

การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ

วิทยานิพนธ์
ของ
กนกพร ทับสีแก้ว

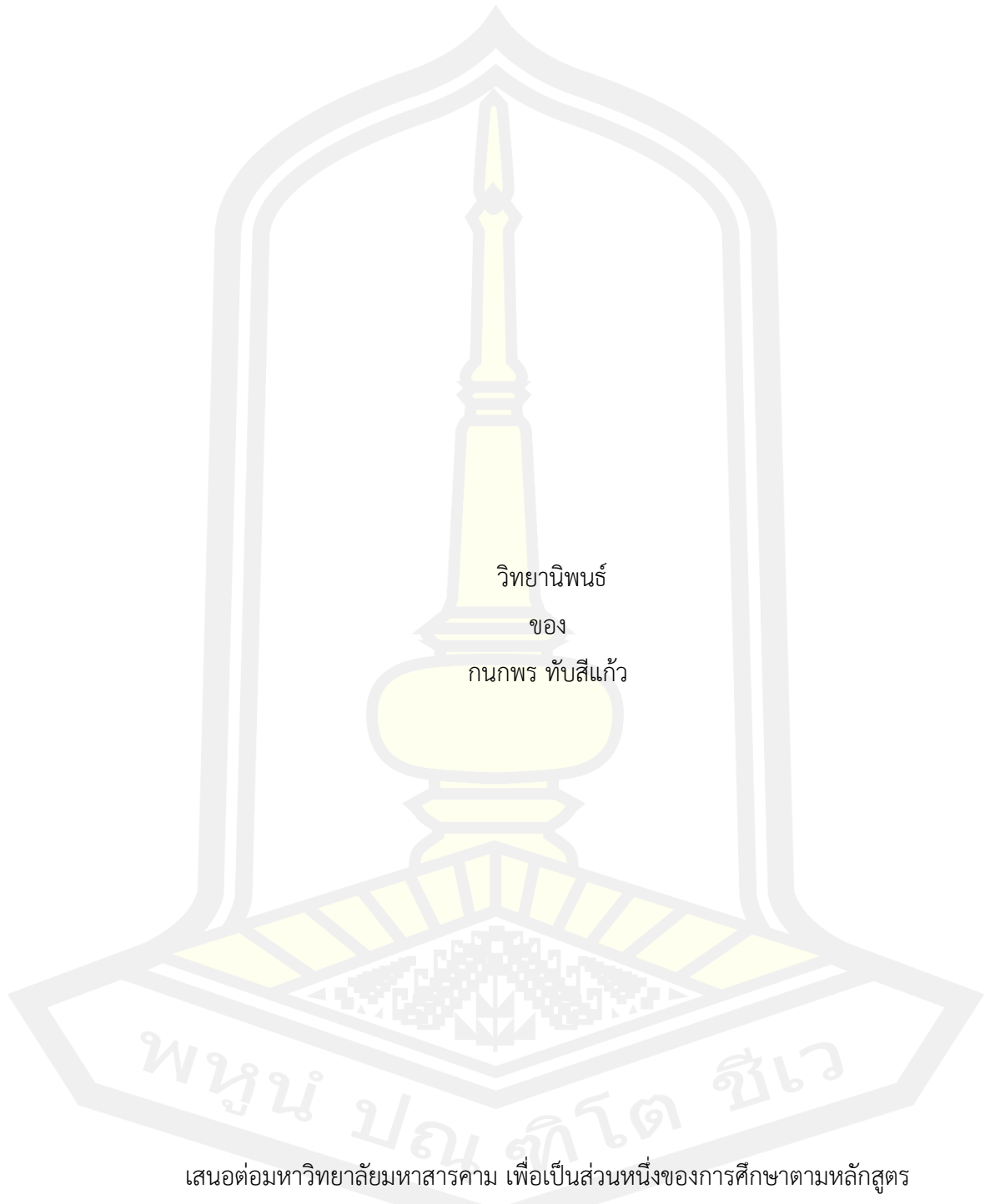
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มิถุนายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ

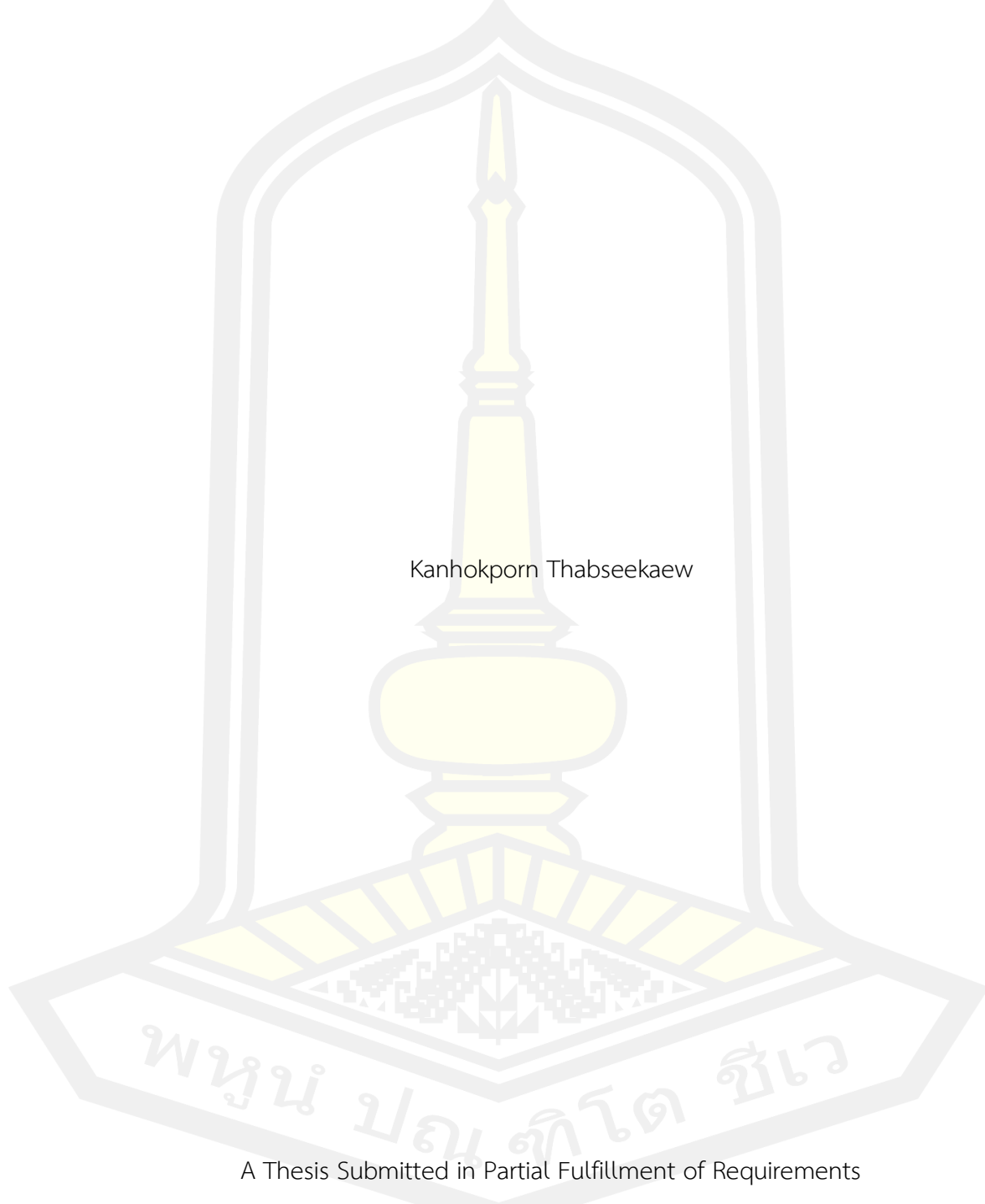

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มิถุนายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Policy Implementation: Ecotourism Promote Policy in Less Visited Areas in
Chaiyaphum Province

Kanhokporn Thabseekeaw

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Political Science (Public Policy)

June 2022

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวกนกพร ทับสีแก้ว
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ประโยชน์ ส่งกลิ่น)

..... กรรมการ

(ผศ. ดร. วินัย ผลเจริญ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ภัคดี โพธิ์สิงห์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. กันดา วิลาชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ		
ผู้วิจัย	กนกพร ทับสีแก้ว		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประโยชน์ สังกลีน		
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ และ 3) เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ 1) ด้านสื่อข้อความ พบว่า อุทยานแห่งชาติสามารถนำนโยบายไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน 2) ด้านทรัพยากร พบว่า อุทยานแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้จำนวนผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนลดลง 3) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ พบว่า ผู้ปฏิบัติมีทัศนคติเชิงบวก และเห็นถึงประโยชน์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4) ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน พบว่า อุทยานแห่งชาติมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยมีการแบ่งงาน การติดตามการทำงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ 5) ด้านพื้นที่ พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีจุดเด่นและความสวยงามที่แตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวในแต่ละแห่งได้ตลอดทั้งปี 6) ด้านการจัดการ พบว่า อุทยานแห่งชาติ มีระบบการจัดการที่ดีในการดูแลนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวก 7) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน กิจกรรมวิ่งเทรล กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมปลูกป่า และสร้างฝาย และ 8) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า อุทยานแห่งชาติได้รับความร่วมมือ

จากประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดูแลสอดส่องพื้นที่ป่า

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ 1) ด้านสื่อข้อความ พบว่า ในบางกรณีผู้ปฏิบัติเข้าใจคำสั่งของผู้บังคับบัญชาคลาดเคลื่อน และก่อให้เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติ 2) ด้านทรัพยากร พบว่า อุทยานแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ 3) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ พบว่า ในบางกรณีผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในสำนักงานและภาคสนามมีทัศนคติที่ไม่ตรงกัน 4) ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน พบว่า อุทยานแห่งชาติมีโครงสร้างการทำงานที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานหลายหน้าที่ ส่งผลให้การทำงานเกิดความล่าช้า 5) ด้านพื้นที่ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีป้ายบอกทางบางพื้นที่ไม่ชัดเจน และในจุดท่องเที่ยวบางแห่งการเข้าถึงของนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ 6) ด้านการจัดการ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีการจัดการในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลไม่เพียงพอ 7) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และ 8) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในด้านการจัดการปัญหาด้านขยะค่อนข้างน้อย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ 1) ด้านสื่อข้อความ ควรมีการจัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับนโยบาย เพื่อให้สามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของนโยบายได้ถูกต้องและลึกซึ้ง 2) ด้านทรัพยากร ควรมีการจัดหางบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาควรมีการอธิบายและโน้มน้าวให้ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติเชิงบวกกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติให้มากขึ้น 4) ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน ควรมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน และมีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน 5) ด้านพื้นที่ ควรมีการดูแลและรักษาความสะอาดให้มากขึ้น 6) ด้านการจัดการ ควรรักษามาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการร้านอาหารและที่พักให้ดีขึ้น 7) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายมากขึ้น และขอความร่วมมือคนในชุมชนให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมมากขึ้น และ 8) ด้านการมีส่วนร่วม ควรให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมที่จัดในอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

คำสำคัญ : การนำนโยบายไปปฏิบัติ, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การท่องเที่ยวเมืองรอง

TITLE	Policy Implementation: Ecotourism Promote Policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province		
AUTHOR	Kanhokporn Thabseekeaw		
ADVISORS	Associate Professor Prayote Songklin , Ph.D.		
DEGREE	Master of Political Science	MAJOR	Public Policy
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2022

ABSTRACT

This research aimed to study Policy Implementation: Ecotourism Promote Policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province. The objectives were to 1) study the implementation of ecotourism promote policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province, 2) study the problems about the implementation of ecotourism promote policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province, and 3) suggest the implementation of ecotourism promote policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province. This is a qualitative research. The instrument was a structured interview form. There were totally 11 interviewees, i.e., government officers, entrepreneurs, and involved people. The results were found as follows.

1. For the implementation of ecotourism promote policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province (1) in term of message communication, it was found that the national parks could clearly transfer the policy to officers in charge. (2) In term of resources, it was found that the allocated budget was insufficient for the national parks, resulting in less number of officers in charge. (3) In term of attitudes, it was found that officers in charge had positive attitudes and perceived the benefits of policy implementation. (4) In term of implementation structure, it was found that the national parks had clear implementation structure with job allocation, monitoring, and regular performance assessment. (5) In term of area, Chaiyaphum Province had tourist attractions with different identities, prominence, and beauty. Tourists could travel to

each particular attraction all year round. (6) In term of management, it was found that the national parks had efficient management system to facilitate tourists. (7) In term of activities and process, it was found that the national parks had juvenile activities, trail running, nature education, forestation, and weir construction. And (8) in term of participation, it was found that the national parks received efficient cooperation from local inhabitants and involved agencies, particularly natural resource conservation and forest monitoring.

2. For the problems about the implementation of ecotourism promote policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province, (1) in term of message communication, it was found that officers in charge misunderstood their supervisors' commands in some cases, resulting in confusion. (2) In term of resources, it was found that the allocated budget and personnel were insufficient for the national parks. (3) In term of attitudes, it was found that attitudes between on-site and field officers in charge were incongruent in some cases. (4) In term of implementation structure, it was found that the national parks had the multi-functional structure, resulting in implementation delay. (5) In term of area, it was found that the national parks had unclear signs in some spots. Also, the disabled, the elderly, and kids could not access some tourist attractions. (6) In term of management, it was found that the national parks had insufficient management to support tourists in high season. (7) In term of activities and process, it was found that the national parks had less tourism promotion activities due to the COVID-19 pandemic. And (8) in term of participation, it was found that rather small number of local inhabitants participated in waste management.

3. For the suggestions of the implementation of ecotourism promote policy in Less Visited Areas in Chaiyaphum Province, (1) in term of message communication, there should be trainings and seminars on the policy for officers in charge for correct analysis and insights into the objectives. (2) In term of resources, sufficient budget and personnel should be provided for tourism promotion. (3) In term of attitudes, supervisors should clarify and convince officers in charge to have more positive attitudes toward the implemented policy. (4) In term of implementation

structure, there should be regulations and clear implementation plans. (5) In term of area, there should be more care and cleanness of the area. (6) In term of management, there should be more concern about restaurant and accommodation management benchmarks. (7) In term of activities and process, there should be more various activities, with request for more cooperation from local inhabitants to promote activities. And (8) in term of participation, communities should take part in promoting activities provided in the national parks for income creation to communities.

Keyword : Policy Implementation, Ecotourism, Less Visited Areas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดชัยภูมิ ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ สังกิ้น และคณะอาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน อันได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย ผลเจริญ กรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กราบขอบคุณที่ให้คำแนะนำในทุกขั้นตอนที่ได้ทำการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงการวางแผนการศึกษา ตลอดจนการเขียนรายงานและรูปเล่มวิทยานิพนธ์ เพื่อให้การนำเสนองานเป็นไปตามรูปแบบ และการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ บุคลากรในอุทยานแห่งชาติตาไถ่ อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อุทยานแห่งชาติไทรทอง อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ด้วยความเอาใจใส่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่เป็นแรงหนุนเสริมให้กำลังใจ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนจนส่งผลให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กนกพร ทับสีแก้ว

พหุ ปรณ จิตโต ชีวะ

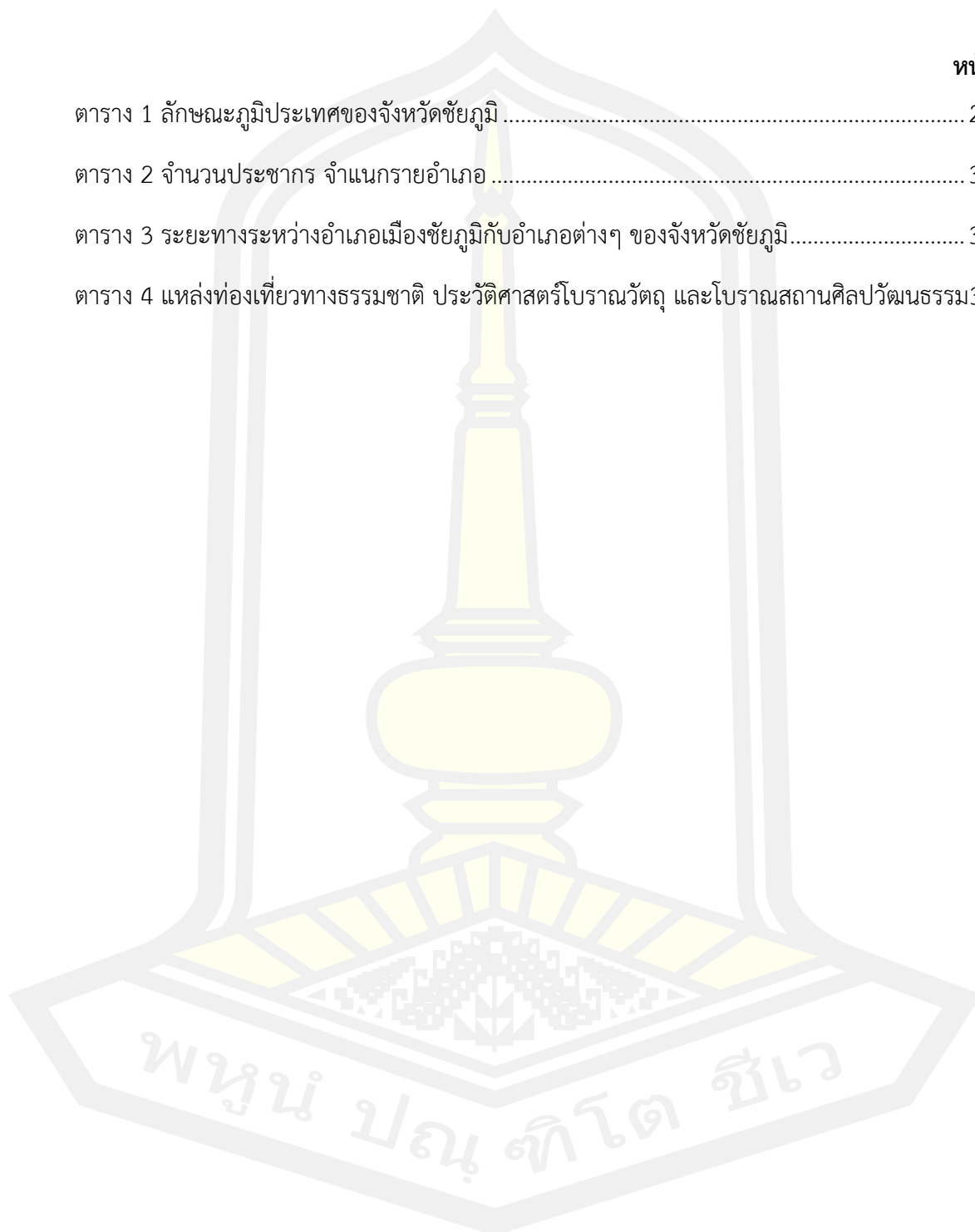
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ.....	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	11
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	18
นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง.....	22
บริบทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิ.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิด.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44

ผู้ให้สัมภาษณ์	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	45
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	109
ผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	122
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	123
ภาคผนวก ข ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์.....	132
ประวัติผู้เขียน.....	134

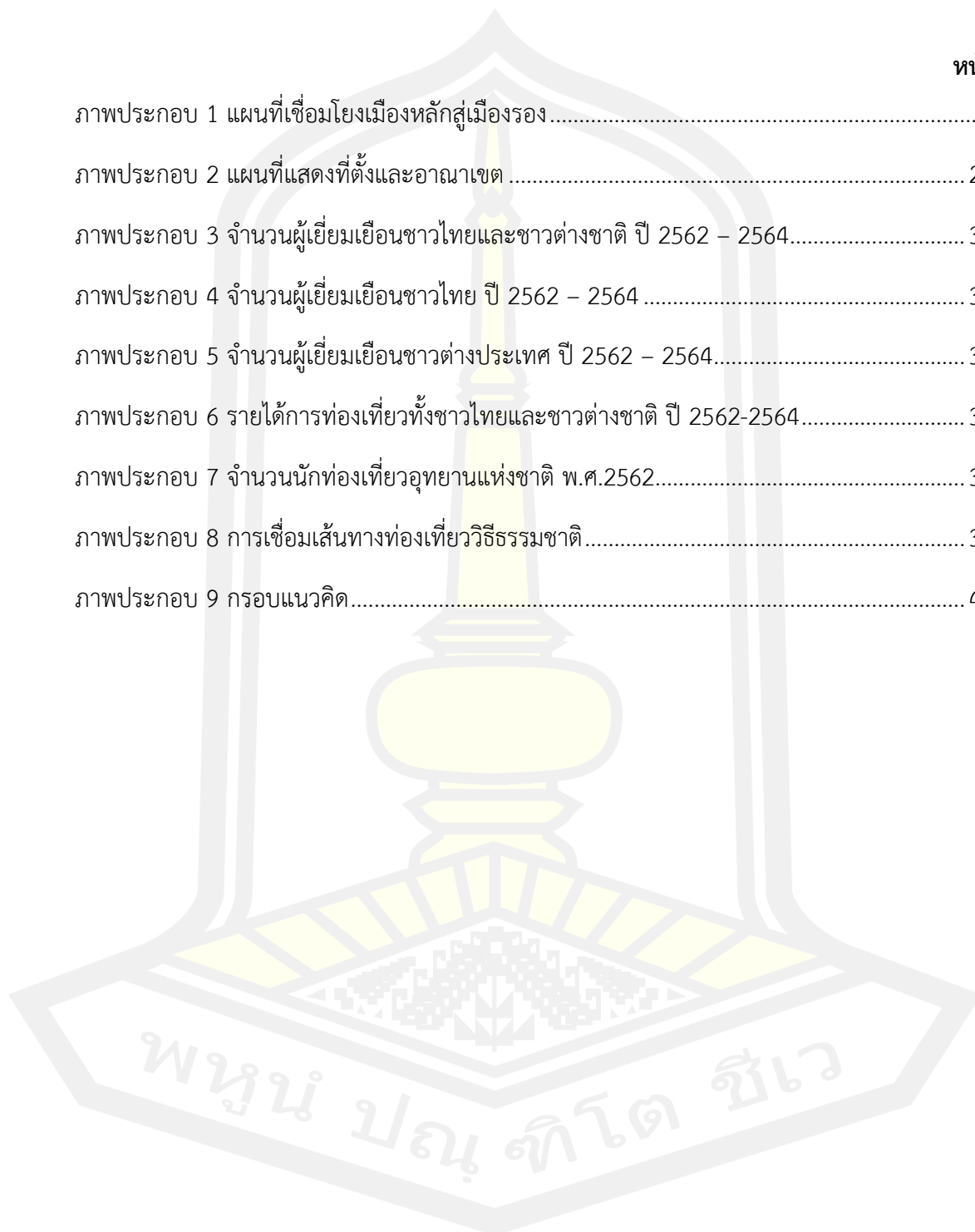
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชัยภูมิ	28
ตาราง 2 จำนวนประชากร จำแนกรายอำเภอ	30
ตาราง 3 ระยะทางระหว่างอำเภอเมืองชัยภูมิกับอำเภอต่างๆ ของจังหวัดชัยภูมิ.....	31
ตาราง 4 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์โบราณวัตถุ และโบราณสถานศิลปวัฒนธรรม	32

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนที่เชื่อมโยงเมืองหลักสู่เมืองรอง.....	3
ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต	27
ภาพประกอบ 3 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยและชาวต่างชาติ ปี 2562 – 2564.....	35
ภาพประกอบ 4 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี 2562 – 2564	36
ภาพประกอบ 5 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ปี 2562 – 2564.....	36
ภาพประกอบ 6 รายได้การท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ปี 2562-2564.....	37
ภาพประกอบ 7 จำนวนนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562.....	37
ภาพประกอบ 8 การเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยววิถีธรรมชาติ.....	38
ภาพประกอบ 9 กรอบแนวคิด.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์การการท่องเที่ยวโลก (United Nation of World Tourism Organization: UNWTO) ได้จัดทำรายงานสรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวโลกปี 2561 ระบุว่า การท่องเที่ยวยังคงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก เนื่องจากการเติบโตของรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมีการเติบโตในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของเศรษฐกิจโลกและเติบโตสูงต่อเนื่องเป็นปีที่ 9 โดยในปี 2561 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเดินทางทั่วโลกมีจำนวนสูงถึง 1.4 พันล้านคน ขยายตัวร้อยละ 5.6 จากปีที่ผ่านมา นอกจากนี้การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังสร้างรายได้จากการส่งออกภาคบริการที่เกิดจากการท่องเที่ยวสูงถึง 1.7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐขยายตัวร้อยละ 4.4 (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) และระบุถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวโลกช่วงปลายปี 2562 จากผลกระทบของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ต่อเนื่อง ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลกเติบโตลดลงในไตรมาสแรกของปี 2563 ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศลดลง 22.7% จากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 และต่อเนื่องมาจนถึงเดือนเมษายน 2563 ที่จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเฉพาะในเดือนเมษายนลดลงมากถึง 97% เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปี 2562 ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการที่ทุกประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่างใช้มาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างกันเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยธุรกิจการบินและธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบในลำดับต้นๆ จนทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างดำเนินมาตรการทุกด้าน โดยเฉพาะมาตรการด้านการเงินและการคลัง และการจ้างงานเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

ประเทศไทยประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจในเรื่องของการส่งออกสินค้าไปยังประเทศคู่ค้าต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ความไม่แน่นอนของการถอนตัวของอังกฤษออกจากสหภาพยุโรป (Brexit) และค่าเงินบาทที่มีการแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) ทำให้ไม่สามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศอย่างที่ผ่านมาได้ มีเพียงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ยังสามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศ และยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องได้ สำหรับสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศ

มีนักท่องเที่ยวไทยเที่ยวไทยกว่า 166 ล้านคน-ครั้ง มีอัตราการขยายตัวจากปี 2560 ร้อยละ 5.32 โดยสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศ 1.07 ล้านล้านบาท ซึ่งเติบโตจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 8.26 ทั้งนี้ มาจากผลของการกระตุ้นตลาดผ่านมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับค่าใช้จ่ายจากการท่องเที่ยวเมืองรองระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2561 จำนวนไม่เกิน 15,000 บาท ประกอบกับภาครัฐได้มีนโยบายในการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของคนไทย จึงได้มีการออกนโยบายเมืองรอง 55 จังหวัด โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ ภาคท้องถิ่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ดำเนินนโยบายตามที่รัฐบาลวางวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน ผ่านนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง จำนวน 55 จังหวัด เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการกระจายรายได้ สู่ภูมิภาคต่างๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยเมื่อสิ้นปี 2563 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมด จำนวน 137.03 ล้านคน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 792,534.21 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา 70.95% โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยรวม 13.81 ล้านคน คิดเป็นรายได้ 310,066.12 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา 81.16 % ภาคท่องเที่ยวของไทยจะกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วอีกครั้งหลังจากที่ รัฐบาลมีมาตรการผ่อนคลายเป็นลำดับและกำหนดแนวทางอย่างชัดเจนในการเปิดรับนักท่องเที่ยวที่ได้รับวัคซีนและมีใบรับรองการฉีดวัคซีนให้เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพได้ (สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2564)

เมืองรอง คือ เมืองที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวไม่ถึง 4 ล้านคนต่อปี ประกอบด้วย 55 จังหวัด ภายใต้อันนี้ 3 แนวคิด คือ 1. Local Experience สืบให้ให้เห็นถึงวิถีชุมชน การใช้ชีวิตภูมิปัญญา สะท้อนเอกลักษณ์ และความโดดเด่นของแต่ละพื้นที่ 2. Future Challenge การต่อยอดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน 3. Connecting Destination การเชื่อมโยงเมืองใหญ่สู่เมืองรอง เนื่องจากเมืองรองมีความพร้อมด้านคมนาคม อีกทั้งเมืองรอง ทั้งหมด 29 เมืองรองติดกับเมืองหลัก และมี 22 เมืองที่มีสนามบิน และมี 10 จังหวัด มีด่านตรวจเข้าเมืองติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

ภาพประกอบ 1 แผนที่เชื่อมโยงเมืองหลักสู่เมืองรอง

ที่มา : ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จังหวัดชัยภูมิ เป็น 1 ในเมืองรอง ที่เชื่อมต่อเมืองหลัก คือ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น และเชื่อมต่อกับเมืองรอง คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีสนามบิน และจังหวัดลพบุรี โดยในปี 2564 จังหวัดชัยภูมิมียุทธศาสตร์เชื่อมโยงคนไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 458,098 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 583 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี 2563 จำนวน 349,995 คน และมีรายได้ลดลงจากการท่องเที่ยวปี 2563 จำนวน 367 ล้านบาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ, 2565)

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่านโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศและกระจายรายได้การท่องเที่ยวเมืองหลักสู่เมืองรองได้มากขึ้น กล่าวคือ จังหวัดชัยภูมิ เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์และความสวยงาม โดยมีพื้นที่ป่าไม้และภูเขา และในจังหวัดมีพื้นที่ที่เป็นป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตาไธสง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว อุทยานแห่งชาติไทรทอง อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และบางส่วนของอุทยานแห่งชาติน้ำพอง รวมทั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะแบก-ห้วยใหญ่ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาม้าง

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) ซึ่งได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับของผู้เยี่ยมชมชาวไทย และชาวต่างชาติ ทำให้เกิดการขยายตัวของทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกจังหวัดชัยภูมิ เป็นพื้นที่ศึกษาและเห็นว่า การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นแหล่งรายได้ที่ทำให้เกิดการลงทุนทางธุรกิจ มีการจ้างงาน และกระจายรายได้แก่ท้องถิ่น ถึงแม้การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิที่เป็นแหล่งธรรมชาติจะมีความอุดมสมบูรณ์และความสวยงาม แต่จะเห็นว่า มีจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีอัตราที่ชะลอตัวลง ซึ่งมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลให้มีการระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น และผลกระทบจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในการงดจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในช่วงปลายปี และผลกระทบด้านภัยทางธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติ ตลอดจนเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตในการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

2. พื้นที่ในการศึกษา

จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอหนองบัวแดง อำเภอเมืองชัยภูมิ โดยมีพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติไทรทอง อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อุทยานแห่งชาติตาดโตน

3. ขอบเขตด้านผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 11 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 7 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน ประชาชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

4. ขอบเขตด้านเวลา

โดยผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565 เป็นระยะเวลา 6 เดือน

นิยามศัพท์

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายไปจัดทำเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินนโยบายนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งงานนี้ผู้วิจัยจะศึกษาตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อข้อความ ด้านทรัพยากร ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และด้านโครงสร้างระบบราชการ

การสื่อข้อความ หมายถึง การตัดสินใจนโยบายและคำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติถ่ายทอดไปสู่บุคลากรโดยต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง เทียบตรง

ทรัพยากร หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ บุคลากร สถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ และงบประมาณ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ หมายถึง ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อนโยบายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

โครงสร้างระบบราชการ หมายถึง ระเบียบข้อบังคับ การแบ่งส่วนงานขององค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในองค์การ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการผสมผสานศักยภาพของการป้องกันรักษาระบบนิเวศ เพื่อเพิ่มความตระหนักเข้าใจถึงคุณค่าของการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม

พื้นที่ หมายถึง พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติไทรทอง อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อุทยานแห่งชาติตาดโตน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

การจัดการ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

กิจกรรมและกระบวนการ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วม หมายถึง การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น รวมถึงการกระจายรายได้

การท่องเที่ยวเมืองรอง หมายถึง เมืองที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปไม่มากนัก โดยเกณฑ์การพิจารณาความเป็นเมืองรองคือ มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวไม่ถึง 4 ล้านคนต่อปี ประกอบด้วย 55 จังหวัด

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติ ซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ผู้เยี่ยมเยือน หมายถึง ผู้ที่เดินทางเพื่อการท่องเที่ยว และอื่นๆ เช่น การเยี่ยมเพื่อน/ญาติ ทั้งที่พักค้างคืน และไม่พักค้างคืน โดยเป็นการพักค้างในสถานพักแรม บ้านญาติ/บ้านเพื่อน และอื่นๆ หมายถึงนักท่องเที่ยว คือ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวที่พักอยู่ในประเทศที่มาเยือนไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และนักท่องเที่ยว คือ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง
5. บริบทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

1. ความหมายของนโยบายสาธารณะ

การศึกษาความหมายของนโยบายสาธารณะจากแนวความคิดของนักคิดต่างๆ จะทำให้ได้ทราบความแตกต่างหลากหลายจากมุมมองที่แตกต่างกัน จะส่งเสริมให้เข้าใจบริบทของนโยบายสาธารณะได้อย่างชัดเจน สามารถที่จะระบุความคล้ายคลึงกันหรือความแตกต่างกันได้อย่างเป็นระบบ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความหมายของนโยบายสาธารณะจะเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ เพื่อให้การศึกษาความหมายของนโยบายสาธารณะจากแนวความคิดต่างๆ เป็นไปอย่างชัดเจน โดยเสนอแนวความคิดและการวิเคราะห์แนวความคิดแต่ละกรณีดังต่อไปนี้

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2560) ได้สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะของ Ira Sharkansky (1970) คือ กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล อาทิ การจัดการศึกษา การจัดสวัสดิการ และการก่อสร้างทางหลวงโดยรัฐ รวมทั้งข้อกำหนดและระเบียบในการควบคุมและกำกับการณ์กิจกรรมของปัจเจกบุคคลและนิติบุคคลทั้งมวล ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ อาทิ การรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจ การตรวจสอบราคา

สินค้า การควบคุมการจำหน่ายยาและอาหาร การเฉลิมฉลองของรัฐพิธีต่างๆ อาทิ การเฉลิมฉลองวันชาติ วันกองทัพไทย วันเฉลิมพระชนมพรรษาขององค์พระประมุข นอกจากนี้ยังครอบคลุมกิจกรรมต่างประเทศ อาทิ นโยบายการค้าระหว่างประเทศร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ การรวมตัวเป็นกลุ่มองค์การระหว่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป นโยบายสาธารณะตามความหมายของ Sharkansky จะมีลักษณะเป็นงานกิจวัตรของรัฐบาลในด้านต่างๆ ที่รัฐบาลโดยทั่วไปจะต้องกระทำเป็นความหมายสั้นๆ เป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย แต่อาจจะขาดสาระสำคัญบางประการที่จำเป็นจะต้องขยายความให้ชัดเจนเพื่อความเข้าใจที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะของ Thomas R. Dye (1984) คือ สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ ในส่วนที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำจะครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดของรัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางโอกาส อาทิ การควบคุมความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม และความพยายามในการจัดความขัดแย้งกับสังคมอื่นๆ เป็นต้น และมีวัตถุประสงค์ให้กิจกรรมที่รัฐบาลเลือก ที่จะกระทำบรรลุเป้าหมายด้วยดีในการบริการแก่สมาชิกในสังคม ในส่วนที่รัฐบาลเลือกที่จะไม่กระทำ ถือเป็นสาระสำคัญของนโยบายสาธารณะ อาทิ การที่รัฐบาลบางประเทศยกเลิกนโยบายการเกณฑ์ทหาร นั่นคือ รัฐบาลเลือกที่จะไม่บังคับให้ ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องเป็นทหารรับใช้ชาติ แต่เปลี่ยนไปปรับสมัครตามความสมัครใจของประชาชนทำให้รัฐบาลได้สมาชิกของกองทัพที่มีความเต็มใจที่จะทำหน้าที่ป้องกันประเทศได้อย่างแท้จริง หรือการที่รัฐบาลเลือกที่จะไม่ใช้นโยบายประกันการว่างงานของประชาชน ทำให้ประชาชนที่ตกงานไม่มีโอกาสได้รับเงินชดเชยจากรัฐบาล ทำให้ประชาชนที่ตกงานอาจดำรงชีวิตอยู่ด้วยความยากลำบาก เป็นต้น ดังนั้น สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะไม่กระทำอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนด้วย การเลือกที่จะไม่กระทำของรัฐบาลจึงเป็นส่วนสำคัญของนโยบายสาธารณะ ไม่น้อยไปกว่าส่วนที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำ

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะของ James E. Anderson (1994) คือ แนวทางการปฏิบัติหรือการกระทำซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการได้แก่ ผู้ปฏิบัติหรือชุดของผู้กระทำที่จะต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่า สิ่งใดที่จะต้องกระทำให้สำเร็จ ไม่ใช่สิ่งทีรัฐบาลเพียงแต่ตั้งใจจะกระทำหรือเสนอให้การกระทำเท่านั้น เป็นการจำแนกให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างนโยบายกับการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญระหว่างการเลือกทางเลือกที่ต้องเปรียบเทียบกัน กล่าวคือการตัดสินใจของรัฐบาลอาจเป็นการแสดงออกถึงความตั้งใจหรือข้อเสนอของรัฐบาลที่จะกระทำเท่านั้น โดยในความเป็นจริงอาจไม่เกิดการกระทำขึ้นเลยก็ได้ แต่ในด้านนโยบายสาธารณะนั้นจะต้องปรากฏการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะของ James G. March และ Johan P. Olsen (1983) คือ นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือของรัฐที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ของสังคม นโยบายสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีของการเลือกและการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนของกิจกรรมของรัฐบาล แนวความคิดของ March และ Olsen ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาลเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนานั้น อาจมีทางเลือกในการดำเนินการได้หลายทางเลือก ดังนั้นรัฐบาลจะต้องเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้การนำทางเลือกไปปฏิบัติบรรลุผล และการเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมและเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของแต่ละทางเลือก เพื่อนำมาเปรียบเทียบในการตัดสินใจเลือก ประเด็นนี้ March และ Olsen ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมว่าจะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเลือกมาเป็นเครื่องมือ เป็นการขยายความให้เกิดความเข้าใจความสำคัญของการเลือกและเทคนิค การวิเคราะห์ทางเลือก เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

2. ตัวแบบการกำหนดนโยบายสาธารณะ

2.1 ตัวแบบสถาบัน

ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555) สรุปความหมายของตัวแบบสถาบันของ Thomas R. Dye (1984) จะวิเคราะห์นโยบายสาธารณะภายใต้ฐานคิดหลักคือ การเตรียมนโยบาย การอนุมัตินโยบาย การประกาศเป็นนโยบาย หรือการนำนโยบายไปปฏิบัติต่างมีศูนย์กลางอยู่ที่สถาบันการเมืองของรัฐ เช่น สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหารสถาบันตุลาการ ระบบราชการ และสถาบันทางการเมืองอื่น ดังนั้นนโยบายสาธารณะ ที่กำหนดโดยสถาบันทางการเมืองมีลักษณะสำคัญคือ ประการแรก เพื่อให้นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นมามีความชอบธรรมมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย โดยนโยบายสาธารณะเป็นข้อผูกพันทางกฎหมายเมื่อสถาบันทางการเมืองเหล่านั้นกำหนดขึ้นมาแล้ว ประชาชนจะต้องปฏิบัติตาม ประการที่สอง นโยบายที่กำหนดโดยสถาบันและองค์กรของรัฐดังกล่าวสามารถใช้ได้ทั่วไป กล่าวคือ นโยบายสาธารณะจะมีผลต่อประชาชนทั้งสังคม หากเป็นนโยบายขององค์กรธุรกิจต่างๆ จะมีผล แต่เฉพาะองค์กรของตนเท่านั้น ประการที่สาม นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นมาโดยสถาบันดังกล่าวมีลักษณะผูกขาด บังคับ กล่าวคือ เฉพาะสถาบันหรือองค์กรของรัฐเท่านั้นที่มีความชอบธรรมที่จะลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดนโยบาย การวิเคราะห์นโยบายโดยตัวแบบสถาบันนี้จะศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ และกระบวนการกำหนดนโยบายของสถาบันทางการเมืองต่างๆ เช่น การพิจารณาอำนาจและกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ การวิเคราะห์การกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหาร จะพิจารณาถึงรูปแบบการประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบาย เป็นต้น

2.2 ตัวแบบกระบวนการ

ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555) กล่าวว่า กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะตามแอนเดอร์สัน (Anderson, 1975) มีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุปัญหา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนได้เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม และฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ทำการกำหนดประเด็นปัญหาดังกล่าวเพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลให้พิจารณากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะต่อไป

2. การกำหนดข้อเสนอนโยบาย ขั้นตอนนี้จะมีการนำเสนอทางเลือกต่างๆ ที่คาดว่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เข้าสู่วาระการพิจารณาเชิงนโยบาย สิ่งที่จะต้องกระทำ ได้แก่ การกำหนดวาระสำคัญอภิปรายปัญหาและทางเลือกต่างๆ เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ได้ผล โดยการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องคิดเผื่อไว้หลายๆ ทางเลือก และจะต้องมีการวิเคราะห์ทางเลือกต่างๆ เรานั้นว่าทางเลือกไหนมีต้นทุนเท่าใด ได้ผลตอบแทนเท่าใด ทางเลือกแต่ละทางจะมีผลกระทบใดเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายจะนำมาใช้เป็นแนวทางการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัตินโยบาย

3. การอนุมัติให้ความเห็นชอบนโยบาย เป็นการพิจารณาข้อเสนอทางเลือกนโยบายที่ได้เสนอมายให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจทำการพิจารณาและตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งเห็นว่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดีที่สุด ในการตัดสินใจนั้นโดยทั่วไปองค์กรหรือผู้กำหนดนโยบายมักตัดสินใจเลือกนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสามารถปฏิบัติได้ผลดีที่สุดหรือใช้งบประมาณน้อยที่สุด เป็นต้น

4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตัดสินใจทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งแล้ว จะมีการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับนโยบายไปปฏิบัติ โดยต้องมีการจัดสรรทรัพยากร บุคลากร เงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย

5. การประเมินผลนโยบาย นโยบายภายหลังจากที่ได้นำไปปฏิบัติแล้ว จะมีการประเมินผลลัพธ์ของนโยบายและประเมินผลกระทบของนโยบายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและไม่ใชเป้าหมายผลการประเมินที่ได้จะนำไปใช้ในการปรับเปลี่ยนนโยบายและยุตินโยบาย

2.3 ตัวแบบกลุ่ม

ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555) กล่าวว่า ตัวแบบกลุ่มนิยมนำมาใช้อธิบายลักษณะการกำหนดนโยบายสาธารณะ ในระบบการเมืองแบบพหุสังคมประชาธิปไตย ซึ่งมีกลุ่มต่างๆ ในสังคมมีหลากหลาย และมีจำนวนมากมาย เนื่องจากประชาชนมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเมื่อประชาชนแต่ละคนมุ่งหวังประโยชน์ร่วมกันก็จะเข้าไปรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์และพยายาม แสดงอิทธิพลเพื่อสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายสาธารณะให้รับรู้การเรียกร้องของตน ดังนั้น นโยบายสาธารณะในระบบการเมืองดังกล่าวจึงเป็นผลมาจากการต่อรอง การประนีประนอมระหว่างข้อเรียกร้อง การต่อสู้แข่งขันทางการเมืองระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลในระบบสังคมการเมือง ทั้งนี้เพื่อจะได้จัดสรรผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1. ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุป ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Walter Williams (1971) คือ การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยองค์การต้องมีความสามารถในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ และกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ความพยายามที่จะตัดสิ้นความสามารถในการรวบรวมและทรัพยากรในหน่วยงาน

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุป ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Carl E. Van Horn และ Donald S. Van Meter (1976) การนำนโยบายไปปฏิบัติว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและเอกชนทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งมีผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย รวมถึงปัจจัยทั้งหลายที่มีผลต่อความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้จากการตัดสินใจนโยบายด้วย

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุป ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Daniel A. Mazmanian และ Paul A. Sabatier (1989) ว่าการนำการตัดสินใจนโยบายที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ การตัดสินใจนโยบายคือการบ่งชี้ปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์และการกำหนดโครงสร้างของกระบวนการ นำนโยบายไปปฏิบัติ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน เริ่มด้วยการกำหนดกฎพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติ การคาดหมายผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ การยินยอมปฏิบัติตาม ของกลุ่มเป้าหมาย การพิจารณาผลกระทบจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ผลกระทบจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติ และการปรับปรุงกฎระเบียบพื้นฐานที่ใช้ในการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสม

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) ได้สรุป ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ G. Shabbir Cheema และ Dennis A. Rondinelli (1983) ว่าการนำนโยบายหรือแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยจุดมุ่งหมายสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ของนโยบาย

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการที่องค์การของรัฐองค์การเดียวหรือหลายองค์การรับผิดชอบในการนำนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัย สำคัญหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ภาวะผู้นำของผู้รับผิดชอบ

โครงการ การที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีภาวะผู้นำสูงจะทำให้การแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติมีโอกาสลุล่วงไปด้วยดี ผู้รับผิดชอบที่มีภาวะผู้นำสูงจะปรับเปลี่ยนให้ องค์การเป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูงสามารถเปลี่ยนวิกฤตจากสภาพปัญหาต่างๆ ให้เป็นโอกาสที่จะ นำไปสู่ความสำเร็จได้

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนูรัตน์ อนันธนาธร (2555) ได้สรุปความหมายของการนำ นโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรร (2542) ได้ให้คำอธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็น การศึกษาที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญ ทั้งมวลสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เนื้อหาสาระและขอบข่ายของการศึกษา มุ่งเน้นและครอบคลุมถึงการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ภายในกระบวนการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทาง และสร้างกลยุทธ์ที่จะทำให้การนำนโยบาย สาธารณะไปปฏิบัติเกิดความสำเ็จ

2. กระบวนการการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนูรัตน์ อนันธนาธร (2555) กล่าวว่า แนวความคิดของการนำ นโยบายไปปฏิบัติมีลักษณะแบบบนลงล่าง หรือเป็นแนวความคิดของการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบ รวมศูนย์นโยบาย โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่างประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนระดับมหภาคและขั้นตอนระดับจุลภาค

1. ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับมหภาค ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นการเปลี่ยนแปลงนโยบายให้เป็นแนวทางปฏิบัติ แผนงานหรือโครงการ ฝ่ายการเมืองระดับชาติ ได้แก่ รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี เป็นผู้กำหนดนโยบายของประเทศ โดยมี ระบบราชการและข้าราชการเป็นส่วนสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในทางปฏิบัตินโยบายของ รัฐบาลจะถูกประกาศออกมาในรูปของกฎหมาย แผนชาติ มติคณะรัฐมนตรี กฎ ประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม กล่าวคือ กระทรวงและกรมในส่วนกลาง จะเป็นผู้ทำหน้าที่แปลงนโยบายสาธารณะ ให้อยู่ในรูปของ แนวทางปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการ ต่างๆ แล้วแต่กรณี และมอบหมายให้หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค องค์กรท้องถิ่นจะนำเสนอและ ดำเนินการ จะต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย และเจตนารมณ์ของผู้กำหนดนโยบายใน ส่วนกลาง และตอบสนองประเด็นปัญหาที่ทำให้นโยบายก่อตัวขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะกับการวางแผน มี 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกความสัมพันธ์แนวตั้ง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและแผน ซึ่งมีลักษณะ ความสัมพันธ์ตามลำดับขั้น โดยจะเห็นว่านโยบายมาก่อนแผน ทำนองเดียวกัน แผนงาน เป็นส่วนย่อย ของแผนและโครงการเป็นส่วนย่อยของแผนงานตามลำดับ และลักษณะที่สอง ความสัมพันธ์ใน

แนวราบ หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวนอน ซึ่งมีแผนเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องมียุทธศาสตร์ซึ่งเป็นนามธรรมก่อนแล้วจึงแปลงนโยบายให้อยู่ในรูปของแผน/แผนงาน ซึ่งเป็นรูปธรรมหลังจากนั้นจึงนำนโยบายซึ่งแปลงเป็นรูปธรรมแล้วไปปฏิบัติ

1.2 ขั้นตอนการยอมรับแนวทางปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการแล้วแต่กรณี เมื่อหน่วยงานส่วนกลางได้ทำการแปลงนโยบายออกมาเป็นแนวทางแผนงาน หรือโครงการ หน่วยงานส่วนกลางต้องทำให้หน่วยงานระดับรองลงมาทั้งหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นยอมรับแนวทางปฏิบัติ แผนงานหรือโครงการ แล้วแต่กรณี ในขั้นตอนนี้การที่ราชการบริหารส่วนกลางจะสามารถทำให้หน่วยปฏิบัติระดับล่างหรือระดับท้องถิ่นยอมรับ และจัดทำโครงการสนองนโยบายที่ส่วนกลางวางไว้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ลักษณะของหน่วยงานท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม และการเมืองของท้องถิ่น ตลอดจนประโยชน์ที่รัฐบาลควรจะให้กับท้องถิ่น ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการสร้างความเต็มใจให้หน่วยงานท้องถิ่นรับนโยบายไปปฏิบัติ

2. ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนุรัตน์ อนันนธนาธร (2555) ได้สรุปความหมายขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาคของ วรเดช จันทนคร (2542) กล่าวว่าเมื่อหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นยอมรับแนวทางปฏิบัติ แผนงาน หรือ โครงการ แล้วนำไปปฏิบัติ โดยดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวทางที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนดมาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานของ หรืออาจจะปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายที่ส่วนกลางกำหนด หลังจากปรับเปลี่ยนอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว อาจจะส่งผลที่ตามมาคือ หน่วยงานระดับภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่นยอมรับ และถือเอาแนวนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจประจำวันอย่างต่อเนื่องหรืออาจจะยกเลิกแนวทางของนโยบายที่มาจากหน่วยงานส่วนกลาง ขั้นตอนระดับจุลภาคประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการระดมพลัง ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นการระดมพลัง เป็นขั้นที่หน่วยงานในระดับจุลภาค คือ ในระดับท้องถิ่น ดำเนินกิจกรรม 2 ประการคือ ประการแรก การพิจารณารับนโยบาย และ ประการที่สอง การแสวงหาความสนับสนุน กิจกรรมแรกท้องถิ่นจะพิจารณาวานโยบายจากส่วนกลางมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างไร นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร การตัดสินใจดังกล่าวถือเป็นจุดชี้ขาดว่านโยบายสาธารณะดังกล่าวจะประสบความสำเร็จหรือไม่ การยอมรับในนโยบายที่สั่งการมาจากส่วนกลางไม่ได้หมายถึง ความผูกพันที่ท้องถิ่นมีต่อนโยบายนั้น หากท้องถิ่นพิจารณาแล้วว่านโยบายจากส่วนกลางไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นระดับการยอมรับนโยบายจะต่ำ อาจจะยอมรับเพื่อผลประโยชน์ด้านงบประมาณ เมื่อท้องถิ่นยอมรับนโยบายจากส่วนกลางแล้วกิจกรรมการแสวงหาความสนับสนุนจากบุคคลสำคัญหรือองค์กรอื่นในท้องถิ่นเป็น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบายสาธารณะนั้นประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จและความต่อเนื่องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ครอบคลุมกระบวนการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้รับการยอมรับจากชั้นระดมพลัง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติหรือผู้ให้บริการโดยตรงซึ่งเกิดขึ้นได้ 2 กรณีคือ กรณีที่ 1 ผู้ปฏิบัติยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เข้ากับแผนหรือโครงการตามนโยบาย หรือ กรณีที่ 2 ผู้ปฏิบัติอาจจะทำการปรับแผน หรือโครงการนั้นให้เข้ากับพฤติกรรมการทำงานของตนก็ได้ หากไม่เกิดทั้ง 2 กรณีนโยบายสาธารณะจะไม่ถูกนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติในขั้นนี้จึงมีความไม่แน่นอนจำนวนมาก ทั้งนี้เกิดจากการที่ท้องถิ่นจำนวนมากนั้นมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน หากมีการนำโครงการหรือแผนงานที่ขาดความยืดหยุ่นนำไปใช้กับทุกท้องถิ่นให้ปฏิบัติในแนวทางเดียวกันแล้วแผนงาน โครงการนั้นอาจถูกต่อต้านจากท้องถิ่น ควรที่จะให้ผู้ปฏิบัติได้มีโอกาสในการนำดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติเพื่อปรับแผนโครงการให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น แต่การยืดหยุ่นในเชิงการปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้หมายความว่า ท้องถิ่นสามารถเปลี่ยนแปลงแผนงานโครงการได้ตามที่ตนเองต้องการทั้งหมด ส่วนกลางต้องแสวงหาแนวทางในการปรับแผนงานโครงการร่วมกับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างความต้องการของส่วนกลางและระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ท้องถิ่นได้ยอมรับแผนงานโครงการดังกล่าว ถือเป็นไปตามหลักปรับตัวเข้าหาซึ่งกันและกัน

ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ขั้นตอนนี้เป็นความสำเร็จหรือผลลัพธ์ในระยะยาวเป็นผลมาจากขั้นการปฏิบัติ ซึ่งจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการปฏิบัติตามนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง ความเป็นปึกแผ่นหรือต่อเนื่องเกิดจากนโยบายนั้นได้รับการยอมรับและถูกปรับเปลี่ยนเป็นหน้าที่ประจำของผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้ความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามนโยบายมีความสำคัญ ตัวผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการแปลงนโยบายให้เป็นภารกิจประจำวันสำหรับผู้ปฏิบัติให้โดยตลอด

3. ตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1. ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2560) กล่าวว่า ตัวแบบนี้พัฒนาโดย Carl E. Van Horn และ Donald S. Van Meter (1976) โดยให้ความสนใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กรอบแนวความคิดเพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

1. นโยบาย หมายถึงรวมถึงมาตรฐานและทรัพยากร มาตรฐานนโยบายและทรัพยากรนโยบายเป็นองค์ประกอบของการตัดสินใจนโยบายที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนำนโยบาย

ไปปฏิบัติ เพราะการที่ทรัพยากรงบประมาณและสิ่งจูงใจไม่เพียงพอคือสาเหตุของความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. การสื่อสาร มาตรฐานนโยบายเป็นเพียงคำแนะนำตักเตือน ผู้ปฏิบัติจะไม่ยินยอมทำตามถ้าไม่มีการสื่อสารให้ทราบอย่างชัดเจนเพียงพอเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปฏิบัติต้องกระทำ

3. การบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐไม่มีสายการบังคับบัญชาที่จะสั่งการให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จจึงต้องมีกลไกและกระบวนการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับรัฐบาลกลางและระดับท้องถิ่นปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานนโยบาย

4. คุณสมบัติของหน่วยปฏิบัติ ลักษณะความเป็นทางการและไม่เป็นทางการขององค์การมีผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติตามมาตรฐานของนโยบายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่โครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐจะมีแนวโน้มที่จะจำกัดหรือส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงประสิทธิภาพและความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และสถานภาพของหน่วยงานภายในองค์การเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการบริหารองค์การที่ปราศจากความสนับสนุนทางการเมืองและงบประมาณอย่างเพียงพอรวมทั้งปราศจากความช่วยเหลือในการตัดสินใจและการแจ้งเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพจะประสบปัญหาในการบริหารงานและโครงการอย่างรุนแรง

5. เงื่อนไขทางการเมือง ขอบเขตของการสนับสนุนหรือคัดค้านต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายจากบุคคลชั้นนำในองค์การและจากปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทั้งภาครัฐและเอกชนมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน ความเห็นของสาธารณชนและชนชั้นนำต่อแผนงานเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติมีแนวโน้มที่จะยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากขึ้นถ้าปัญหาที่มีความรุนแรงที่จะต้องได้รับการแก้ไขและมีประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์เคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนแผนงาน ในการแก้ปัญหานั้น

6. เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นเงื่อนไขที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญเช่นกัน ได้แก่ คุณภาพของประชาชน ความเชื่อและค่านิยมของคนในชุมชนหรือสังคม และความร่วมมือของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมายทรัพยากรของชุมชน และระดับพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและสังคม เป็นต้น หากเงื่อนไขเหล่านี้มีลักษณะเชิงบวกจะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเงื่อนไขเหล่านี้มีลักษณะเชิงลบจะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

7. จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ องค์ประกอบ 3 ประการ ของการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถหรือความเต็มใจในการนำนโยบายจากรัฐบาล

ไปปฏิบัติ คือ ความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานทิศทางของการตอบสนอง และความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติอาจไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของนโยบาย เนื่องจากผู้ปฏิบัติปฏิเสธวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพราะมีความเห็นไม่ตรงกัน สำหรับผู้มีทัศนคติเชิงลบต่อนโยบายอย่างมากอัตราทนายวัตถุประสงค์ของแผนงานอย่างเปิดเผย

2. ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) กล่าวว่าตัวแบบในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบนี้นำเสนอโดย George C. Edwards (1980) ได้พิจารณาปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ การสื่อข้อความ ทรัพยากร จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และโครงสร้างระบบราชการ ปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าว มีทั้งบทบาทในการพึ่งพากันและส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยแต่ละปัจจัยอาจจะช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ สามารถอธิบายบทบาทของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติดังนี้

1. การสื่อข้อความ เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติจะต้องรู้หน้าที่ คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยจะต้องมีความชัดเจน เทียบตรง และมีความคงเส้นคงวา ถ้าผู้ตัดสินใจนโยบายประสงค์ที่จะเห็นการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยไม่มีการระบอบอย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติอาจจะเข้าใจผิดต่อคำสั่งของผู้ตัดสินใจนโยบาย และก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะเพิ่มโอกาสให้ผู้ปฏิบัติไม่นำนโยบายไปปฏิบัติตามความตั้งใจของผู้ตัดสินใจนโยบายหรือผู้สั่งการมากขึ้น

2. ทรัพยากร หมายถึงจำนวนบุคลากรที่พอเหมาะและมีความชำนาญเพียงพอในการทำงาน มีระบบสารสนเทศที่สอดคล้องและเพียงพอ และได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีอำนาจที่จะให้ความมั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปตามความตั้งใจ จะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ สถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ และงบประมาณที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงานให้เหมาะสม หากทรัพยากรไม่เพียงพอ จะสื่อความหมายให้เห็นว่า กฎหมายจะไม่มีผลในการบังคับ จะไม่มีการจัดบริการ และไม่มีการพัฒนากระบวนการที่มีเหตุผล

3. จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างยิ่ง ผู้ปฏิบัติมีโอกาสในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะการสื่อข้อความจากผู้กำหนดนโยบายมักจะไม่ชัดเจนและคงเส้นคงวาและผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่พอใจที่จะเป็นอิสระจากผู้บังคับบัญชา นโยบายอาจจะขัดแย้งกับจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ขององค์การ ดังนั้น จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติในหลายกรณีจึงเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและส่งผลกระทบบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4. โครงสร้างระบบราชการ มีอิทธิพลสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลักการพื้นฐานของโครงสร้างของทุกองค์การ คือ มาตรฐานของระเบียบการปฏิบัติงานขององค์การ จะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานได้รวดเร็ว และก่อให้เกิดแบบแผนในการปฏิบัติทำหน้าที่ขององค์การที่มีขนาดใหญ่และซับซ้อน ในขณะที่เดียวกันจะก่อให้เกิดความยืดหยุ่นโดยบุคลากรสามารถโยกย้ายจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้สะดวก และความเสมอภาคในการใช้กฎระเบียบ แต่ก็มีอุปสรรคเกี่ยวกับมาตรฐานกฎระเบียบของการปฏิบัติขององค์การ คือ ไม่มีการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้กลายเป็นอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. ตัวแบบกระจายอำนาจ

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2560) กล่าวว่า ตัวแบบที่ G. Shabbir Cheema และ Dennia A. Rondinelli (1983) พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแผนงานการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติในเอเชีย โดยมุ่งเน้นการศึกษาสมรรถนะขององค์การท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท ได้อธิบายบทบาทและองค์ประกอบสำคัญของแต่ละปัจจัยที่สัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไขทางสภาพแวดล้อม ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและโครงสร้างทางสังคม มีอิทธิพลต่อปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์การทรัพยากรองค์การสำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติ คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติและผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงานโดยตรง และส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงานผ่านปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ทรัพยากรองค์การและคุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ และผลการปฏิบัติงาน และผลกระทบของแผนงาน จะส่งผลสะท้อนกลับไปสู่ปัจจัยสภาพแวดล้อม ความเข้าใจในเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแผนการกระจายอำนาจ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการบรรลุความสำเร็จของแผนงาน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ การนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างองค์การโดยตรง ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของกิจกรรมของหน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคจนถึงระดับชาติ และขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรเอกชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ด้วย ดังนั้น กลไกและทฤษฎีเพื่อการประสานงานและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การในระดับต่างๆ ถึงเป็นลักษณะสำคัญที่สุดในการออกแบบองค์การ

3. ทรัพยากรองค์การสำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติ การออกแบบองค์การที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การนำแผนงานไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องได้รับทางการสนับสนุนทางการเมือง การบริหารและงบประมาณในเรื่องของการกระจายอำนาจในการนำแผนงานไปปฏิบัติ ปัจจัยทรัพยากรองค์การสำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติจะส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงาน

และผลกระทบของแผนงานผ่านปัจจัยคุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติและมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันกับปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ

4. คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ ลักษณะภายในของหน่วยงานที่นำแผนงานไปปฏิบัติเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำแผนไปปฏิบัติ และเป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญในการตัดสินใจผลงานของแผนงานรัฐบาลและหน่วยงานกึ่งภาครัฐต่างๆ ในแทบทุกประเทศ แม้ว่าจะมีลักษณะร่วมกัน แต่ความสามารถในเชิงบริการในการดำเนินกิจกรรมที่แปลกใหม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละหน่วยงาน ปัจจัยคุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ และทรัพยากรองค์การจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงาน

5. ผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงาน การประเมินความสำเร็จของแผนงาน การกระจายอำนาจสามารถทำได้ 2 วิธี วิธีแรก ทำการประเมินผลโดยพิจารณาจากพื้นฐานของวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในเอกสารนโยบายของรัฐบาล โดยตรวจสอบวัตถุประสงค์เหล่านี้ด้วยการสร้างเครื่องชี้วัดที่เหมาะสมขึ้น วิธีที่ 2 ทำการประเมินแผนงานจากผลกระทบทางสังคมและผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากเป้าหมายของการพัฒนาซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ภายใต้ตัวแบบการกระจายอำนาจนี้ปัจจัยผลการปฏิบัติงาน และผลกระทบของแผนงานคือตัวแปรตามที่ได้รับอิทธิพลต่างๆ จากตัวแปรอิสระ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประชิด สุกุณะพัฒน์ วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554) กล่าวว่าองค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ และสมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้คำนิยามความหมายไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่จะต้องไม่รบกวนลักษณะปกติทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษา พึ่งพอใจทัศนียภาพ พืชพรรณไม้และสัตว์ตามธรรมชาติรวมทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรม

ประชิด สุกุณะพัฒน์ วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อเป็นการมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยนักวิชาการ องค์การ ให้ความหมายที่ใกล้เคียงและเป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งซึ่งมีผู้นำไปอ้างอิง ดังนี้

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554) ได้สรุปความหมาย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ Ceballos Lascurain ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ การเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำลายความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มี วัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า ตลอดจน ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการ ท่องเที่ยวในรูปแบบของการไปแหล่งที่เป็นธรรมชาติ หรือท้องถิ่นที่มีความบริสุทธิ์ของชีวิตดั้งเดิม โดย ผู้เดินทางไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทำลายรบกวนแต่อย่างใด แต่มีจุดประสงค์เพื่อชื่นชมความงาม เพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อศึกษาหาความรู้ในธรรมชาติเหล่านั้นด้วยความรู้สึกที่ดี

2. ขอบเขตความหมายของการท่องเที่ยว

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554) การท่องเที่ยวเป็นคำที่ มีความหมายและขอบเขตที่กว้างอย่างมาก หากกำหนดคำจำกัดความของคำนี้ให้ครอบคลุมมากที่สุด ควรต้องพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ภาครัฐที่ดูแลการท่องเที่ยว หมายถึง องค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อควบคุมดูแล การท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวนโยบายที่รัฐวางไว้

2. ธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง ธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อ ตอบสนองความต้องการ หรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยจะได้ผลกำไรจาก การขายสินค้าและจากการบริการที่บริการให้แก่นักท่องเที่ยว

3. นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน หมายถึงผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ทั้ง ประสบการณ์ที่สามารถรับได้ด้วยทางกายสัมผัส และทางจิตใจ จุดประสงค์จะเป็นตัวกำหนดกิจกรรม และแหล่งท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้เลือก

4. ชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นพื้นที่ สำหรับการท่องเที่ยวนอกจากจะมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของที่ดีเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวยังเป็น หน่วยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรงเพื่อเข้ามาร่วมทำงานเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกันเป็นพื้นฐาน 4 ด้านดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ พื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติที่มี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่ง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ การท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ เพิ่มประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีและถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

3. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ป้องกันการกำจัดมลพิษ อีกทั้งควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตและยั่งยืนให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อ โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นร่วมคิดวางแผน ปฏิบัติตาม ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบร่วมบำรุงรักษาทรัพยากร อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เป็นการร่วมมือจากระดับล่างไปจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงผู้เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

4. การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจน์พันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554) องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ มุ่งให้ความรู้และเพิ่มประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะประกอบด้วยข้อกำหนดต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสมาคมไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผจญภัยกำหนดดังนี้

1. มีการจัดการพื้นที่ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์การภาคีรัฐบาลองค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และอบต.)

2. มีความพร้อมในด้านของการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติและภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีจุดแนะนำและให้บริการข่าวสารที่ เข้าหาได้ง่ายมุมจัดนิทรรศการ มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ห้องสุขา การจัดการในลักษณะเจ้าของบ้านที่ดีและมีความปลอดภัยสูงสุด

3. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่รอบรู้ถูกต้องและจริงจัง

4. หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักจะต้องเป็นที่พักแรมที่อยู่ในระดับที่มีการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ

5. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์

6. มีแผนที่ และคู่มือ นำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย ให้ความรู้ต่อนักท่องเที่ยว
7. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาระรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปและกลับในเส้นทางเดิม โดยที่เส้นทางเป็นแบบทางรอบหรือวงกลม ระยะเวลาตั้งแต่ 1 กิโลเมตรเป็นต้นไป
8. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาระรรมชาติไว้เป็นระยะระยะ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
9. มีแผนพัฒนาพื้นที่มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน เช่น การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การจัดการป้องกันมลพิษต่างๆ
10. มีแผนพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการบริการขึ้นสู่ระดับมาตรฐานสากล
11. มีการกำหนดขีดความสามารถ เพื่อการรองรับของพื้นที่จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

5. กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เศกสรรค์ ยวงวิชัย (2555) กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในกระบวนการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจเพลิดเพลิน มีความสุขและปลอดภัยจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่งเพราะกิจกรรมต่างๆ นั้นจะเป็นสื่อกลางนำการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายได้ ดังนั้น กิจกรรมที่เหมาะสมจึงควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้เป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุดหรือเป็นกับผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้ กิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มนักท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวจะมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเครื่องมือต่างกัน รวมทั้งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่ต่างกันด้วยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถประเมินความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ซึ่งกิจกรรมที่มีแนวโน้มเป็นกิจกรรมเชิงนิเวศหรือกึ่งเชิงนิเวศจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบนิเวศในพื้นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในท้องถิ่นค่อนข้างมาก กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความเหมาะสมจะต้องมีการจัดการที่ลดผลกระทบด้วย ถ้าปราศจากมาตรการลดผลกระทบที่ดีแล้ว กิจกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวเร่งทำลายทรัพยากรให้เสียหายเร็วขึ้น

โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พ.ศ.2540) ได้จัดแบ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศออกเป็น 3 หมวด รวม 19 กิจกรรมประกอบด้วย

1. กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ 9 กิจกรรม ได้แก่ ศึกษาธรรมชาติ ตั้งแคมป์ การเดินป่า ส่องสัตว์/ดูนก เทียวถ้ำ/น้ำตก ซิมา/นั่งช้าง ดำน้ำดูปะการัง ล่องแพ/ล่องเรือยาง พายเรือแคนูเล่นเรือใบ รวมทั้งกระดานโต้ลม

2. กิจกรรมกึ่งนิเวศมี 5 กิจกรรม ได้แก่ ถ่ายรูปบันทึกภาพ/เสียง ศึกษาท้องฟ้า ปีน ไล่เขา ตกปลา ขี่จักรยานท่องเที่ยว/จักรยานเสือภูเขา

3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประวัตินครศรีธรรมราชมี 5 กิจกรรม ได้แก่

3.1 ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์

3.2 ศึกษาเรียนรู้ ประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์

3.3 ศึกษาชื่นชมงานศิลปกรรมและวัฒนธรรม

3.4 ร่วมกิจกรรม เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน

3.5 การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง

1. ประวัติความเป็นมา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม เป็นกลไกหนึ่งที่จะเป็นเครื่องมือในการสร้างและกระจาย รายได้ไปสู่ระดับท้องถิ่นและชุมชนได้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถสร้างการกระจายรายได้ที่ดี เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายเงินในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวโดยตรง ส่งผลให้ประชาชน ในพื้นที่มีรายได้มากขึ้น ดังนั้นภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วยการกำหนดให้ เป็น 1 ใน 14 แผนงานสำคัญ ภายใต้แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อกระจาย การท่องเที่ยวในมิติพื้นที่และรายได้สู่ชุมชน โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันประเด็นการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นทิศทางและแผนหลักในการ พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในระยะ 20 ปี ข้างหน้า เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึงและยั่งยืน โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นการท่องเที่ยวได้กำหนดกรอบ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของ ประเทศในระยะยาว แบ่งเป็น 6 แผนย่อย ประกอบด้วย 1) ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม 2) ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย 4) ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ 5) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค และ 6) การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว ซึ่งภาครัฐได้มีนโยบาย มาตรการและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมท่องเที่ยวเมืองรอง โดยมีการสร้างการรับรู้ของผู้คน และกระตุ้นการเดินทางนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวเมืองรองมากขึ้น

ในสมัยรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2558 ภายใต้โครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาด และโครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาด พลัส โดยในปี 2561 ได้ขยายพื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมือง

รองเป็น 55 จังหวัดทั่วประเทศ และการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ปี 2560 - 2564) มีวิสัยทัศน์หนึ่งองค์ประกอบที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองรอง ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วน โดยมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้และกระจายรายได้แก่ประเทศพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศและสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคและเขตพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะพื้นที่เมืองรองและชนบท และสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) แต่เนื่องจากในช่วงปี 2560 - 2563 พบว่ารายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่เมืองหลัก ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดภูเก็ต จังหวัดชลบุรี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนรายได้สูงสุดอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 30% ของรายได้ จากการท่องเที่ยวทั้งหมด ขณะที่เมืองรองมีสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นและเป็นการเพิ่มขึ้นเกือบทุกจังหวัด โดยในช่วงปี 2560 - 2562 สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองหลักและเมืองรอง อยู่ที่ 90 : 10 เพิ่มขึ้นเป็น 84 : 16 ในปี 2563 (สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2564)

โดยนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดยมี นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการติดตามสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศ และการดำเนินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง (Amazing Thailand Go Local) และมีการปรับสัดส่วนผู้เยี่ยมเยือนเมืองหลักต่อเมืองรอง จากเดิม 70:30 เป็น 65:35 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ สร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่และจัดกิจกรรมกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในเมืองรอง เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและการพัฒนาคนสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนผ่านโครงการอาสาสมัครเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบพัฒนาผู้สอน แผนการดำเนินงาน ปี 2562 เน้นการใช้วิถีการกินนำไปสู่การสัมผัส Local Experience สร้างมูลค่าเพิ่มด้วย content สร้างกระแสใส่ใจสิ่งแวดล้อม และชูอัตลักษณ์เมืองรองมาเป็นส่วนผสมหลักในการสร้างสรรค์สินค้า สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561)

ซึ่งโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง (Amazing Thailand Go Local) ประกอบด้วยเมืองรอง 55 จังหวัด 5 ภาค ภาคเหนือ ได้แก่ พิษณุโลก เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ลำปาง เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ พะเยา อุทัยธานี กำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตร ลำพูน

ภาคกลาง ได้แก่ ชัยนาท อ่างทอง ลพบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สิงห์บุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ อุบลราชธานี อุตรธานี หนองคาย บึงกาฬ สกลนคร กาฬสินธุ์ สุรินทร์ นครพนม ยโสธร อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู เลย ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ศรีสะเกษ มุกดาหาร ภาคตะวันออก ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด สระแก้ว ภาคใต้ ได้แก่ สตูล พัทลุง ระนอง ชุมพร นครศรีธรรมราช ตรัง ปัตตานี นราธิวาส ยะลา (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว ในช่วงปี 2562 - 2563 มีความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญในการสนับสนุนระบบนิเวศการท่องเที่ยวมากขึ้น เห็นได้จากในปีงบประมาณ 2564 ที่มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายส่วนใหญ่ไว้ในแนวทางการดำเนินงาน : การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว จำนวน 5,136.52 ล้านบาท คิดเป็น 75.82% ของงบประมาณแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมาจำนวน 409.59 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 8.67% โดยรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวไทย ในโครงการยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยสู่ความเป็นคุณภาพของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จำนวน 2,537.29 ล้านบาท คิดเป็น 49.40% ของงบประมาณทั้งหมด ภายใต้แนวทางการดำเนินงานพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว (สำนักงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2564)

2. มาตรการและโครงการที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2558 ภายใต้โครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาด และโครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาด พลัส โดยในปี 2561 ได้ขยายพื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเป็น 55 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ กระตุ้นและกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรองตามอัตลักษณ์พื้นที่ผ่านการจัดแคมเปญ “Amazing Thailand Go Local เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต โดยเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองรอง 55 จังหวัด โดยมีกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย

Enjoy Local ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเข้าเมืองรองด้วยบัตร TAT Plus

SET in the local กระตุ้นตลาด MICE จัดประชุม สัมมนา และกิจกรรม CSR ในเมืองรอง

Local link เน้นความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยวและตัวแทนจำหน่ายให้ได้รับสิทธิพิเศษ

Eat Local การส่งเสริมอาหารถิ่น

Our Local ส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนบนพื้นฐานวัฒนธรรมและอัตลักษณ์

Local Heroes จัดกิจกรรม Mobile clinic เพื่อพัฒนาคน เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจากองค์ความรู้ให้ชุมชนเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในอนาคต

Local Strength การบูรณาการภาครัฐและเอกชนสร้างความเข้มแข็งในห่วงโซ่อุปทานและสินค้าพร้อมขาย และพัฒนา Creative Tourism

โดยปี 2562-2563 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดทำโครงการ “เมืองรอง ต้องลอง” โดยนำเสนอการท่องเที่ยววิถีไทยแบบลึกซึ้งถึงประสบการณ์ท้องถิ่น เน้นการเดินทางที่ได้เข้าไปเรียนรู้ไปสัมผัสวัฒนธรรม วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเห็นคุณค่าประโยชน์จากการเดินทางและได้สัมผัสถึงคุณค่าจากการท่องเที่ยวในมุมมองที่เปิดกว้างมากขึ้น ผ่านการนำเสนอในมุมมองที่แตกต่างจากทั้ง 55 จังหวัด ที่มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน

ปี 2564 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ภายใต้แคมเปญการตลาด อาทิ Amazing ยิ่งกว่าเดิม More Amazing เมืองรองต้องไป เพื่อสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวสไตล์ใหม่ให้นักท่องเที่ยวออกไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ชิมช้อปบรรยากาศชุมชน เรียนรู้อัตลักษณ์วัฒนธรรมของเมืองรอง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ กระจายรายได้ไปสู่เมืองอื่นๆ และท้องถิ่นมากขึ้น (สำนักงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2564)

การกำหนดมาตรการการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) รวมถึงประชาสัมพันธ์เชิญชวน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวภายในประเทศ การกำหนดมาตรการการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ และเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดขึ้นซ้ำ ซึ่งหากสถานการณ์ดีขึ้นอาจเปิดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือเยียวยา ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ควบคู่กับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมถึงประชาสัมพันธ์และเชิญชวนนักท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบข้อมูลข่าวสาร แหล่งท่องเที่ยว การรณรงค์การท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และอื่นๆ ที่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ พร้อมสร้างมิติใหม่ ของการท่องเที่ยว ให้มีความเข้มงวดและเคร่งครัดการปฏิบัติตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยาน แห่งชาติและพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ

การท่องเที่ยวแบบ New Normal อุทยานแห่งชาติทุกแห่งได้มีการเตรียมพร้อมในการบริหารจัดการ สถานที่ท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนี้

1. มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดการแออัดหรือการแอ่งแอ่งกันใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. คงใช้มาตรการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับพื้นที่อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน ดำเนินการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3. เพิ่มเติม มาตรการการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่รัฐบาลกำหนด เช่น

3.1 ยึดหลัก DMHTT คือ D เว้นระยะ M ใส่แมส H ล้างมือ T วัคซีนทภูมิ T ไทย
ชนะ

3.2 ร้านอาหาร/ร้านค้าสวัสดิการ นั่งทานที่ร้านได้แต่ต้องจัดที่นั่งห่างกัน 1.5 เมตร ต้องทำความสะอาด ฆ่าเชื้อทุกๆ วัน

3.3 มีเจ้าหน้าที่คัดกรองนักท่องเที่ยว ใส่หน้ากาก หรือ Face Shield และให้มีการวัดอุณหภูมิ ล้างมือ ด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล ก่อนเข้าไปใช้บริการ และจัดระยะห่างระหว่างบุคคล 1.5 - 2 เมตร

4. การเว้นระยะห่างระหว่างนักท่องเที่ยว ทั้งมีเดินทางมากลุ่มเดียวกัน ตลอดจนนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาต่างกลุ่ม โดยในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น จุดชมวิว หรือบริเวณที่พักผ่อน จะมีการกำหนดระยะห่างตาม ความเหมาะสม

5. การจัดการขยะจำพวกหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้ว มีถังคัดแยกขยะติดเชื้อ ไม่ให้มีการทิ้งลงสู่ทะเลอย่างเด็ดขาด

6. ประสานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐเอกชน เพื่อบูรณาการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มี ความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและภาคส่วนการท่องเที่ยว

7. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบ New Normal โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในฐานะหน่วยงานหลักในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ ได้พิจารณาคัดเลือกแนวทางที่จะสามารถบริหารจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มีการทดลองใช้แอปพลิเคชันไทยชนะ ร่วมกับแอปพลิเคชันคิวคิว (QueQ) ในการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว โดยกำหนดสัดส่วนให้มีการจองล่วงหน้าผ่าน App QueQ จำนวน 70% ส่วนอีก 30% จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้จองล่วงหน้าหรือ Walk in สามารถท่องเที่ยวได้ (สำนักงานอุทยานแห่งชาติ, 2564)

บริบทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิ

1. ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

1.1 ด้านกายภาพ

1.1.1 ขนาดและที่ตั้ง จังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณใจกลางของประเทศ เส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล 631 ฟุต ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 332 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,778.3 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,986,429 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.9 ของพื้นที่ทั้งหมดของภาค และร้อยละ 2.5 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาค และใหญ่เป็นอันดับ 7 ของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และเพชรบูรณ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดลพบุรี และเพชรบูรณ์

ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

1.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปประกอบด้วยป่าไม้และภูเขาร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด นอกนั้นเป็นที่ราบสูง บริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบ

มีพื้นที่ป่าไม้และเทือกเขาตั้งเรียงรายจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ประกอบด้วยเทือกเขาสำคัญ ได้แก่ ภูอิเฒ่า ภูแลนคา และภูพังเหย ซึ่งมีลักษณะและจำนวนพื้นที่ ดังนี้

ตาราง 1 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชัยภูมิ

ที่	ลักษณะภูมิประเทศ	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	ภูเขาและป่าไม้	4,026,616	50.42
2	ที่ราบลุ่ม	3,603,994	45.13
3	ที่ราบสูงนอกเขตป่าไม้	252,413	3.16
4	พื้นน้ำ	63,431	0.79
5	เนื้อที่ดินดาน ดินเลนใช้ประโยชน์ไม่ได้	39,975	0.50
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		7,986,429	100.00

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิสามารถแบ่งภูมิประเทศของจังหวัดออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

พื้นที่ราบในฝั่งแม่น้ำ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 0 – 300 เมตร ได้แก่ บริเวณพื้นที่ราบเรียบ ความลาดเอียงของพื้นที่อยู่ระหว่างร้อยละ 0 - 2 ซึ่งมีพื้นที่ประมาณร้อยละ 13 ได้แก่ พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำชีในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอเนินสง่า บริเวณนี้จะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง

พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ตอนกลางของพื้นที่จังหวัด เป็นแนวยาวตามทิศเหนือ-ใต้ ตามแนวเทือกเขาตงพญาเย็น มีความสูงประมาณ 300 – 500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอบ้านเขว้า อำเภอแก้งคร้อ อำเภอเทพสถิต อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ และอำเภอบ้านแท่น

พื้นที่สูงและภูเขา สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลอนลึกและภูเขา ในเขตเทือกเขาตงพญาเย็น มีความสูงตั้งแต่ 500 – มากกว่า 1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของอำเภอหนองบัวระเหว อำเภอเทพสถิต อำเภอคอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภูเขียว อำเภอแก้งคร้อ อำเภอภักดีชุมพล อำเภอซับใหญ่ และพื้นที่ทางตอนเหนือของอำเภอเมืองชัยภูมิ

1.1.3 สภาพภูมิอากาศ จังหวัดชัยภูมิมีลักษณะอากาศร้อนชื้น อยู่ในภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนมีฤดู 3 ฤดู โดยระยะเวลาในแต่ละฤดูอาจคลาดเคลื่อนไปตามสภาพดินฟ้าอากาศของแต่ละปีมีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว ร้อนจัดในฤดูร้อน และช่วงฝนสลับกับช่วงแห้งแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจนตามห้วงเวลาตามฤดูกาล ดังนี้

ฤดูหนาว ประมาณเดือน พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

ฤดูร้อน ประมาณเดือน มีนาคม – พฤษภาคม

ฤดูฝน ประมาณเดือน มิถุนายน – ตุลาคม

1.1.4 ด้านการปกครอง การบริหารและประชากร

1.1.4.1 โครงสร้างการบริหารราชการระดับจังหวัด

จังหวัดชัยภูมิ มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการ 3 ส่วน คือ

1. ราชการบริหารส่วนกลาง มีส่วนราชการส่วนกลางตั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด จำนวน 46 หน่วยงาน

2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดจำนวน 35 หน่วยงาน แบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 124 ตำบล 1,620 หมู่บ้าน 25 ชุมชน ประกอบด้วย

(1) อำเภอเมืองชัยภูมิ	(2) อำเภอภูเขียว
(3) อำเภอจัตุรัส	(4) อำเภอแก้งคร้อ
(5) อำเภอเกษตรสมบูรณ์	(6) อำเภอหนองบัวแดง
(7) อำเภอกอนสาร	(8) อำเภอบ้านเขว้า
(9) อำเภอกอนสวรรค์	(10) อำเภอบำเหน็จณรงค์
(11) อำเภอเทพสถิต	(12) อำเภอบ้านแพน
(13) อำเภอหนองบัวระเหว	(14) อำเภอภักดีชุมพล
(15) อำเภอเนินสง่า	(16) อำเภอซับใหญ่

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 143 แห่ง ประกอบด้วย

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	แห่ง
3.2 เทศบาล	36	แห่ง
3.2.1 เทศบาลเมือง	1	แห่ง
3.2.2 เทศบาลตำบล	35	แห่ง
3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล	106	แห่ง

1.1.4.2 ประชากรและโครงสร้างประชากร

สัดส่วน แนวโน้มประชากรและความหนาแน่น : ข้อมูลประชากรของสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนกันยายน 2562 จังหวัดชัยภูมิ มีประชากรทั้งสิ้น 1,137,332 คน มีจำนวนบ้านทั้งสิ้น 387,224 หลังคาเรือน และความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ยทั้งจังหวัด 89.13 คน ต่อตารางกิโลเมตร

ตาราง 2 จำนวนประชากร จำแนกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	พื้นที่	ระยะทาง (กม.)	จำนวน			ประชากร (คน)		
				หมู่บ้าน	ตำบล	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	เมืองชัยภูมิ	1,169.898	1	227	19	75,032	89,159	94,138	183,297
2	บ้านเขว้า	544.315	13	88	6	17,405	24,980	25,711	50,691
3	คอนสวรรค์	468.147	38	103	9	19,198	26,339	27,016	53,355
4	เกษตรสมบูรณ์	1,418.967	102	144	11	32,202	55,786	56,551	112,337
5	หนองบัวแดง	2,215.459	49	130	8	32,335	51,125	50,867	101,992
6	จัตุรัส	647.031	38	119	9	26,793	36,325	38,536	74,861
7	บำเหน็จณรงค์	560.300	58	95	7	17,971	26,463	27,216	53,679
8	หนองบัวระเหว	841.782	33	58	5	13,612	19,405	19,250	38,655
9	เทพสถิต	875.604	105	92	5	25,016	35,584	34,848	70,432
10	ภูเขียว	801.757	78	155	11	38,665	61,253	63,024	124,277
11	บ้านแพน	308.707	92	66	5	12,826	22,535	22,934	45,469
12	แก้งคร้อ	582.196	45	126	10	31,729	46,370	47,232	93,602
13	คอนสาร	966.665	125	85	8	19,408	30,882	31,080	61,962

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	พื้นที่	ระยะทาง (กม.)	จำนวน			ประชากร (คน)		
				หมู่บ้าน	ตำบล	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
14	ภักดีชุมพล	900.456	85	47	4	11,419	15,792	15,390	31,182
15	เนินสง่า	222.003	30	48	4	8,209	12,917	13,157	26,074
16	ซับใหญ่	225.000	55	37	3	5,404	7,865	7,602	15,467
รวม		12,778.287	-	1,620	124	387,224	562,780	574,552	1,137,332

หมายเหตุ : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

1.1.4.3 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม จังหวัดชัยภูมิมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ทั้งภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภายในจังหวัดได้โดยสะดวกทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ หากเดินทางโดยรถยนต์สามารถใช้เส้นทางสายหลักที่สำคัญของจังหวัด คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 สีคิ้ว - ชัยภูมิ - ชุมแพ ใช้เชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนล่าง ส่วนเส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอกับอำเภอภายในจังหวัดเป็นถนนลาดยางอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง ทำให้การติดต่อระหว่างอำเภอเป็นไปอย่างสะดวกสบาย ส่วนการคมนาคมจากอำเภอถึงตำบล หมู่บ้าน เป็นถนนสายรองของสำนักงานทางหลวงชนบท บางส่วนยังเป็นถนนลูกรัง สามารถใช้ติดต่อคมนาคมอย่างสะดวกในหน้าแล้ง สำหรับฤดูฝนยังมีความลำบากอยู่มากสำหรับระยะทางระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอต่างๆ แสดงตามตารางดังนี้

ตาราง 3 ระยะทางระหว่างอำเภอเมืองชัยภูมิกับอำเภอต่างๆ ของจังหวัดชัยภูมิ

ที่	อำเภอ	ระยะทาง (กม.)
1	บ้านเขว้า	13
2	เนินสง่า	30
3	หนองบัวระเหว	33

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	ระยะทาง (กม.)
4	คอนสวรรค์	38
5	จัตุรัส	39
6	แก้งคร้อ	45
7	หนองบัวแดง	53
8	บำเหน็จณรงค์	58
9	ภูเขียว	77
10	บ้านแท่น	81
11	ภักดีชุมพล	85
12	เกษตรสมบูรณ์	90
13	เทพสถิต	105
14	คอนสาร	125
15	ซับใหญ่	55

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

2. การท่องเที่ยว

จังหวัดชัยภูมิมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 44 แห่ง แบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 27 แห่ง เช่น น้ำตก ภูเขา ป่าไม้ และถ้ำต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณวัตถุ และโบราณสถาน 12 แห่ง เช่น ปราสาทคู้ ภูพระ ภูแฝด และพระพุทธรูปสมัยทราวดี เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 6 แห่ง ดังนี้

ตาราง 4 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์โบราณวัตถุ และโบราณสถานศิลปวัฒนธรรม

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา	ศิลปวัฒนธรรมและอื่น ๆ
1. อุทยานแห่งชาติตาดโตน 2. น้ำตกผาเอียง	1. อนุสาวรีย์พระยาภักดี ชุมพล (แล)	1. หมู่บ้านทอผ้าไหม บ้านเขว้า

ตาราง 4 (ต่อ)

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา	ศิลปวัฒนธรรมและอื่น ๆ
3. น้ำตกตาดฟ้า 4. อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม 5. น้ำตกเทพพนนา 6. น้ำตกเทพประทาน 7. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว 8. หุบกระมัง 9. เขื่อนจุฬาภรณ์ 10. สวนรุกขชาติน้ำมุดที่พลาว 11. น้ำมุดนางเวเดือน 12. น้ำมุดหินลาด 13. ถ้ำแก้ว 14. ถ้ำประทุม 15. ถ้ำวัวแดง 16. ถ้ำพระ 17. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองแวง 18. ผาเกิ้ง 19. อุทยานแห่งชาติไทรทอง 20. อุทยานแห่งชาติภูแลนคา 21. บึงละหาน 22. ถ้ำผามอง 23. ภูตะเภา 24. เขื่อนห้วยกุ่ม 25. ถ้ำประกายเพชร 26. ถ้ำบนเขาพญาฝ่อ 27. ป่าโลใหญ่	2. ศาลเจ้าพ่อพญาแล 3. ปราสาทคู 4. ภูแฝด (รอยพระบาท) 5. ภูพระ (พระเจ้าต้อ) 6. ไบเสมา (วัดกุดโจ่ง) 7. สระหงส์ 8. ภูแดง 9. พระธาตุหนองสามหมื่น 10. พระใหญ่และไบเสมาวัดคอนสวรรค์ 11. พระแท่นบัลลังก์ 12. พระธาตุกุดจอก	2. ศูนย์รวมไม้ดัดบ้านแซ้ 3. ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ผ้าซิด 4. บ้านค่าย (หมู่บ้านช้าง) 5. ประเพณีรำผีฟ้า 6. หมู่บ้านชาวนน

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1 อุทยานแห่งชาติตาดโตน อยู่ห่างจากตัวเมือง 21 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยว น้ำตก น้ำตกลาดโตน ประกอบด้วยลานหินที่กว้างใหญ่และมีน้ำตกไหลลดหลั่นเป็นชั้นๆ สวยงาม มีน้ำไหลตลอดทั้งปี

1.2 อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดชัยภูมิประมาณ 31 กิโลเมตร บนทางหลวงหมายเลข 2159 (ชัยภูมิ - หอนงบัวแดง) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูง สลับซับซ้อนกัน ทำให้มีอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ จุดชมวิวกุแลนคา ผากล้วยไม้ หินปราสาท หินประตูโหลง จุดชมวิวยอป่า จุดชมวิวกาหวนาคป่าปรังพินปี

1.3 แหล่งท่องเที่ยวมอหินขาว อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร ประกอบด้วยกลุ่มหินทรายสีขาวซึ่งเกิดจากการสะสมของตะกอนทรายและดินเหนียวแข็งตัวกลายเป็นหิน ประกอบด้วยกลุ่มหินต่างๆ ได้แก่ เสาคหิน 5 แห่ง กลุ่มหินเจดีย์ กลุ่มหินโขลงช้าง

1.4 อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 105 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนเทือกเขาพังเหย มีอากาศเย็นสบายตลอดปีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ทุ่งดอกกระเจียว ผาสุดแผ่นดิน ป่าหินงาม น้ำตกเทพพาน้ำตกเทพประทาน เขาพนมโดม โดยนักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ดอกกระเจียวบานสวยและงดงาม

1.5 อุทยานแห่งชาติไทรทอง ตั้งอยู่บนเทือกเขาพังเหย อยู่ห่างจากตัวเมืองชัยภูมิประมาณ 70 กิโลเมตร บนทางหลวงหมายเลข 225 (ชัยภูมิ - นครสวรรค์) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ทุ่งบัวสวรรค์ (ทุ่งดอกกระเจียว) น้ำตกไทรทอง น้ำตกชวนชม ผาพ่อเมืองจุดชมวิวกาหวนาคป่าปรังพินปี โดยนักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ดอกบัวสวรรค์บาน โดยนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยให้ความนิยมอย่างสูง

1.6 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ห่างจากตัวเมืองประมาณ 130 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ป่าในเขตอำเภอคอนสารเกษตรสมบูรณ์ และหนองบัวแดง มีพื้นที่ประมาณ 1,125,000 ไร่ ดูแลด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า การเพาะเลี้ยงและการขยายพันธุ์สัตว์ป่า เช่น ไก่ฟ้า พญาเสือ นกยูง เก้ง กวาง และเนื้อทราย เป็นต้น เหมาะสำหรับผู้สนใจศึกษาระบบนิเวศอย่างใกล้ชิด สถานที่ที่น่าสนใจในเขตรักษาพันธุ์ฯ ได้แก่ ทุ่งกะมัง ภูคิง บึงแปน

1.7 เขื่อนจุฬาภรณ์ (เขื่อนน้ำพรม) จากตัวเมืองชัยภูมิใช้เส้นทางชัยภูมิ-ชุมแพ (ทางหลวงหมายเลข 201) และทางหลวงหมายเลข 2055 (อำเภอคอนสาร) รวมระยะทาง 120 กิโลเมตร เป็นลักษณะเขื่อนอเนกประสงค์ในความปลอดภัยของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยใช้ประโยชน์ในการผลิตพลังงานไฟฟ้าและยังอำนวยประโยชน์ในด้านชลประทานบริเวณเขื่อนมีทิวทัศน์ที่งดงาม อากาศเย็นสบายตลอดปี

2. สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัด

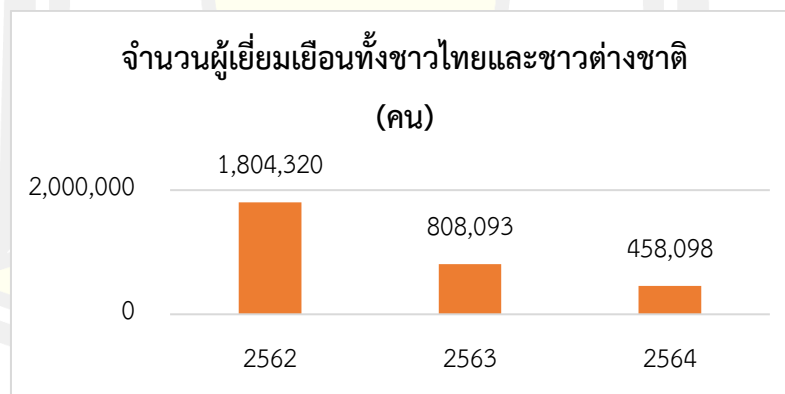
2.1 จำนวนผู้เยี่ยมเยือน ปี 2562-2564

ผู้เยี่ยมเยือน หมายถึง ผู้ที่เดินทางเพื่อการท่องเที่ยว และอื่นๆ เช่น การเยี่ยมเพื่อน/ญาติ ทั้งที่พักค้างคืน และไม่พักค้างคืน โดยเป็นการพักค้างในสถานพักแรม บ้านญาติ/บ้านเพื่อน และอื่นๆ หมายรวมถึงนักท่องเที่ยว คือ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวที่พำนักอยู่ในประเทศที่มาเยือน ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และนักท่องเที่ยว คือ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

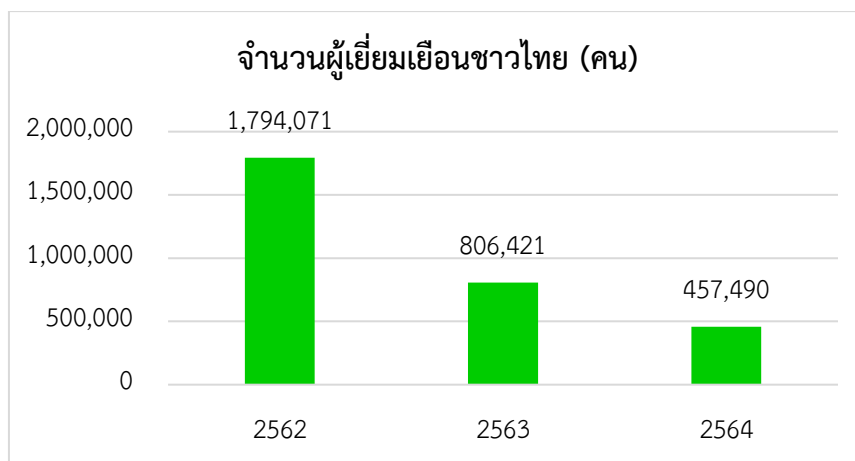
โดยในปี 2562 จังหวัดชัยภูมิมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 1,804,320 คน จำแนกเป็น ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 1,794,071 คน และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ จำนวน 10,249 คน

ในปี 2563 จังหวัดชัยภูมิมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 808,093 คน จำแนกเป็น ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 806,421 คน และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ จำนวน 1,672 คน

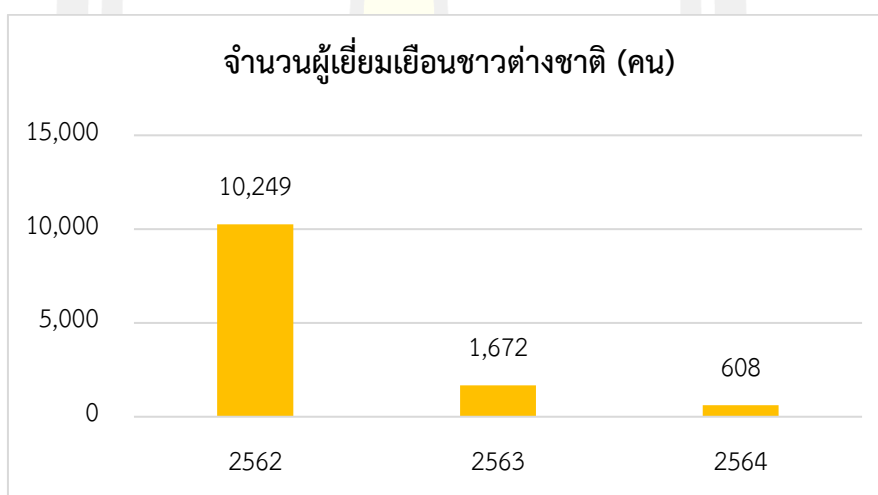
ในปี 2564 จังหวัดชัยภูมิมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 458,098 คน จำแนกเป็น ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 457,490 คน และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ จำนวน 608 คน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ, 2565)

ภาพประกอบ 3 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยและชาวต่างชาติ ปี 2562 – 2564
ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ

ภาพประกอบ 4 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี 2562 – 2564
ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ

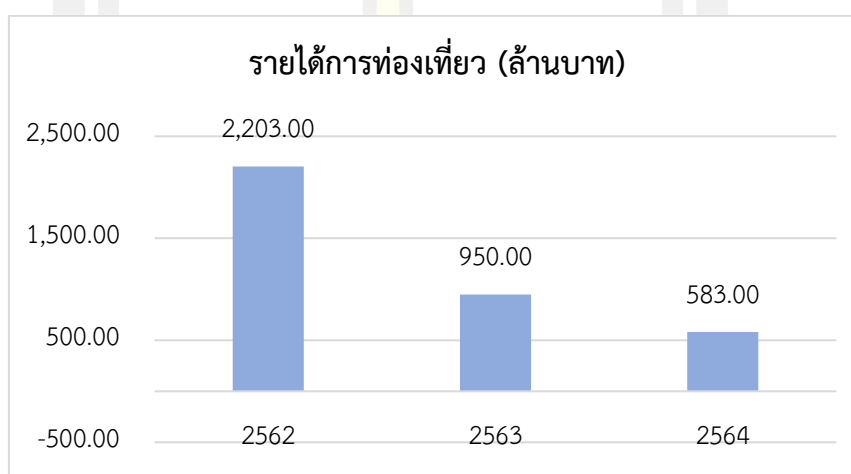
ภาพประกอบ 5 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ปี 2562 – 2564
ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ

2.1 รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ปี 2562-2564

โดยในปี 2562 จังหวัดชัยภูมิมีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 2,203 ล้านบาท จำแนกเป็น ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 2,179.63 ล้านบาท และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ จำนวน 23.49 ล้านบาท

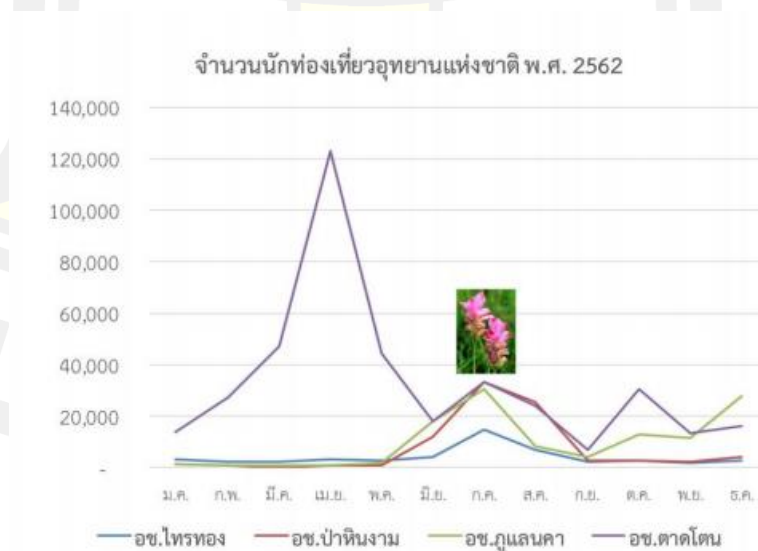
ในปี 2563 จังหวัดชัยภูมิมีรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 950 ล้านบาท จำแนกเป็น ผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย จำนวน 945.64 ล้านบาท และผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ จำนวน 4.06 ล้านบาท

ในปี 2564 จังหวัดชัยภูมิมีรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 583 ล้านบาท จำแนกเป็น ผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย จำนวน 581.93 ล้านบาท และผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ จำนวน 1.02 ล้านบาท (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ, 2565)

ภาพประกอบ 6 รายได้การท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ปี 2562-2564

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ

ภาพประกอบ 7 จำนวนนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว จำนวน 4 เส้นทาง

ภาพประกอบ 8 การเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยววิถีธรรมชาติ

ที่มา : สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วดี วรธนา และดวงกมล ยางงาม (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติกรณีศึกษา : การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติในบริบทของการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบทในจังหวัดจันทบุรี และเพื่อศึกษาผลของการนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติของจังหวัดจันทบุรีในฐานะต้นแบบเมืองรอง โดยผลการศึกษาพบว่า การนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติในจังหวัดจันทบุรี ผ่านสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรีจะดำเนินการในส่วนการกระจายข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไปสู่หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดจันทบุรี รวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาบุคลากรในการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะดูแลในส่วนของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ผลของการนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติของจังหวัดจันทบุรีในฐานะต้นแบบเมืองรอง ได้แก่ ผลในเชิงบวก ได้แก่ เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน ชุมชนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ผลในเชิงลบได้แก่ เกิดความไม่เข้าใจระหว่างหน่วยงานของรัฐและชุมชนในเรื่องของการดำเนินโครงการและและการบริหารจัดการงบประมาณของชุมชน เป็นต้น

ประภัสสร โยธารักษ์ และกิตติ บุนนาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ กรณีศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า บริบทพื้นที่ของอำเภอเกาะสมุย มีเนื้อที่ 252 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเฉพาะเกาะสมุยมีเนื้อที่ 227 ตารางกิโลเมตร ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ของเกาะต่างๆ จำนวน 18 เกาะ มีประชากรจำนวน 62,529 คน โดยมีประชากรแฝงจำนวนมากที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่ สภาพภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นเกาะและมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติประกอบกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและอัยาศัยไมตรีของผู้คนในชุมชนที่สืบทอดเชื่อมโยงความเป็นเกาะสมุยมาแต่โบราณกาลซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นมนต์เสน่ห์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้เกาะสมุยได้รับการยกย่องจากนักท่องเที่ยวว่าเป็นสวรรค์กลางอ่าว และเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อระดับโลกและเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่สร้างรายได้และสร้างชื่อจังหวัดสุราษฎร์ธานีและประเทศไทย จึงเกิดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายรายได้ให้แก่ประชากรในท้องถิ่น โดยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงสุดของท้องถิ่น ความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ความชัดเจนและความเหมาะสมของระเบียบปฏิบัติ ระบบประมาณ ประสิทธิภาพของกลยุทธ์ทางการตลาด ความร่วมมือของผู้ประกอบการในพื้นที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ระบบคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในพื้นที่ และผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปปฏิบัติในอำเภอเกาะสมุย ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้กระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน สังคมและชุมชนมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการศึกษาภาษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และประชาชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้มีสภาพภูมิศาสตร์ที่สวยงาม ผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพของประชาชนในพื้นที่เกาะสมุยเพิ่มสูงขึ้น ราคาสินค้าและบริการแพงขึ้น ผลกระทบด้านสังคม ผลจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นผลให้มีจำนวนประชากรในเกาะสมุยหนาแน่น และมีประชากรแฝงเพิ่มขึ้น ทำให้ระบบสาธารณสุขไม่เพียงพอ การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยทำได้ยากขึ้น และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการทำธุรกิจที่ทำลายสิ่งแวดล้อม อาทิ การลักลอบปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล การพุดต่อน้ำดิน การบุกรุกที่ดินสาธารณะ จำนวนขยะของเสียเพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดมลภาวะที่ทำลายสุขภาพชุมชน

กิงดาว อัจฉกหาญ พศวรรตร์ วริพันธ์ และสุธาสิณี วิทยาภรณ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา: เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ และเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวทั้งเพศชายและเพศหญิงในปี พ.ศ. 2560 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าร้อยละ และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่ากันทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 26-35 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจในด้านความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ที่พัก การเดินทาง อาหารและเครื่องดื่ม ที่หิ้งขยะ ของที่ระลึกและห้องสุขาตามลำดับ และด้านแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1) เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ในการจัดระเบียบนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในเขตหวงห้าม เพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดจากสัตว์ป่า รวมทั้งการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย และค้นหาเส้นทางศึกษาธรรมชาติเส้นทางใหม่ๆ 2) ผู้ประกอบการ ในการจำหน่ายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่แสดงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเป็นกระบอกเสียงประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว 3) ผู้นำชุมชน มีบทบาทในการปลูกจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหน ไม่บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว และมีหน้าที่ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวกับคนในชุมชน

ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของกลยุทธ์และพัฒนากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 25 องค์ประกอบย่อย คือ 1) การรักษาอัตลักษณ์ล้านนา (Maintaining identity) 2) ปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยว (Infrastructure) 3) การอำนวยการ (Management) 4) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) 5) การพึ่งพาเมืองท่องเที่ยวหลัก (Dependence on principle town) 6) การสร้างความ

ผู้พันทางการท่องเที่ยว (Engagement) 7) มาตรฐาน (Standard) และ 8) ความยั่งยืน (Sustainability) โดยนำเสนอกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพนี้ภายใต้แนวคิดชื่อว่า “MADE MISS” หรือเที่ยวเมืองรองทำให้คิดถึง ที่ให้ความหมายว่าเมื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้มาท่องเที่ยวเมืองรองจะทำให้เกิดความคิดถึงเกิดความฉิวฉิว ซึ่งงานวิจัยนี้ช่วยให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการนำกลยุทธ์แต่ละด้านมาเป็นตัวขับเคลื่อนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ศิริขวัญ ปัญญาเรียน และคณะ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน (แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง และศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวที่มีต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน โดยการสัมภาษณ์และจัดประชุมระดมความคิดเห็น มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจคมนาคมขนส่ง ผู้ประกอบการธุรกิจนันทนาการและธุรกิจเพื่อความบันเทิง ตลอดจน ตัวแทนผู้นำชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยได้ศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ชุมชนบางแห่งสามารถสร้างรายได้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร เห็นว่านโยบายดังกล่าวได้กระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่เป็นอย่างดี เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาไกลต้องการที่พักแรม ด้านสังคม การส่งเสริมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการลดการโยกย้ายของคนในชุมชน แต่อัตราการลดการโยกย้ายของคนในพื้นที่ยังมีจำนวนน้อย ด้านวัฒนธรรม คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญ เช่น การสวมผ้าซิ่น ที่เป็นการสะท้อนอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตของคนในชุมชน และผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก มุ่งเน้นการนำเอาภูมิปัญญา มาเพิ่มมูลค่าเพื่อเป็นของฝากของที่ระลึก และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า พื้นที่ชุมชนตระหนักถึงการจัดการขยะ สร้างระเบียบรักษาความสะอาดในพื้นที่ รวมทั้งการเกิดเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยวที่เส้นทางรวมแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทางปั่นจักรยาน เส้นทางเลาะชายแดน การสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ อาทิ กิจกรรมปลูกป่า การพักแบบโฮมสเตย์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

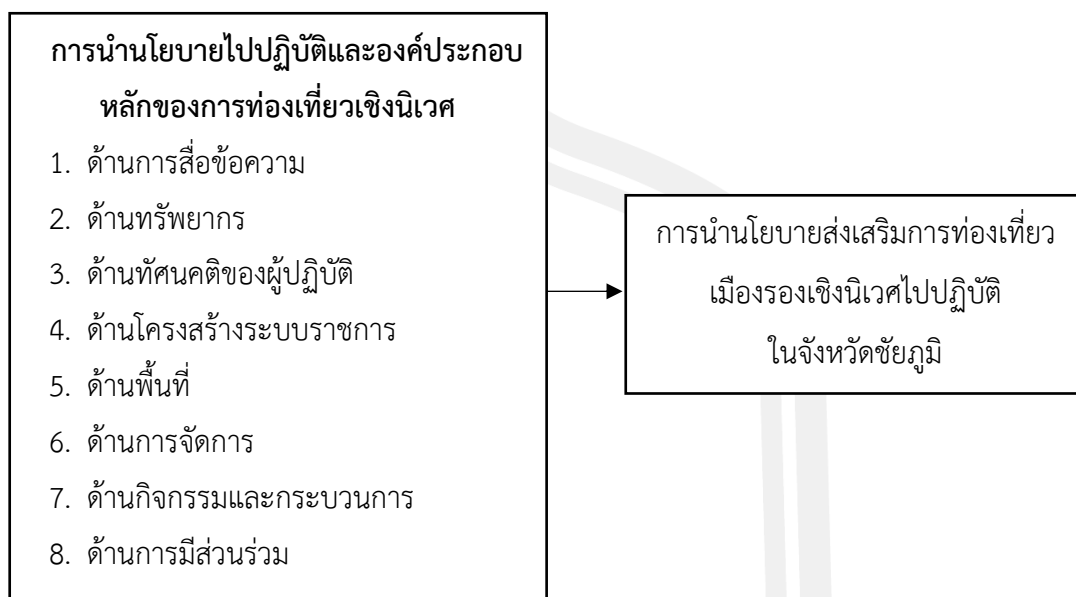
รักพงษ์ ขอลือ เสรี วงษ์มณฑา ขวลิย์ ณ ถลาง และผกา มาศ ชัยรัตน์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง และแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง โดยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง มีความพร้อมและศักยภาพในการท่องเที่ยวที่หลากหลายและยังเปิด

โอกาสให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้ นอกเหนือจากนั้นยังสามารถสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชนจังหวัดระนองมีความอุดมสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น ทะเล ภูเขา น้ำตก มีแหล่งดำน้ำ ซึ่งเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว และจังหวัดระนองนั้นยังมีแหล่งน้ำแร่ร้อนธรรมชาติอยู่ในหลายพื้นที่ของจังหวัด ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้นำผลที่ได้มาวิเคราะห์สรุป รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง ได้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และการคมนาคมขนส่ง 2) ด้านการประชาสัมพันธ์และการบอกต่อเรื่องราวการท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกช่องทาง และ 3) ด้านศักยภาพกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว จังหวัดระนองพัฒนารูปแบบการให้บริการ และมีมาตรฐานการให้บริการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองในการนำนโยบายไปปฏิบัติ รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง ซึ่งมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการสื่อข้อความในการนำนโยบายดังกล่าวมาถ่ายทอดแก่บุคลากร ด้านทรัพยากรในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือ สถานที่ปฏิบัติงาน ด้านทัศนคติในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และด้านโครงสร้างระบบราชการในการปฏิบัติงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2560) และองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกีวงศ์, 2554) มาเป็นกรอบแนวคิดในงานวิจัย เพื่อให้ทราบถึงการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ปัญหาของการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิตั้งเสนอแนะการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของ George C. Edwards ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อข้อความ ด้านทรัพยากร ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และด้านโครงสร้างของระบบราชการ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2560) และองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกีวงศ์, 2554) ดังนี้

ภาพประกอบ 9 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ให้สัมภาษณ์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การนำเสนอผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 11 คน ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาบอดิน จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา จำนวน 1 คน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 คน 2) ผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวน 1 คน ผู้ประกอบการที่พัก รีสอร์ท จำนวน 1 คน และประชาชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัด

ชัยภูมิ

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อนำไปประกอบการขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นคำถาม ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ พร้อมเตรียมเครื่องมือในการบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึก และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวและแบบสัมภาษณ์ ถึงนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ และแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงโดยผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียง หลังจากนั้นได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์และสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยประสานงาน นัดวัน เวลาการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ และขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ และแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงโดยผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียง หลังจากนั้นได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์และสอบถามด้วยตนเอง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเอกสารจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งแหล่งข้อมูลจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลทางเว็บไซต์ที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ต เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิ ประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงาน

การศึกษาวิจัยและผลงานวิจัยประเภทต่างๆ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในการวิจัยในส่วนต่อไป

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบจากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างๆ ได้ลึกซึ้งเมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นต่างๆ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1. บันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกเสียง และจดบันทึก โดยนำมาถอดเทปการสัมภาษณ์ทุกรายละเอียด ส่วนผู้สัมภาษณ์จดบันทึกข้อสังเกตและบันทึกข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์
2. ถอดเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ในเทปอย่างละเอียด เพื่อใช้ในการอ้างอิงข้อมูลภายหลัง
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำแหล่งข้อมูลอื่น ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์บุคคล เวลา สถานที่ เพื่อตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด เพื่อหาความเหมือน ไม่เหมือนกัน โดยไม่ปักใจเชื่อแหล่งข้อมูลใดข้อมูลหนึ่ง
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาจำแนกข้อมูลเป็นประเด็นสำคัญของคำถามในแต่ละตอนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย
5. นำเสนอผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 3 เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

1. ด้านการสื่อข้อความ

1.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาชมน้อย พบว่า อุทยานแห่งชาติตาชมน้อยได้รับข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งนโยบายจะมีการปรับเปลี่ยนโดยจะไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการท่องเที่ยว โดยนำนโยบายไปปฏิบัติไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน และด้านการประชาสัมพันธ์ มีป้ายสื่อความหมาย ให้ความรู้และข้อมูล รายการวิทยุของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เพจเฟซบุ๊กของอุทยานแห่งชาติตาโตน อีกทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของอุทยานฯ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...จะได้รับข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพรรณพืช จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว นโยบายจะมีการปรับเปลี่ยน โดยรวมจะไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการท่องเที่ยว ผู้ปฏิบัติงานรู้หน้าที่ คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติและนำไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ด้านประชาสัมพันธ์ จะมีป้ายสื่อความหมาย ให้ความรู้และข้อมูล ออกรายการวิทยุของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ด้านสื่อออนไลน์ เฟซบุ๊กของอุทยานแห่งชาติตาโตน และประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของอุทยานแห่งชาติตาโตน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

1.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทองรับนโยบายจากต้นสังกัด คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และนโยบายที่ได้รับจาก คือ จังหวัดชัยภูมิ และด้านประชาสัมพันธ์ เพจเฟซบุ๊กของอุทยานแห่งชาติไทรทอง เว็บไซต์สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา) ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติไทรทองจะรับนโยบายจากต้นสังกัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และนโยบายที่ได้รับจาก คือ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอุทยานแห่งชาติไทรทอง ได้นำนโยบายทั้ง 2 ภาคส่วน นำมาประมวลและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยผู้ปฏิบัติเข้าใจรู้หน้าที่ในคำสั่งเพื่อนำไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน และการประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมี 2 ช่องทาง คือ ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และสื่อออนไลน์ เพจเฟซบุ๊กอุทยานแห่งชาติไทรทอง เว็บไซต์สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา)...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

1.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม รับนโยบายจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จังหวัดชัยภูมิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เกษตรอำเภอ ซึ่งจะวางนโยบายในเรื่องของการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยผู้ปฏิบัติเข้าใจหน้าที่ในคำสั่งเพื่อนำไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ทางเพจเฟซบุ๊กของอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ซึ่งจะระบุนโยบายในการเข้าอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งประชาสัมพันธ์กิจกรรมของอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ได้รับนโยบายจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จังหวัดชัยภูมิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เกษตรอำเภอ ซึ่งจะวางนโยบายในเรื่องของการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยผู้ปฏิบัติเข้าใจหน้าที่ในคำสั่งเพื่อนำไป ถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน มีโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการลดขยะ ไม่ใช่โฟม การไม่ส่งเสียงดัง โดยจะเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีการประชาสัมพันธ์ ด้านออนไลน์ เพจเฟซบุ๊กอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และระบุนโยบายในการเข้าอุทยานแห่งชาติ และจังหวัดชัยภูมิช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยวในการติดตั้งป้ายกิจกรรม เช่น กิจกรรมวิ่ง กิจกรรมปั่นจักรยาน และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ทางหน้าเพจเฟซบุ๊ก เพื่อจัดทำคลิปวิดีโอโปรโมทเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสนใจ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

1.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคา รับนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยส่งเสริมในเรื่องการท่องเที่ยวภายใต้มาตรการป้องกันโควิด-19 โดยผู้ปฏิบัติเข้าใจหน้าที่ในคำสั่งเพื่อนำไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...รับนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยผู้ปฏิบัติเข้าใจหน้าที่ในคำสั่งเพื่อนำไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ปัจจุบันใช้มาตรการป้องกันโควิด-19 ในเรื่องของการท่องเที่ยว และในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางอุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีแผนจะพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาทิ

ห้องน้ำ ลานจอดรถ และปรับปรุงสถานที่ และทางจังหวัดชัยภูมิจะเกี่ยวข้องในเรื่องการประชาสัมพันธ์ ในการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการป้องกันโควิด-19 โดยมีจุดคัดกรอง และการมาพักแรม จะต้องรับวัคซีนอย่างน้อย 2 เข็ม และสวมหน้ากาก เว้นระยะห่างในการท่องเที่ยว ซึ่งในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา จะมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลพูดคุยกับนักท่องเที่ยวโดยตรง และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุของ อสมท. สื่อโซเชียลมีเดีย เฟสบุ๊กของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

1.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิได้รับนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยจะส่งเสริมการท่องเที่ยวตามทรัพยากรที่มีในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมิมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นอุทยานแห่งชาติ จำนวน 4 แห่ง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศ โดยการท่องเที่ยวจะมีทั้งเมืองหลักและเมืองรอง แต่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากในบริบทการท่องเที่ยว ซึ่งเมืองหลักจากที่เคยรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก แต่เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เกิดการท่องเที่ยวลดลง จึงทำให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพยายามที่จะกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อมาชดเชยสิ่งที่มันสูญเสียไปจากเม็ดเงินที่เคยเข้ามา แต่มันก็มาได้บางส่วน ซึ่งจังหวัดชัยภูมิถือว่าเป็นเมืองรอง ซึ่งอาจจะยังไม่ได้ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวต่างชาติเท่าไร ซึ่งทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิได้รับนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองมา ในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามทรัพยากรที่มี ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมิมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติเยอะ ป่าไม้ภูเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในช่วงก่อนการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จะส่งเสริมการท่องเที่ยวในการจัดกิจกรรมเป็นหลัก แต่เมื่อมีการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้กิจกรรมเริ่มลดลงไป จึงปรับเปลี่ยนเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์มากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิกคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสื่อข้อความ สามารถสรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญ โดยรับนโยบายส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการนำนโยบายปฏิบัติจะมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของพื้นที่เป็นแผนงานต่างๆ โดยระบุแผนปฏิบัติที่ชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ป้ายสื่อความหมาย ป้ายความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว

2. ด้านทรัพยากร

2.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลี พบว่า ความพร้อมของอุทยานแห่งชาติตาคลี ในด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบในการดูแลด้านทรัพยากรและการบริการนักท่องเที่ยว ทำให้มีการพัฒนาบุคลากร โดยอบรมเจ้าหน้าที่ตามที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ได้มีแผนการอบรม เช่น อบรมในด้านวางแผนป้องกันทรัพยากรทางธรรมชาติ การลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol) และอบรมทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการกู้ภัย กรณีที่นักท่องเที่ยวเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ในปี 2565 อุทยานแห่งชาติตาคลี หรือหน่วยงานทุกหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช มีจำนวนบุคลากรลดลง วัสดุอุปกรณ์ลดลง แต่สถานที่ปฏิบัติงานเดิม การปฏิบัติจะมีความเข้มข้นมากกว่าเดิม เนื่องจากอุทยานแห่งชาติตาคลีมีพื้นที่ 189,887 ไร่ ใช้บุคลากรดูแลพื้นที่ 123 นาย ซึ่งดูแลทั้งเรื่องทรัพยากร การบริการนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดผลกระทบพอสมควร...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลีคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...การพัฒนาบุคลากร จะมีการอบรมเจ้าหน้าที่และส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมตามที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ที่ได้มีแผนการอบรม โดยอบรมในด้านวางแผนป้องกันทรัพยากรทางธรรมชาติ การลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol) และอบรมทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวต่างชาติ การกู้ภัย กรณีที่นักท่องเที่ยวเกิดอุบัติเหตุ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลีคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

2.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า ความพร้อมของอุทยานแห่งชาติไทรทองในด้านบุคลากรและงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทำให้ต้องพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการบริการและด้านงานพัฒนา โดยการศึกษาดูงานในอุทยานแห่งชาติตาคลี ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียงด้านการบริหารจัดการ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่องบประมาณ เพราะเม็ดเงินจะเข้าประเทศมาจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก เมื่อการท่องเที่ยวชะงัก ทำให้งบประมาณของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติที่เป็นแหล่งจัดเก็บรายได้ของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชลดลง ทำให้จำนวนบุคลากรลดลงจากงบประมาณที่ได้รับ ทำให้มีการพัฒนาบุคลากรโดยนำฝ่ายพัฒนาและฝ่ายบริการ เข้าไปดูงาน ตั้งเป้าหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะด้านบริการและด้านงานพัฒนา ไปศึกษาดูงานที่อุทยานแห่งชาติตาไถน เพื่อนำมาเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในอุทยานแห่งชาติไทรทองต่อไป...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

2.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า ด้านความพร้อมของอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ในด้านบุคลากรมีเพียงพอ แต่มีงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้มีการพัฒนาส่งเสริมทักษะของผู้ปฏิบัติงาน ในการศึกษาดูงาน ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และการอบรมกู้ชีพกู้ภัย เพื่อดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...มีความเพียงพอด้านบุคลากร แต่งบประมาณไม่เพียงพอ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีการดูงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในด้านบริการกับอุทยานแห่งชาติในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 7 (นครราชสีมา) และอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และมีการฝึกอบรมกู้ชีพกู้ภัยในอุทยานแห่งชาติ เพื่อดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

2.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า ความพร้อมของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา ด้านงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้อุทยานแห่งชาติภูแลนคาต้องพัฒนาบุคลากร โดยแผนการพัฒนาบุคลากรโครงการต่างๆ จากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช อาทิ การกู้ชีพกู้ภัย ในการนำมาปฏิบัติงานในด้านการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และอบรมทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...งบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากถูกตัดงบประมาณ 30 % เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งมีแผนการพัฒนาบุคลากรโครงการต่างๆ จากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยส่งบุคลากรเข้าอบรมอยู่เป็นประจำ อาทิ การกู้ชีพกู้ภัย ในการนำมาปฏิบัติงานในด้านการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และอบรมทักษะภาษาอังกฤษ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

2.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จะปฏิบัติงานเชิงบูรณาการกับอุทยานแห่งชาติ ซึ่งจะไม่มีทรัพยากรจัดสรรให้ในการพัฒนาหรือส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...เนื่องจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จะทำงานเชิงบูรณาการกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว คือ อุทยานแห่งชาติทั้ง 4 แห่งในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งความพร้อมของทรัพยากรในการพัฒนาหรือส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวจะไม่ถึงงบประมาณจัดสรรให้ โดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จะทำงานเชิงบูรณาการในการร่วมคิด วิเคราะห์ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดชัยภูมิ โดยจะเป็นการขอความร่วมมือกับอุทยานแห่งชาติ ในด้านการจัดกิจกรรม เช่น ขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม เพราะเห็นถึงความเหมาะสมที่จะใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการทรัพยากร สามารถสรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ทรัพยากรด้านงบประมาณ และบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยได้รับอบรมเพิ่มทักษะในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

3.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาเดา พบว่า ทัศนคติของบุคลากรที่ดีในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่บางครั้งไม่เห็นด้วยกับนโยบาย เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทำงานภาคสนาม ผู้กำหนดนโยบายอาจจะยังไม่เห็นภาพจริง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย บางครั้งอาจจะมีบ้าง เนื่องจากเราทำงานภาคสนาม กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชอาจจะยังไม่เห็นภาพจริง บางครั้งอาจจะมีความคิดเห็นไม่ค่อยตรง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไถ่คนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

3.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า ทักษะคิดของบุคลากรขึ้นอยู่กับผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาไปในทิศทางใด ซึ่งในอุทยานแห่งชาติไทรทอง นำนโยบายมาปรับใช้ตามภารกิจหน้าที่ของงานนั้นๆ ตามมุมมองของผู้ปฏิบัติ เดิมนั้นทางอุทยานฯ จะเน้นการส่งเสริมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในปัจจุบันมีการปรับทัศนคติของผู้ปฏิบัติเป็นการผสมผสานระหว่างการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...สายงานด้านส่งเสริมและสนับสนุน จะมีทัศนคติมุมมองในการปรับใช้นโยบาย เพิ่มความคิด เพิ่มทัศนคติ แต่เดิมนั้นทางอุทยานแห่งชาติไทรทอง จะเน้นการส่งเสริมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แต่เมื่อมีการส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทำให้อุทยานแห่งชาติไทรทองเสมือนเป็นเจ้าบ้านเป็นนักประชาสัมพันธ์ ซึ่งการสื่อสารนั้นจะไม่ได้อยู่ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว ซึ่งบุคลากรต้องเป็นเจ้าบ้าน รับผิดชอบ เพื่อเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

3.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า ทักษะคิดของบุคลากรมองเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มาปรับใช้ ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อหน่วยงานและนักท่องเที่ยว ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีทัศนคติที่จะนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ที่ได้รับมาปรับใช้ภายในอุทยานแห่งชาติให้ตรงนโยบายมากที่สุด และเกิดประโยชน์กับหน่วยงานและส่งผลดีนักท่องเที่ยว...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

3.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า ทักษะคนปฏิบัติงานมีความพร้อมและเห็นด้วยกับแนวทางนโยบาย ปัจจุบันยังไม่มีบุคลากรคนใดมาต่อต้าน ซึ่งมีความเข้าใจและเห็นด้วยนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมและเห็นด้วยกับแนวทางนโยบายที่ทำ การทำงานอย่างราบรื่น ไม่ได้สร้างปัญหาต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่มีการมาต่อต้าน ซึ่งก็มีความเห็นชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

3.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีทัศนคติที่ดีในการนำนโยบายมาปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายที่รับจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง ทำให้สามารถนำมาปรับตามบริบทของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีทัศนคติที่ดีในการนำนโยบายมาปฏิบัติ เนื่องจากรับนโยบายจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง เพราะแต่ละจังหวัดมีทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำมาปรับตามบริบทของจังหวัดไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เดิมก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการทัศนคติของผู้ปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความพร้อมและเห็นด้วยกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติ แต่ละสายงานจะมีทัศนคติมุมมองในการปรับใช้นโยบายให้ตรงนโยบาย และนโยบายที่ได้รับมามากจะกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเพิ่มความคิด เพิ่มทัศนคติซึ่งไม่ได้ขัดแย้งกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติ

4. ด้านโครงสร้างระบบราชการ

4.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาเดโตน พบว่า โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของอุทยานแห่งชาติตาเดโตน โดยมีการแบ่งงานในอุทยานแห่งชาติตาเดโตน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ และมีการประชุมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกสัปดาห์เพื่อทราบผล

การดำเนินงาน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการทำงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...หัวหน้าอุทยานจะมีการประชุมทุกสัปดาห์ ในการเน้นย้ำการปฏิบัติงานในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ซึ่งจะมีทั้งด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์การปกป้องทรัพยากรไปพร้อมกัน และการแบ่งหน้าที่ทางอุทยานแห่งชาติตาตโตน จะแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย จะมีฝ่ายบริหาร ดูแลเกี่ยวกับบุคลากรการจัดสรรบุคลากร ฝ่ายวิชาการจะรับผิดชอบด้านงานวิชาการต่างๆ ด้านการประชาสัมพันธ์ และฝ่ายป้องกันจะดูแลด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การออกลาดตระเวน และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จะอยู่ภายใต้สังกัดฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นจุดบริการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าพัก และให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เหมือนเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวต้องการความช่วยเหลือ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

4.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของอุทยานแห่งชาติไทรทอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายงานบริหาร ฝ่ายอนุรักษ์ป้องกันทรัพยากร ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนาอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีหัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายติดตามการทำงานของผู้ปฏิบัติงานนั้นๆ รวมทั้งปฏิบัติงานกับหน่วยงานภายนอกในการประชุมร่วมกัน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของอุทยานแห่งชาติไทรทอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายงานบริหาร ในด้านบุคลากร งบประมาณ แผนงาน วัสดุอุปกรณ์ แบ่งงานไปตามภารกิจ ฝ่ายอนุรักษ์ป้องกันทรัพยากร ในด้านงานอนุรักษ์ป่า คุ่มครองป้องกันพื้นที่ป่า ฝ่ายวิชาการ ในด้านงานศึกษาวิจัยทดลอง นันทนาการและสื่อความหมาย การส่งเสริมการท่องเที่ยว และฝ่ายพัฒนาอุทยานแห่งชาติ ในด้านจำแนกแยกแยะการกำหนดเขต จัดหมวดหมู่ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติไทรทอง ซึ่งมีหัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายติดตามการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และรายงานต่อหัวหน้าอุทยาน และอุทยานแห่งชาติไทรทองมีการร่วมประชุมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ และหน่วยงานสายปกครอง ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติไทรทอง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

4.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย และมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

ภายนอก ในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในการประชุม พบปะ สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อำเภอเทพสถิต องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีโครงสร้างระเบียบปฏิบัติงาน ซึ่งการปฏิบัติงานแบ่งเป็น 5 ฝ่าย 1. ฝ่ายวิชาการและสื่อความหมาย 2. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป 3. ฝ่ายอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร 4. ฝ่ายจัดการท่องเที่ยวและนันทนาการ 5. ฝ่ายพัฒนาอุทยานแห่งชาติ โดยมีหัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายติดตามการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และรายงานต่อหัวหน้าอุทยาน และการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวจะมีการประชุม พบปะ กับสำนักงานจังหวัดชัยภูมิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อำเภอเทพสถิต องค์การบริหารส่วนตำบล...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

4.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงาน โดยมีฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายนันทนาการ ฝ่ายอนุรักษ์ มีโครงสร้างการแบ่งงานที่ชัดเจน มีหัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายติดตามการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และรายงานต่อหัวหน้าอุทยาน และทางอุทยานแห่งชาติภูแลนคามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับทางจังหวัด ตำรวจ เทศบาล ซึ่งกิจกรรมที่ผ่านมาก็คือ โครงการ 1 ฝ่าย 1 ตำบล ของปฏิบัติงานร่วมกับจังหวัดชัยภูมิ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

4.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ แบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายการส่งเสริมการท่องเที่ยว และฝ่ายส่งเสริมการกีฬา ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...แบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายการส่งเสริมการท่องเที่ยว และฝ่ายส่งเสริมการกีฬา โดยงานหลักๆ จะทำงานในฝ่ายการกีฬา แต่กลุ่มงานทั้ง 2 ฝ่าย จะทำงานร่วมกัน เนื่องจาก

บางครั้งการจัดกิจกรรมกีฬา ก็จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย และในการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ จะประชุมก็ต่อเมื่อมีการจัดกิจกรรม หรือมีเรื่องที่จะปรึกษาหารือ...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านโครงสร้างระบบราชการ สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานมีความชัดเจน โดยมีการแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบเป็นฝ่ายต่างๆ และจะมีการประชุม ติดตามงาน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการทำงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และมีการร่วมประชุมกับหน่วยงานภายนอก ในการปรึกษาหารือ ในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว

5. ด้านพื้นที่

5.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดโตน พบว่า พื้นที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติตาดโตน มีระยะทางห่างจากตัวเมือง 21 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และเส้นทางคมนาคมสะดวก อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมของนักท่องเที่ยวคือน้ำตกตาดโตน มีน้ำไหลตลอด ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินเข้ามาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ซึ่งอุทยานแห่งชาติตาดโตนได้รับรางวัล Hall of Fame เป็นสุดยอดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...มีชื่อเสียงระดับประเทศ ถ้าใครมาเที่ยวชัยภูมิจจะต้องมาที่อุทยานแห่งชาติตาดโตน เพราะมีจุดในการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เส้นทางคมนาคมสะดวก อยู่ใกล้ตัวจังหวัด ห่างจากตัวเมือง 21 กิโลเมตร สามารถท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และถ้านักท่องเที่ยวต้องการนอนพัก ก็จะมีบ้านพักบริการให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้ง อุทยานแห่งชาติตาดโตนได้รับรางวัล Hall of Fame เป็นสุดยอดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นอุทยานแห่งชาติ แห่งที่ 2 ของประเทศไทย โดยแห่งแรกจะเป็นอุทยานแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี นอกจากนี้ยังไม่มีอุทยานแห่งชาติใดที่ได้รับ มีเพียง 2 แห่งเท่านั้น ซึ่งรางวัล Hall of Fame ได้มาอย่างไร ซึ่งจะต้องได้รับรางวัลกินรีก่อน ซึ่งจะประกวดกัน เป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยจะจัดประกวด 2 ปี 1 ครั้ง ซึ่งอุทยานแห่งชาติตาดโตนได้รับถึง 4 ครั้ง แต่ไม่ต่อเนื่อง ในครั้งที่ 6 ปี 2549 ได้รับรางวัลกินรีครั้งแรก และในปี 2551 2553 ทางอุทยานฯ ไม่ได้ส่ง เพราะในช่วงนั้น อุทยานฯ ยังมีการปรับปรุงและพัฒนา จนกระทั่งปี 2556 ได้รับรางวัลกินรี ครั้งที่ 2 และในปี 2558 ได้รับรางวัลกินรี ครั้งที่ 3 และปี 2560 ได้รับรางวัลกินรี ครั้งที่ 4 ซึ่งได้รับ 3 ปีซ้อน ต่อมาได้รับยกระดับขึ้น ได้รับรางวัล Hall of Fame เป็นแห่งที่ 2 ของประเทศไทย อีกทั้งได้รางวัลเส้นทางศึกษาธรรมชาติ รางวัลแหล่งน้ำตกธรรมชาติ และความพิเศษของ

อุทยานแห่งชาติตาตโคตัน จะมีน้ำไหลตลอด แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 3 ถู การท่องเที่ยวช่วงฤดูร้อน จะเป็นอุทยานแห่งชาติตาตโคตัน ช่วงฤดูฝน จะต้องเป็นอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และอุทยานแห่งชาติไทรทอง ในการชื่นชมทุ่งดอกกระเจียว และช่วงฤดูหนาว จะเป็นอุทยานแห่งชาติภูแลนคา สัมผัสบรรยากาศหนาว แต่ทั้งนี้ เมื่อไปเที่ยวที่นั่นก็จะทะลักมาเที่ยวที่นี้อยู่ดี...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโคตันคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

5.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีระยะทางห่างจากตัวเมืองประมาณ 70 กิโลเมตร ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติไทรทอง น้ำตกไทรทอง จุดชมวิวดาห์หาด ทุ่งดอกกระเจียว ลานหินเทิน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีระยะทางห่างจากตัวเมืองประมาณ 70 กิโลเมตร การเดินทางจะเดินทางด้วยรถยนต์ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ จะมีน้ำตกไทรทอง จุดชมวิวดาห์หาด และไม้พุ่มถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ทุ่งดอกกระเจียว และกลุ่มหินที่เรียกว่า ลานหินเทิน และอุทยานแห่งชาติไทรทองเสมือนเป็นอุทยานฯ ที่ อุทยานฯ นื่องกับอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เนื่องจากมีพื้นที่ที่เือกเขาต่อเนื่องกันและมีทรัพยากรคล้ายๆ กัน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีระยะทางห่างจากตัวเมืองประมาณ 93 กิโลเมตร ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ ทุ่งดอกกระเจียว ลานหินงาม กุ่มเอกลักษณ์ บริเวณผาสุดแผ่นดิน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีระยะทางห่างจากตัวเมืองประมาณ 93 กิโลเมตร พื้นที่ท่องเที่ยวในอุทยานฯ ทุ่งดอกกระเจียว เป็นดอกลักษณะสีชมพู จะบานในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม ลานหินงาม เป็นกลุ่มหิน เกิดจากการกัดเซาะเนื้อหินทรายมีรูปลักษณ์แปลกตา และกุ่มเอกลักษณ์ บริเวณผาสุดแผ่นดิน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีพื้นที่ 125,312.50 ไร่ มีระยะทางห่างจากตัวเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร ซึ่งสถานที่

ท่องเที่ยวที่นิยมของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา จะมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ 3 แห่ง คือ ผาหวนาค จุดชมวิวกุแลนคา และป่าปรังพันปี ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีพื้นที่ 125,312.50 ไร่ มีระยะทางห่างจากตัวเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร ในช่วงวันที่ 30 ธันวาคม 2564 - 2 มกราคม พ.ศ.2565 ที่ผ่านมามีอุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีอันดับนักท่องเที่ยวที่มากที่สุด อยู่ในอันดับที่ 16 ใน 155 อุทยานแห่งชาติ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรู้จักผาหวนาค ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา โดยอุทยานฯ จะมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ 3 แห่ง คือ ผาหวนาค จุดชมวิวกุแลนคา และป่าปรังพันปี ซึ่งป่าปรังพันปี หรือ ปรังเท้าช้าง มีลักษณะลำต้นใหญ่สูง และโคนต้นแบนคล้ายเท้าช้าง ซึ่ง ณ ปัจจุบันพบที่เดียวในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอยู่ในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

5.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่ได้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมวิ่งเทรล จึงต้องขอใช้พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมของกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ส่วนใหญ่การใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรม จะเข้าไปจัดในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมของกิจกรรมนั้นๆ เช่น การจัดกิจกรรมวิ่งเทรล ซึ่งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่มีสนามให้วิ่งเทรล ก็ต้องไปขอความร่วมมือในอุทยานแห่งชาติในการใช้พื้นที่จัดกิจกรรม...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

5.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก จะอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ร้านอาหารจะอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยว เพราะร้านก็ตั้งอยู่ในเขตชุมชนและอยู่ใกล้กับทางเข้าอุทยานแห่งชาติ ซึ่งร้านจะพื้นที่จะมีโซนจอดรถ จุดทิ้งขยะ และห้องน้ำ ในการรองรับลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ที่พักรจะอยู่ในพื้นที่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก แต่ถ้าจะเข้าไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติจะแนะนำให้ขับรถเพราะระยะไม่เหมาะกับการเดินเท้า ถึงแม้จะที่พักอยู่ในชุมชนใกล้กับอุทยานแห่งชาติ โดยที่พักรจะมีพื้นที่บริการด้านนอก เช่น ลานจอดรถ จุดพักรผ่อนหย่อนใจ ร้านกาแฟ...”

(ผู้ประกอบการที่พักรคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า พื้นที่ในชุมชนอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนหารายได้จากการทำงานที่มีพื้นที่อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว โดยมีการประกอบอาชีพ เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของ ขายสินค้าเกษตร และมีห้องพักร ทำให้ชาวบ้านได้มีรายได้หาเลี้ยงชีพได้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...พื้นที่ของชุมชนอยู่ใกล้กับอุทยานแห่งชาติ ในพื้นที่รอบเขตอุทยานแห่งชาติ ก็จะมีชาวบ้านประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า มีร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของ ขายสินค้าเกษตร และมีห้องพักรให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ ทำให้ชาวบ้านได้มีรายได้หาเลี้ยงชีพได้...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านพื้นที่ สามารถสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น อุทยานแห่งชาติตาดโตน มีน้ำตกตาดโตนสามารถให้นักท่องเที่ยวได้มาชมได้ตลอดทั้งปี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จะมีทุ่งบัวสวรรค์หรือทุ่งดอกเจียว ที่สามารถเข้าชมในช่วงเดือน มิถุนายน-สิงหาคม และมีน้ำตกไทรทอง จุดชมวิวกาฬาคาด ลานหินเทิน และอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จะมีทุ่งดอกเจียว สามารถเข้าชมในช่วงเดือน มิถุนายน-สิงหาคม และลานหินงาม และอุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีจุดท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ จุดชมวิวกุแลนคา ผาหัวนาค เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว

6. ด้านการจัดการ

6.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดโตน พบว่า การจัดการพื้นที่ในอุทยานแห่งชาติตาดโตนจะจัดตั้งขยะ และมีโครงการขยะคืนถิ่น โดยนำขยะกลับไปทิ้งนอกอุทยานแห่งชาติตาดโตน และการจัดร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าการเกษตร จะเป็นคนในชุมชนที่เข้ามาจำหน่าย โดยทางอุทยานแห่งชาติตาดโตน จะทำสัญญาทุก 3 ปี ซึ่งเจ้าหน้าที่อุทยานจะมีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพอาหารและสินค้าที่จำหน่าย และการจัดการด้านรักษาความปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ในการจัดการร้านค้า ร้านอาหาร ทางอุทยานฯ จะทำสัญญาทุก 3 ปี แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ร้านค้าบางร้านปิดกิจการ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย แต่ก็ยังมีร้าน ต่างๆ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ร้านค้าที่จำหน่ายจะเป็นร้านของคนในชุมชนใกล้เคียง เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและมีจุดที่จำหน่ายสินค้าเกษตรตามข้างทาง ซึ่งมีการชำระเงินค่าธรรมเนียมให้กับกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ระยะเวลา 3 ปี หลังจากนั้นจะยื่นต่อใบอนุญาต ในการควบคุมดูแลจะมีเจ้าหน้าที่เข้าไปพูดคุย ว่าอาหารจะต้องใหม่ สด ราคาต้องชัดเจน และไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พาชนะที่ใช้จะต้องมีคุณภาพมีมาตรฐาน และยังให้สาธารณสุขจังหวัดเข้ามาตรวจคุณภาพร้านค้า ซึ่งทำให้อุทยานได้รับรางวัลสัญลักษณ์ศาสตร์ ซึ่งมีการรณรงค์การใช้พาชนะที่ไม่ทำลายธรรมชาติ โดยจะไม่มีการใช้โฟม แต่จะใช้วัสดุที่ทำจากกระดาษชานอ้อย และมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดทุกเช้าในการจัดเก็บขยะ และนำไปทิ้งที่ทิ้งขยะของเทศบาลเมืองชัยภูมิ ซึ่งจากอุทยานฯ ประมาณ 18 กิโลเมตร ถ้าอยู่ในช่วงเทศกาลขยะจะล้น ทำให้การจัดเก็บขยะอาจจะต้องจ้างเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดเพิ่ม โดยทางกรมฯ จะจัดสรรงบประมาณ เพื่อมาช่วยในเรื่องของการดูแลรักษาความสะอาด และนอกจากนี้ ยังมีโครงการขยะคืนถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้นำขยะนำกลับไปทิ้งในจุดทิ้งขยะนอกอุทยานแห่งชาติตาตโตน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...การรักษาความปลอดภัย จะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง จะมี 2 จุด จุดละ 1 คนประจำการที่สำนักงาน และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จะอยู่ในช่วงหลัง 18.00 น. และถ้ายังมีนักท่องเที่ยวยังหลงเหลืออยู่บริเวณน้ำตก ก็จะมีเจ้าหน้าที่ดูแลอยู่บริเวณนั้น จนกว่านักท่องเที่ยวจะเดินทางกลับ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

6.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไพรทอง พบว่า การจัดการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติไพรทองจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลและทำความสะอาดอยู่ประจำ การจัดการร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าการเกษตรที่เป็นคนในชุมชนเข้ามาจำหน่ายจะยังไม่มี จะมีเพียงร้านสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติไพรทอง ในการบริการแก่นักท่องเที่ยว ด้านที่พัก จะมีกลุ่มนักเรียนเยาวชน เข้ามาพักที่อุทยานแห่งชาติไพรทอง ในการจัดกิจกรรม และกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มาพักใน

อุทยานแห่งชาติไทรทอง จะเน้นการกางเต็นท์ และด้านจัดการความปลอดภัย จะมีเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการจะดูแลความปลอดภัย 24 ชั่วโมง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...การจัดการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลและทำความสะอาดอยู่ประจำ และมีโครงการขยະคืนถิ่น ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามานำขยะกลับไปทิ้งจุดทิ้งนอกอุทยานแห่งชาติไทรทอง การจัดการร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าการเกษตรที่เป็นคนในชุมชนเข้ามาจำหน่ายจะยังไม่มี จะมีเพียงร้านสวัสดิการของอุทยานฯ ในการบริการแก่นักท่องเที่ยวด้านบ้านพัก จะมีนักเรียนเยาวชนที่มาจัดค่ายจัดกิจกรรมมาใช้ประโยชน์บ้านพักในอุทยานฯ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักจะลดน้อยลง เนื่องจากทางอุทยานแห่งชาติไทรทอง ต้องการให้ชุมชน คนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการเอกชนที่อยู่รอบนอก ไม่ว่าจะเป็นบ้านพัก โรงแรม ได้ประโยชน์จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาชื่นชมธรรมชาติ โดยอุทยานแห่งชาติไทรทอง จะเน้นการกางเต็นท์ เพื่อสัมผัสธรรมชาติ ในการลดการใช้พลังงาน ซึ่งการสร้างลานกางเต็นท์มาเป็นตัวเลือกอันดับต้นๆ โดยมีจุดบริการกางเต็นท์ 2 จุด คือจุดหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และจุดผาห้าหมื่นและทุ่งบัวสวรรค์ มีห้องน้ำ จุดทำความสะอาดอุปกรณ์เพื่อประกอบอาหาร แต่ปัจจุบันทางอุทยานแห่งชาติไทรทอง ให้นำของมาประกอบอาหารในบริเวณลานกางเต็นท์ เพื่อลดการรบกวนของกลุ่มนักท่องเที่ยวด้วยกัน และลดออกนอกในบริเวณสัตว์ป่าที่อาจจะอันตรายในบางพื้นที่ โดยอุทยานมีเครื่องนอนเต็นท์บริการหากนักท่องเที่ยวไม่ได้นำมา และการจัดการด้านรักษาความปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่เวรยามประจำศูนย์บริการในการดูแลความปลอดภัย รวมถึงการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการส่งเสียง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย 24 ชั่วโมง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

6.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า การจัดการในการรองรับนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวของพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ตามขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีที่พักและลานกางเต็นท์รองรับ รวมทั้งระบบการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เพื่อแจ้งเหตุ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ด้านนันทนาการของพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวเที่ยวโดยการจองผ่านเว็บไซต์ของอุทยานฯ และมีลานกางเต็นท์รองรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีเดินที่ให้เช่า และภายในอุทยานแห่งชาติ

ป่าหินงาม มีร้านค้าสวัสดิการภายในอุทยานแห่งชาติ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ด้านรักษาระบบความปลอดภัย มีชุดกู้ภัย คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีเวรยามคอยตรวจความเรียบร้อย และความปลอดภัยภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และมีการติดป้ายระบุข้อมูลเบอร์โทรฉุกเฉิน เพื่อแจ้งเหตุ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

6.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า การจัดการของอุทยานแห่งชาติภูแลนคา ในด้านการเข้าอุทยานแห่งชาติ จะมีการตรวจวัดอุณหภูมิตามมาตรการป้องกันโควิด-19 และด้านที่พัก มีเรือนนอน บ้านพัก และจุดกางเต็นท์บริการ ด้านร้านอาหารจะไม่มีบริการ จะมีร้านสวัสดิการและร้านกาแฟ บริการนักท่องเที่ยว และด้านรักษาความปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดท่องเที่ยวดูแลตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...การจัดการด้านการเข้าอุทยานแห่งชาติ มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการทางเข้า-ออก มีการตรวจวัดอุณหภูมิ ลงทะเบียน อนุญาตให้เฉพาะผู้ที่สวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าเท่านั้นเข้าใช้บริการ และการจองตั๋วผ่านแอปพลิเคชัน QuaQ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในคือห้องน้ำ ร้านค้าสวัสดิการ มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติและจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ และด้านที่พัก มีทั้งหมด 2 เรือนนอน 1 บ้านพัก และมีบริเวณกางเต็นท์ที่จุดท่องเที่ยวห้วยนาคว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และร้านอาหารที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาจะไม่มีบริการ จะมีเป็นร้านกาแฟ และด้านรักษาความปลอดภัย จะมีเจ้าหน้าที่ประจำจุดท่องเที่ยวทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งถ้ามีนักท่องเที่ยวอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หลัง 22.00 น. จะขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวโดยห้ามส่งเสียงดัง เพื่อไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

6.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่สามารถจัดการด้านที่พัก โรงแรม ซึ่งจะมีฝึกอบรมกิจกรรมพัฒนาการศึกษภาพด้านการท่องเที่ยวตามวิถี New Normal เพื่อส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ และการจัดการร้านอาหารถือว่า

มีเพียงพอ และด้านการรักษาความปลอดภัย ถือว่าปัญหาการเกิดอาชญากรรมค่อนข้างต่ำ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ไม่สามารถจัดการด้านที่พัก โรงแรมได้ ซึ่งในจังหวัดชัยภูมิมีโรงแรม 3 ดาว ในการบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งก็มีนักท่องเที่ยวที่พักรวมในโรงแรมที่พัก ซึ่งมองว่าที่พักโรงแรม ไม่ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงที่พัก ซึ่งทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาเข้าใจผู้ประกอบการที่พัก โรงแรม เนื่องจากเทศกาลในการท่องเที่ยว จะมีนักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวศึกษาค้นในช่วงฤดูฝนในการเข้าชมดอกกระเจียว ทำให้ที่พักบางที่จะปิดบริการ 9 เดือน และอีก 3 เดือนจะเปิดบริการ ทำให้การที่จะลงทุนในเรื่องพัฒนาห้องพัก ก็อาจจะไม่คุ้มค่า ซึ่งถือว่าเป็นส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของจังหวัด ซึ่งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ ได้จัดการฝึกอบรมกิจกรรมพัฒนาการศึกษภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวตามวิถี New Normal โครงการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ในหัวข้อมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อนักท่องเที่ยว (SHA) โดยมีสถานประกอบการเข้าร่วมอบรม และในการจัดการร้านอาหารถือว่าเพียงพอ แต่ร้านเด็ดร้านประจำจะไม่มี ไม่มีอาหารจานหลัก ประจำจังหวัด อีกทั้งยังไม่มีร้านขายของฝากประจำจังหวัด แต่ก็มีมีการพยายามที่สร้างเอกลักษณ์ของอาหารพื้นเมืองอยู่เหมือนกัน แต่อาจจะยังไม่ได้แพร่หลาย และด้านการรักษาความปลอดภัย ถือว่าปัญหาการเกิดอาชญากรรมค่อนข้างต่ำ เนื่องจากไม่ได้มีคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่เยอะเกินไป...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

6.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก ในการจัดการร้านอาหารและที่พัก มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยมีจุดคัดกรองก่อนเข้าใช้บริการ เน้นทำความสะอาดอยู่เสมอ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ที่ร้านจะมีบริการแอลกอฮอล์ล้างมือทำความสะอาดก่อนเข้าร้าน ลูกค้าที่จะเข้าร้านจะต้องใส่หน้ากากอนามัยด้วย และทำความสะอาดโต๊ะเก้าอี้ให้สะอาดอยู่แล้วหลังจากออกจากร้าน ส่วนห้องน้ำก็จะทำความสะอาดประจำอยู่แล้ว...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ก่อนที่จะเข้ามาจะมีจุดคัดกรอง มีแอลกอฮอล์ล้างมือ และในห้องพักจะมี แอลกอฮอล์และหน้ากากอนามัยไว้ประจำแต่ละห้อง แต่ละห้องก็จะทำความสะอาดทุกครั้งก่อนที่จะมี ลูกค้าเข้ามาพัก เพื่อความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการ...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

6.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ด้านการจัดการเกี่ยวกับพื้นที่ขายสินค้า บริเวณทางผ่านหมู่บ้าน อยู่ในระหว่างทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ด้านการจัดการ ในชุมชนก็จะมีพื้นที่ขายสินค้าทางการเกษตรอยู่บริเวณ ทางผ่านหมู่บ้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ดูและซื้อสินค้า โดยก็จะดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชน...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ด้านการจัดการ ในชุมชนก็จะมีพื้นที่ขายสินค้าทางระหว่างทางเข้าอุทยาน แห่งชาติ แต่นักท่องเที่ยวในช่วงนี้นักท่องเที่ยวเข้ามาค่อนข้างน้อย อาจจะด้วยสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโควิด-19 และอยู่ในช่วงที่ไม่อยู่ในฤดูแห่งการท่องเที่ยว ทำให้ร้านค้าต่างๆ จะไม่ค่อยมี จะ มีบางร้านที่ยังมีร้านขายในชุมชนอยู่...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการนโยบายส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการจัดการ สามารถสรุปได้ว่า อุทยาน แห่งชาติมีการจัดสรรพื้นที่คนในชุมชนใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นการสร้างรายได้ เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ โดยอุทยานแห่งชาติจัดสรรพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ ในการควบคุมจะมีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแล เช่น ราคาสินค้า คุณภาพอาหารจะต้องสด ใหม่ และ ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น และผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่พัก มีการจัดการในการ ปฏิบัติภายใต้มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในการบริการจะมีจุดคัดกรองก่อนเข้าใช้ บริการ ผู้นำในชุมชน จัดการในเรื่องความสะอาดในชุมชน เพราะบางพื้นที่จะมีจุดจำหน่ายสินค้า ร้านอาหารข้างทาง อาจจะก่อให้เกิดขยะบริเวณอุทยานแห่งชาติ

7. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

7.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตน พบว่า อุทยานแห่งชาติ ตาตโตนมีกิจกรรมภายใน เช่น กิจกรรมค่ายเยาวชน จัดอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ซึ่งให้

หน่วยงานภายนอกสามารถเข้ามาทำกิจกรรมภายในอุทยานแห่งชาติตาตโตน รวมทั้งกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาช่วยเหลืองานอุทยานแห่งชาติ ในการช่วยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และกิจกรรมของคนในชุมชนเป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเพื่อสอดส่องดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...จะมีการจัดค่ายเยาวชน เช่น มีโรงเรียนติดต่อเข้ามาอยากจะทำค่าย หรือจัดอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ซึ่งทางอุทยานฯ ก็มีวิทยากรให้ความรู้ได้ พาเด็กๆ เดินป่า ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...วัตถุประสงค์การตั้งอุทยานแห่งชาติ หลักๆ คือเรื่องของการอนุรักษ์ การศึกษาวิจัย และการพักผ่อน การท่องเที่ยว ซึ่งในการจัดกิจกรรมต่างๆ จะมีทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาขอใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรม โดยอุทยานฯ เข้าไปมีส่วนร่วมในการแนะนำสถานที่ การจัดการพื้นที่ แจ่งกฎ ระเบียบ ข้อห้าม ซึ่งทางอุทยานฯ สามารถให้ความช่วยเหลือด้านวิทยากร แต่ถ้ามีวิทยากรมาเอง ทางอุทยานฯ ก็อนุญาต แต่จะขอเวลา 10-15 นาที ในการแนะนำสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นจุดท่องเที่ยว จุดนั้นหนากการ จุดอันตราย จุดห้ามเข้า เพราะทางอุทยานฯ ได้กำหนดจุดแต่ละแต่ไว้ชัดเจน อีกหนึ่งกิจกรรม คือ กิจกรรมนักเรียน นักศึกษาช่วยเหลืองานอุทยานแห่งชาติ ซึ่งอยู่ในช่วงปิดภาคเรียน กรมาฯ จะมีงบประมาณส่วนหนึ่งให้จ้างเด็กนักเรียน นักศึกษา ช่วยปฏิบัติงานอุทยานฯ ในการช่วยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว คล้ายไกด์ เป็นเวลา 30 วัน เพื่อให้เด็กนักเรียน มีทุนในช่วงปิดภาคเรียน และกิจกรรมของชุมชนที่อยู่ในเขตอุทยานฯ ดึงเข้ามาเป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ซึ่งจะคอยสอดส่องดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นรอบๆ พื้นที่อุทยานฯ โดยกิจกรรมก็จะมีการฟันฟูป่า ฟันฟูน้ํา เป็นกลุ่มที่คอยสนับสนุนกำลังคนให้กับอุทยานฯ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

7.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทองมีกิจกรรมภายในอุทยานฯ เช่น กิจกรรมค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งให้หน่วยงานภายนอกสามารถเข้ามาทำกิจกรรมหรือประชุมสัมมนาภายในอุทยานฯ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีการจัดค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี เดินทางศึกษาระดมชาติ ประชุมสัมมนาของกลุ่มต่างๆ ทั้งกลุ่มบุคลากรของรัฐ สมาคม ชมรมกลุ่มต่างๆ โดยพร้อมที่จะเป็นเมื่อได้รับการร้องขอหรืออุทยานฯ เข้าไปร้องขอให้เขามาร่วม...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีการจัดค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ การจัดกิจกรรมวิ่ง กิจกรรมปั่นจักรยาน วิทยากร สนับสนุนกิจกรรมด้านการให้ความรู้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...มีการจัดค่ายลูกเสือ การจัดกิจกรรมวิ่ง กิจกรรมปั่นจักรยาน และวิทยากร สนับสนุนกิจกรรมด้านการให้ความรู้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีกิจกรรมพัฒนาเป็น DARK SKY PARK (อุทยานฟ้ามืด) ถือว่าเป็นกิจกรรมต่อยอดในการเพิ่มหลังจากที่นักท่องเที่ยวเข้ามาชมวิว ซึ่งก็มีกิจกรรมที่รองรับในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวมีเวลาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติภูแลนคากำลังจะพัฒนาการเข้าสู่กระบวนการประเมิน ซึ่งอุทยานฟ้ามืดนำร่องในประเทศไทย คือ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยอุทยานฟ้ามืดจะอยู่ในเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเขตป่าอนุรักษ์ในการดูดาว โดยจะมีการกำหนดความเข้มของแสง และอุปกรณ์วัดคุณภาพท้องฟ้าของสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติภูแลนคาได้รับการประเมิน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมต่อยอดในการเพิ่มหลังจากที่นักท่องเที่ยวเข้ามาชมวิว ซึ่งก็มีกิจกรรมที่รองรับในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวมีเวลาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

7.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมวิ่งเทรล ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวก็ให้ความสนใจ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ก่อนที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จะมีการจัดกิจกรรมวิ่งเทรล โดยกระแสการวิ่งเริ่มมีมากขึ้น ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวก็ให้ความสนใจ...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

7.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พักไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพราะไม่ทราบถึงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติ แต่ก็พอทราบกิจกรรมมาบ้าง เพราะอยู่ใกล้กับอุทยานแห่งชาติ แต่บางครั้งก็ไม่ว่าจัดกิจกรรม เพราะไม่ได้ทราบถึงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมเป็นลักษณะแบบไหน...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติ เพราะไม่ได้ทราบข่าวสารในการจัดกิจกรรม...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น ปลูกป่า และป้องกันไฟป่า โดยมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐและอุทยานแห่งชาติร่วมกับชาวบ้านจิตอาสาในพื้นที่ ในการเพิ่มพื้นที่ป่าสีเขียว และเป็นการป้องกันไฟป่า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมปลูกป่าและป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติตาไถน...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีส่วนร่วมในโครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติไทรทอง เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าสีเขียว และป้องกันไฟป่า โดยชาวบ้านที่เป็นจิตอาสาที่ร่วมกิจกรรมก็ได้รับพันธุ์ไม้ เช่น ต้นอะโวคาโด ต้นมะนาว ต้นไผ่ ให้ชาวบ้านนำไปปลูกเพาะพันธุ์...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ สามารถสรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ จะมีการจัดกิจกรรม เช่น ค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมเดินทางศึกษาระดมชาติ การจัดกิจกรรมวิ่งเทรล กิจกรรมนักเรียนนักศึกษาช่วยเหลืองานอุทยานแห่งชาติ กิจกรรมปลูกป่าและป้องกันไฟป่าซึ่งร่วมกับคนในชุมชน

8. ด้านการมีส่วนร่วม

8.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลี พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือให้กับอุทยานแห่งชาติตาคลี ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลสอดส่องพื้นที่ป่า เพื่อไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาหาของป่าในเขตที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าพื้นที่ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือให้กับอุทยานเป็นอย่างมาก ชุมชนอยู่ในกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้ามาบริหารจัดการ ซึ่งมีผลตอบรับเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ ว่ามักจะเป็นคนนอกชุมชน ซึ่งหมู่บ้านบริเวณอุทยานฯ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น หาของป่า เก็บของป่าซึ่งอุทยานฯ ไม่สามารถทำอะไรได้ เนื่องจากคนในชุมชนอยู่กับป่ามาก่อน ซึ่งก็มีพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 ตามมาตรา 65 ว่าชุมชนที่อยู่กับป่า สามารถใช้ทรัพยากรได้ เป็นปกติธุระ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บเห็ด หน่อไม้ ผักหวาน ฯลฯ ก็จะทำให้ชุมชนนี้เข้าเก็บได้ ซึ่งทางอุทยานจะกำหนดพื้นที่เฉพาะในการเก็บจะออกนอกพื้นที่เก็บไม่ได้ ซึ่งตอนนี้สามารถกำหนดพื้นที่ได้ 72,000 กว่าไร่ ที่มีชุมชนที่อยู่ในเขตรอบๆ 30 ชุมชน แต่ปัญหาจะอยู่ที่คนนอกชุมชนเข้ามาเก็บ โดยไม่รู้ว่พื้นที่ไหนที่สามารถเข้ามาเก็บได้ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งชุมชนทั้ง 30 ชุมชนก็มีผลตอบกลับมาว่าทำอะไร ซึ่งอุทยานฯจะเสนอในอนาคตจะเสนอนโยบายเรื่องกติกาสุมชนให้ชุมชนดูแลพื้นที่ป่า ใช้ทรัพยากรตรงนี้ได้ ให้อำนาจ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลได้เลย แต่การจัดเวทิต้องเป็นหน้าที่ของอุทยานฯ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ร่วมกับเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ซึ่งทางอุทยานสามารถเรียกเชิญเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยได้ และเขาเริ่มตื่นตัว เพราะเห็นว่าทรัพยากรลดลงเรื่อยๆ เห็นว่าทรัพยากรลดลงทำยังไงถึงจะอยู่ถึงชั่วลูกชั่วหลาน ไฟป่าปีที่ผ่านมาเกินเยอะมาก ไม่ต่ำกว่า 50 ครั้ง ปีนี้ลดลงเยอะ เพราะชาวบ้านเห็นความสำคัญ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลีคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

8.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า การมีส่วนร่วมในอุทยานแห่งชาติไทรทอง จะมีคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

ภาคประชาชน มีหน้าที่ในการร่วมวางแผน ติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะในเรื่องของการพัฒนา ปรับปรุง หรือการนำโครงการใดๆ เข้ามาพัฒนาพื้นที่หรือกระทำการใดๆ ในอุทยานฯ ซึ่งตัวอย่าง บางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีคณะกรรมการอยู่ชุดหนึ่ง ที่ทุกภาคส่วนในพื้นที่เข้ามา เกี่ยวข้องด้วย คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) โดยเป็นการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนที่อยู่ใกล้อุทยานฯ เชิญมาเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยบางที่มี ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นายอำเภอ หรือนายองค์การบริหาร ส่วนตำบล เป็นประธาน และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานส่วนราชการในพื้นที่ โดย คณะกรรมการที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ ร่วมวางแผน ติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะ ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชให้ความสำคัญมาก ถ้าอุทยานฯ จะดำเนินกิจการใด ในเรื่องของการพัฒนา ปรับปรุง การนำโครงการใดๆ เข้ามาพัฒนาพื้นที่หรือกระทำการใดๆ ในอุทยานฯ ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการชุดนี้ก่อน ถือว่าคณะกรรมการชุดนี้ถือเป็นใบเบิกทางของการพัฒนา ไม่ว่าจะด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา แหล่งท่องเที่ยว ถ้าจะให้กรมฯ อนุมัติโครงการ งาน ต่างๆ ถ้าไม่ผ่านคณะกรรมการชุดนี้ก็จะโดนปิดตกไป โดยอายุของคณะกรรมการชุดนี้ดำรงวาระ 2 ปี มีทั้งหมด 25 คน โดยหัวหน้าอุทยานฯ จะเป็นผู้พิจารณาว่าใครจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่เป็นที่เชื่อถือ ของสังคม มีทัศนคติ แนวทางแก้ไขปัญหา ดำเนินกิจกรรมของอุทยานฯ ที่จะไปด้วยกันได้ โดย ความสำคัญของกรรมการภาครัฐจะลดน้อยลง และเพิ่มกรรมการภาคประชาชนมากขึ้น เนื่องจาก ประชาชนมีความเกี่ยวข้องโดยตรง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า การมีส่วนร่วมใน อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จะมีคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในการประชุมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีการประชุมรับฟังความคิดเห็น คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากฝ่ายปกครอง ฝ่ายกฎหมาย ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากร เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้แทนท้องถิ่น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคาในด้านการมีส่วนร่วม จะมีในด้านการปลูกป่า การสร้างฝายร่วมกับชาวบ้านในบริเวณอุทยานแห่งชาติภูแลนคา ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีชาวบ้านเข้ามาขายของ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ร้านอาหาร อยู่ใกล้จุดท่องเที่ยว บริเวณมอหินขาว ปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวมาร่วมปลูกป่ากับทางอุทยานแห่งชาติภูแลนคา เช่น ต้นพฤษ์ ในอนาคตก็จะร่วมปลูกต้นสน เนื่องจากต้นสนดูกลมกลืนกับการตั้งแคมป์ จุดกางเต็นท์ และงานอนุรักษ์ในการสร้างฝาย ซึ่งมีจิตอาสาร่วมกับชาวบ้านที่อยู่รอบๆ บริเวณนั้น เนื่องจากอุทยานแห่งชาติภูแลนคาก็เป็นแหล่งต้นน้ำไหลลงสู่แม่น้ำชี...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

8.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ มีความส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ มีความส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ ในจัดการฝึกอบรมกิจกรรมพัฒนาการศึกษภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวตามวิถี New Normal โครงการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ บรรยายในหัวข้อมาตรการปลอดภัย COVID-Free Setting และด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนที่จะขับเคลื่อนการท่องเที่ยวมีน้อยมาก เพราะว่าการที่จะเกิดท่องเที่ยวในชุมชน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การที่จะมีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนแทบจะไม่มีเลย...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

8.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า อุทยานแห่งชาติจะเปิดให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมจำหน่ายอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ทำให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริการและรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ทางอุทยานแห่งชาติ ให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น ร้านจำหน่ายอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก เข้าไปจำหน่าย เพื่อเป็นการสร้างรายได้กับคนในชุมชน และมีรถบริการ

นักท่องเที่ยว โดยสามารถเก็บเงินได้โดยทำให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริการและรองรับนักท่องเที่ยว...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีส่วนร่วมกับอุทยานแห่งชาติ จะไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม เนื่องจากอุทยานแห่งชาติจะมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอยู่แล้ว และที่ผ่านมานักท่องเที่ยวทางเลือกในการที่จะพักในที่พักข้างนอกอุทยานแห่งชาติ หรือเลือกที่จะพักในห้องพักในอุทยานแห่งชาติ และในอุทยานแห่งชาติก็มีจุดกางเต็นท์บริการ...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า มีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมปลูกป่า สร้างฝาย และการเข้าไปจำหน่ายสินค้า ร้านอาหาร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมการประชุม รับฟังความคิดเห็น และเป็นທີ່ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) ในการร่วมวางแผน ติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีส่วนร่วมกับอุทยานฯ ในการปลูกป่า สร้างฝาย และให้คนในชุมชนสามารถเข้าไปเปิดร้านจำหน่ายอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีส่วนร่วมในการประชุม รับฟังความคิดเห็น ในการเป็นที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) จะร่วมวางแผน ติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ว่า ชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือให้กับอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลสอดส่องพื้นที่ป่า และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในร่วมวางแผน ติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุง โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

1. ด้านการสื่อข้อความ

1.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโคต พบว่า ปัญหาของอุทยานแห่งชาติตาตโคตได้รับนโยบายของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการนำนโยบายมาปฏิบัติบางกรณีผู้ปฏิบัติเข้าใจคำสั่งของผู้บังคับบัญชาคลาดเคลื่อน และก่อให้เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติ และมีปัญหาด้านเวลาการทำงาน ผู้ปฏิบัติต้องเร่งทำงานเนื่องจากมีระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...เราทำตามนโยบายของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในบางครั้งผู้ปฏิบัติเข้าใจคำสั่งของผู้บังคับบัญชาคลาดเคลื่อน และก่อให้เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติงานและมีปัญหาด้านเวลาการทำงาน คือทำงานตามนโยบายไม่ทัน เพราะเวลาเร็วเกินไป หาวิธีอะไรก็แล้วแต่ต้องทำให้ได้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตโคตคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

1.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทองได้รับนโยบายของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการปฏิบัติงานเดิมพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง จะพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โครงการต่างๆ เช่น ถนน ประปา แหล่งน้ำเข้าพื้นที่อุทยานฯ ซึ่งการนำนโยบายมาปฏิบัติด้านการท่องเที่ยว ผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานเห็นว่าการอนุรักษ์ต้องควบคู่กับการพัฒนา นอกจากจะพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์จะต้องพัฒนาด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งไม่ได้เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวมากนัก ทำให้ต้องดึงทรัพยากรการท่องเที่ยว มานำเสนอเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักและเดินทางมากขึ้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...การปฏิบัติงานมีข้อจำกัดเดิมพื้นที่อุทยานฯ เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ไม่ว่าจะขออนุญาตทำถนน ประปา แหล่งน้ำเข้าพื้นที่อุทยานฯ นั้นยากมาก เพราะมันขาดเจตนาของกรมอนุรักษ์ แต่เมื่อเวลาผ่านไป การอนุรักษ์อย่างเดียวไม่สามารถทำให้ทุกอย่างดีขึ้นสมบูรณ์พร้อม ซึ่งการนำนโยบายมาปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานเห็นแล้วว่าการอนุรักษ์ต้องควบคู่การพัฒนา ในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ในช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม โดยหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวของที่นี่ จะมีทุ่งบัวสวรรค์ หรือทุ่งดอกกระเจียว ซึ่งการนำเสนอการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีข้อจำกัด ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มักจะนึกถึงทุ่งดอกกระเจียวที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เนื่องจากการ

ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทุ่งบัวสวรรค์ หรือทุ่งดอกกระเจียว อาจจะไม่ได้เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว ทำให้หัวหน้าอุทยานฯ จะต้องดึงทรัพยากรการท่องเที่ยว มานำเสนอเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักและเดินทางมามากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

1.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ พบว่า อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ในการนำนโยบายในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศมาปฏิบัติ นำมาปรับใช้ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ได้รับผลตอบรับที่ดีจากคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ในสื่อโซเชียลมีเดีย ในประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก แต่พบว่าได้รับผลตอบรับที่ดีเพียงช่วงฤดูการท่องเที่ยว ภายหลังช่วงฤดูการท่องเที่ยวหมดลง จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง นโยบายและแผนงานที่เป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้าท่องเที่ยวลดลง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...การนำนโยบายในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศมาปฏิบัติ นำมาปรับใช้ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ได้รับผลตอบรับที่ดีจากคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว แต่พบว่าได้รับผลตอบรับที่ดีเพียงช่วงฤดูการท่องเที่ยว ภายหลังช่วงฤดูการท่องเที่ยวหมดลง จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง และในด้านการประชาสัมพันธ์ มีการสื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจเข้าถึงและติดตามผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ไม่ว่าจะเป็น เพจเฟซบุ๊ก ในการจัดกิจกรรม หรือ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นที่รู้จักและเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

1.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคา ในการนำนโยบายในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศมาปฏิบัติ นโยบายและแผนงานที่ได้รับมาส่งผลให้อุทยานฯ ต้องมีการดำเนินปรับปรุงแผนงานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประจำปี แต่พบว่าได้รับผลตอบรับที่ดีเพียงช่วงเทศกาล ภายหลังช่วงเทศกาลหมดลง จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวลดลง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...นโยบายและแผนที่ได้รับมาจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช นำมาปฏิบัติในด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวในการจัดทำแผนงานในแต่ละปี โดยพัฒนาด้านต่างๆ เช่น สิ่ง

อำนวยความสะดวกภายในอุทยานฯ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาทิ ห้องน้ำ ลานจอดรถ และปรับปรุงสถานที่ รวมทั้งพัฒนาจุดท่องเที่ยวให้เป็นที่สนใจมากขึ้น แต่พบว่าได้รับผลตอบรับที่ดีเพียงช่วงเทศกาล ภายหลังช่วงเทศกาลหมดลง จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวลดน้อยลง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแล่นคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

1.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิได้รับนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองมาปฏิบัติ โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดกิจกรรมเป็นหลัก แต่เมื่อมีการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้การจัดกิจกรรมและจำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลงไป ซึ่งการนำนโยบายมาปฏิบัติจึงเป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียเท่านั้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิได้รับนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองมา ในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามทรัพยากรที่มี ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติเยาะ ป่าไม้ภูเขามีสวนรุกขชาติอยู่ ซึ่งจะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก่อนการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จะส่งเสริมการท่องเที่ยวในการจัดกิจกรรมเป็นหลัก แต่เมื่อมีการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้กิจกรรมเริ่มลดลงไป จึงปรับเปลี่ยนเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์มากขึ้น โดยใช้สื่อออนไลน์ เริ่มตั้งแต่การทำเว็บไซต์ เพื่อคนเข้าถึงข้อมูล เก็บข้อมูล การทำคลิปประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้จดจำความทรงจำไม่ให้นั้นเลือนหายไป และมีการจ้างอินฟลูเอนเซอร์ เข้ามาทำรีวิว เพื่อให้จังหวัดได้ถูกนำเสนอออกไป...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสื่อข้อความสามารถสรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ในการนำนโยบายการท่องเที่ยวมาปฏิบัติเดิมมีแผนงานในการกระตุ้นการท่องเที่ยวจะเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชื่นชมความสวยงามของธรรมชาติ อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้แผนงานต่างๆ มีการพักกิจกรรมลง และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น

2. ด้านทรัพยากร

2.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตน พบว่า อุทยานแห่งชาติตาตาดโตน ได้รับการงบประมาณไม่เพียงพอและรายได้จากการท่องเที่ยวของลดลง ส่งผลให้จำนวนบุคลากรลง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ก่อนหน้านี้การตัดงบประมาณ รายได้ของอุทยานแห่งชาติตาตาดโตน ทำให้มีการลดจำนวนลดเงินเดือนของบุคลากร แต่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตนสามารถนำงบกลับคืนมา สามารถจ้างบุคลากรได้เต็มจำนวน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

2.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทองได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และจำนวนบุคลากรลดลง ทำให้งบประมาณของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธ์พืช โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติทุกแห่งที่เป็นแหล่งจัดเก็บรายได้ลดลงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลต้องงบประมาณ เพราะเม็ดเงินจะเข้าประเทศมาจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก เมื่อการท่องเที่ยวชะงัก ทำให้งบประมาณของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธ์พืช โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติทุกแห่งที่เป็นแหล่งจัดเก็บรายได้ของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธ์พืชลงน้อยถอยลงไป และทางสำนักงบประมาณและกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธ์พืช ได้มีการติดตาม วิเคราะห์สังเคราะห์ในการขยายงบประมาณ ระยะเวลาต่างๆ เมื่อสองปีที่ผ่านมา งบประมาณปกติที่มาจากเงินรายได้ ในการส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงในเรื่องของการท่องเที่ยว จึงให้ใช้เงินรายได้เป็นพันธะสัญญา ปรับลดงบประมาณปกติเมื่อเข้าสู่ภาวะปกติเก็บเงินรายได้ไม่ได้ และงบประมาณปกติไม่มีสนับสนุนเพิ่มเติม เมื่อเงินรายได้ไม่มีทำให้ทำได้เท่าที่ได้งบประมาณสนับสนุน ซึ่งทำให้จำนวนบุคลากรลดลงมาจากงบประมาณที่ได้รับ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

2.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า อุทยานแห่งชาติป่าหินงามได้รับการจัดสรรด้านงบประมาณมีไม่เพียงพอ และอุปกรณ์เครื่องมือด้านการป้องกันไฟป่าไม่เพียงพอ รวมทั้งด้านบุคลากรมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ด้านงบประมาณมีไม่เพียงพอ และอุปกรณ์เครื่องมือในด้านการป้องกันอุทยานแห่งชาติป่าหินงามยังไม่เพียงพอ เช่น ด้านไฟฟ้า และด้านบุคลากรมีเพียงพอในการปฏิบัติ ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบมากนักในปีที่ผ่านมา ในช่วงปีนี้ก็มียงบประมาณเพิ่มเข้ามา ทำให้มีงบจ้างบุคลากรเพิ่ม...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

2.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า อุทยานแห่งชาติภูแลนคาได้รับการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ อุทยานแห่งชาติภูแลนคาจึงต้องพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคลากรเพิ่มขึ้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...เนื่องจากงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้อุทยานฯ พยายามแก้ปัญหาโดยการพัฒนาบุคลากร ในการเพิ่มความรู้ทักษะการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อทดแทนจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ซึ่งในการปฏิบัติงานก็สามารถดำเนินงานปฏิบัติต่อไปได้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

2.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ มีปัญหาในด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ มีปัญหาในด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมวิ่งเทรล ที่ผู้คนให้ความสนใจ ถือเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้การจัดกิจกรรมจะต้องมีการขอความร่วมมือให้การใช้สถานที่เพื่อจัดกิจกรรม เช่น อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ โดยกิจกรรมวิ่งเทรล เป็นรูปแบบการวิ่งแบบผจญภัยในพื้นที่ตามธรรมชาติ ซึ่งจะแตกต่างจากการวิ่งในสวนสาธารณะ สนามกีฬา ที่เป็นทางวิ่งเรียบ ๆ...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านทรัพยากร สามารถสรุปได้ว่า ว่า อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลต่อรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวลดลง ส่งผลให้ทรัพยากรด้านงบประมาณ และบุคลากรไม่เพียงพอ

3. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

3.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลี พบว่า ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ มีความคิดเห็นไม่ตรงกันบางครั้ง เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทำงานภาคสนาม และการนำนโยบายมาปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะยังไม่มีสมาธิในเรื่อ่นั้นเป็นการเฉพาะ ซึ่งมีผลต่อการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจในงานนั้นๆ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...บางครั้งอาจจะมีบ้าง เนื่องจากเราทำงานภาคสนาม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชอาจจะยังไม่เห็นภาพจริง บางครั้งอาจจะมีความคิดเห็นไม่ค่อยตรง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลีคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...บุคลากรเฉพาะเราไม่มี พนักงานหนึ่งคนต้องทำทุกอย่าง ทำให้บางครั้งก็มีผลต่อการปฏิบัติงาน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลีคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

3.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า ปัญหาด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ต้องการให้มียุทธศาสตร์เข้ามาส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการสร้างผลดีต่ออุทยานฯ และชุมชนบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ทัศนคติผู้ปฏิบัติงานบางครั้งจะเกิดความสับสนในการตัดสินใจในการนำนโยบายมาปฏิบัติ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ต้องการให้มีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว ทรายใดที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น คนในพื้นที่เท่านั้นที่ได้รับผลประโยชน์ ซึ่งอุทยานฯ มีหน้าที่จะต้องทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว และให้คนในชุมชนรอบอุทยานฯ ได้เกิดผลประโยชน์ แต่ทัศนคติผู้ปฏิบัติงานบางครั้งจะเกิดความสับสนในการตัดสินใจในการนำนโยบายมาปฏิบัติ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

3.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า ปัญหาด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวมาปฏิบัติ ซึ่งจะมีบางส่วนของผู้ปฏิบัติงานต้องมีการทบทวนผลการปฏิบัติงาน และต้องปรับปรุงอยู่ตลอด เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ให้มากที่สุด ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานต้องการให้มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งในการนำนโยบาย มาใช้ ชุมชนและนักท่องเที่ยวต้องได้รับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนบริเวณใกล้เคียง หรือให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกมากขึ้น ซึ่งจะมีบางส่วนที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการทบทวนผลการปฏิบัติงาน และต้องปรับปรุงอยู่ตลอด เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ให้มากที่สุด...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

3.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า ทัศนคติผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมและเห็นด้วยกับแนวทางนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ทัศนคติผู้ปฏิบัติงานบางครั้งต้องคำนึงถึงผลดีและผลกระทบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ทัศนคติผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมและเห็นด้วยกับแนวทางนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ทัศนคติผู้ปฏิบัติงานบางครั้งต้องคำนึงถึงผลดีและผลกระทบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

3.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีปัญหาด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง ทำให้ทัศนคติในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีการปรับและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน โดยปรับตามบริบทของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ปัญหาด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง โดยจังหวัดจะนำนโยบายมาปรับตามบริบทของจังหวัดไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากแต่ละจังหวัดทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวจะไม่เหมือนกัน ทำให้ทัศนคติในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีการปรับและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิกคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน สามารถสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ทัศนคติของผู้ปฏิบัติของอุทยานแห่งชาติบางครั้งผู้ปฏิบัติ

อาจจะมีทัศนคติไม่ตรงกัน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทำงานในภาคสนาม ซึ่งผู้ที่กำหนดนโยบายอาจจะยังไม่เห็นภาพจริง และการรับนโยบายเป็นภาพกว้าง ทำให้ทัศนคติของผู้ปฏิบัติในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีการปรับและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ให้มากที่สุด

4. ด้านโครงสร้างระบบราชการ

4.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลี พบว่า อุทยานแห่งชาติตาคลีมีภาวะเปียบในการปฏิบัติงานและติดตามการทำงานและประชุมสรุปงานเป็นประจำ แต่พบปัญหาเกี่ยวกับการทำงานที่พบเจอปัญหาในระหว่างการทำงาน ทำให้ต้องมีการตรวจสอบและเข้าไปดูแลเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการทำงานทำให้การทำงานให้บรรลุเป้าหมายอาจจะมีค่าล่าช้า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ภาวะเปียบในการปฏิบัติงานและมีการติดตามงานและสรุปงานทุกสัปดาห์ แต่ทุกงานทุกฝ่ายเราจะติดตามอย่างน้อยที่สุด เดือนละหนึ่งครั้ง โดยงานที่จะติดตามงานบ่อยที่สุด คือ การตรวจลาดตระเวน เพราะมักจะมีปัญหาการจัดการด้านพื้นที่ โดยจะนำงานต่างๆ มาเสนอว่า วันนี้จะทำอะไร เดือนนี้จะทำอะไร และเช็คพื้นที่ว่าตรงนี้ไปตรวจหรือยัง ตรงนี้เข้าไปตรวจบ่อยหรือยัง เนื่องจากจะมีเครื่องวัดพิกัด GIS ว่าติดตัวเวลาเข้าไปสำรวจ และจะมีการบันทึกตลอด...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาคลีคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

4.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีภาวะเปียบในการปฏิบัติงาน และหัวหน้าอุทยานจะติดตามการทำงานทุกเรื่องหรือเจ้าหน้าที่หัวหน้าฝ่ายต่างๆ จะคอยติดตามอยู่เป็นประจำ แต่การทำงานบางครั้งผู้ปฏิบัติไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในงานนั้นๆ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานหลายหน้าที่ ส่งผลต่อการทำงานเกิดความล่าช้า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...หัวหน้าอุทยานฯ หรือเจ้าหน้าที่หัวหน้าฝ่ายต่างๆ จะคอยติดตามอยู่ตลอด แต่การทำงานบางครั้งผู้ปฏิบัติไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในงานนั้นๆ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานหลายหน้าที่ ส่งผลต่อการทำงานเกิดความล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

4.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีโครงสร้างในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในการปฏิบัติในแต่ละฝ่ายจะมีหัวหน้าแต่ละฝ่าย

กำกับติดตามงาน แต่ในการทำงานบางครั้งจะต้องมีความเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ส่งผลให้การทำงานเกิดความล่าช้า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีโครงสร้างระเบียบปฏิบัติงาน ซึ่งการปฏิบัติงานแบ่งเป็น 5 ฝ่าย 1. ฝ่ายวิชาการและสื่อความหมาย 2. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป 3. ฝ่ายอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร 4. ฝ่ายจัดการท่องเที่ยวและนันทนาการ 5. ฝ่ายพัฒนาอุทยานแห่งชาติ โดยจะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ในการทำงานบางครั้งจะต้องมีความเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ส่งผลให้การทำงานเกิดความล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

4.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างการทำงานของเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของแต่ละงาน ซึ่งมีการติดตามงานอยู่เป็นประจำ แต่บางครั้งจะพบปัญหาความซับซ้อนของงาน ทำให้งานเกิดความล่าช้า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีการติดตามงานอยู่ประจำ และเจ้าหน้าที่รับทราบนโยบายและแผนในการทำงานก็สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย แต่บางครั้งจะพบปัญหาความซับซ้อนของงาน ทำให้งานเกิดความล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

4.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัญหาด้านโครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ เป็นการทำงานร่วมกันทั้งด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวและด้านการกีฬา แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การปฏิบัติงานในส่วนของการส่งเสริมการท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากไม่สามารถดำเนินแผนงานในรูปแบบการจัดกิจกรรมได้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ปัญหาด้านโครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิเป็นการทำงานร่วมกันทั้งด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวและด้านการกีฬา แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การปฏิบัติงานในส่วนของการส่งเสริมการท่องเที่ยวลดลง

เนื่องจากไม่สามารถดำเนินแผนงานในรูปแบบการจัดกิจกรรมได้ ทำให้มีความสำคัญการส่งเสริมด้านกีฬามากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการโครงสร้างระบบราชการ สามารถสรุปได้ว่า พบปัญหาด้านโครงสร้างการปฏิบัติงาน ด้านความซับซ้อนของงาน และผู้ปฏิบัติไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในงานนั้นๆ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานหลายหน้าที่ ส่งผลต่อการทำงานเกิดความล่าช้า

5. ด้านพื้นที่

5.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตน พบว่า ด้านพื้นที่จะมีปัญหาในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตน เนื่องจากอุทยานแห่งชาติตาตาดโตนมีระยะทางห่างจากอำเภอเมือง 21 กิโลเมตร ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวจะต้องมีรถส่วนตัว ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถส่วนตัวจะเข้าถึงได้ยาก เนื่องจากไม่มีท่ารถรับ-ส่ง นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานฯ ทำให้ทางเลือกที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวลดลง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...พบปัญหาในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตน ถึงแม้จะอยู่ห่างจากตัวเมืองเพียง 21 กิโลเมตร ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีรถส่วนตัว จะเดินทางค่อนข้างสะดวก แต่ถ้าเป็นกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่มีรถยนต์ส่วนตัว จะเข้าถึงได้ยาก เนื่องจากไม่มีท่ารถรับ-ส่ง นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานฯ ทำให้ทางเลือกที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวลดลง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาตาดโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

5.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า ในพื้นที่ของการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติไทรทอง ไม่สามารถใช้นานพาหนะเข้ามาท่องเที่ยวได้ทุกจุด เนื่องจากต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติให้มากที่สุด คือ การเดิน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กจะไม่มีโอกาสเข้าถึง อีกทั้งขาดป้ายทางเข้าอุทยานแห่งชาติไทรทอง และป้ายแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีป้ายบอกทาง ซึ่งตัวอย่างบางส่วน of คำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้ มีปัญหาด้านการเดินทาง

“...ขาดป้ายอุทยานฯ ป้ายการท่องเที่ยวที่รวมน้ำเงินในการเข้าแหล่งท่องเที่ยว เพราะเดิมยังใช้ป้ายไม้เก่าอยู่ ซึ่งการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทุ่งบัวสวรรค์หรือทุ่งดอกกระเจียว ซึ่งเป็นไฮไลท์ของอุทยานฯ แต่เมื่อไม่มีป้ายบอกทาง ทำให้การเข้าถึงยาก และยังมีพื้นที่ของการท่องเที่ยวที่ไม่สามารถเข้าไปได้ทุกจุด เนื่องจากยังไม่ได้พัฒนาเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทุกจุด เพราะต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติให้มากที่สุด คือ การเดิน จุดท่องเที่ยวบางแหล่งจะใช้เวลาเป็นชั่วโมงๆ ในการเข้าถึง ทำให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กไม่มีโอกาสเข้าถึง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า พบปัญหาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อด้านขยะ และเกิดการเหยียบย่ำภายในพื้นที่ทำให้น้ำดินเสียหายส่งผลให้เกิดการซึมน้ำของดินลดคุณภาพ และในช่วงเทศกาลจะมีปัญหาการติดในพื้นที่ทางเข้า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...พบปัญหาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีผลกระทบต่อด้านขยะ และเกิดการเหยียบย่ำภายในพื้นที่ทำให้น้ำดินเสียหายส่งผลให้เกิดการซึมน้ำของดินลดคุณภาพ และในช่วงเทศกาลจะมีปัญหาในพื้นที่ทางเข้าจะมีปัญหาการติด...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า พบปัญหาในการเดินทาง เนื่องจากป้ายในการบอกทางที่เป็นป้ายสีฟ้าอาจจะไม่ได้มีมากนัก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใช้แอปพลิเคชันจีพีเอส ในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานฯ บางแหล่งอยู่ห่างจากพื้นที่อุทยานฯ มีระยะทางไกล ซึ่งแตกต่างจากอุทยานฯ อื่นๆ ที่มีบริเวณแหล่งท่องเที่ยวใกล้ๆ กัน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...จุดท่องเที่ยวของอุทยานฯ อยู่ใกล้ตัวเมือง ซึ่งมีระยะทางห่างอำเภอเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร ซึ่งป้ายในการบอกทางที่เป็นป้ายสีฟ้าอาจจะไม่ได้มีมากนัก นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาจะต้องใช้แอปพลิเคชันจีพีเอส ในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานฯ บางแหล่งอยู่ห่างจากพื้นที่อุทยานฯ มีระยะทางไกล ซึ่งแตกต่างจากอุทยานฯ อื่นๆ ที่มีบริเวณแหล่งท่องเที่ยวใกล้ๆ กัน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

5.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า พื้นที่ตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้การจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะเข้าไปใช้พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานฯ ส่งผลให้อุทยานแห่งชาติบางแหล่งในการจัดกิจกรรมอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมจัดไม่มากนักเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้ตัวจังหวัด ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ด้านพื้นที่ตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิอยู่ในอำเภอเมือง ไม่มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้การจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะเข้าไปใช้พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานฯ ส่งผลให้อุทยานแห่งชาติบางแหล่งในการจัดกิจกรรมอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมจัดไม่มากนักเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้ตัวจังหวัด...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

5.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า มีปัญหาในด้านพื้นที่ ด้านการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล เช่น ลานจอดรถ พื้นที่นั่งพักผ่อน จุดทิ้งขยะ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีปัญหาในด้านพื้นที่ ในช่วงที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวช่วงเทศกาล เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ อีกทั้งพบขยะมาทิ้งมากขึ้น อีกทั้งจุดที่ทิ้งขยะมีปริมาณมาก เกิดความไม่สะอาดในพื้นที่...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีปัญหาในด้านพื้นที่ในช่วงเทศกาล นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการจะมาด้วยรถยนต์อยู่แล้ว ทำให้พื้นที่ในการรองรับมีไม่เพียงพอ ต้องจอดในบริเวณด้านหน้าที่พัก...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ปัญหาขัดแย้งในการใช้พื้นที่ เนื่องจากมีการใช้พื้นที่ในการใช้ประโยชน์ประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนจะอยู่ในบริเวณหมู่บ้าน และพื้นที่ที่อุทยานแห่งชาติจัดไว้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ด้านพื้นที่รอบอุทยานฯ โดยส่วนใหญ่ปัญหาขัดแย้งในการใช้พื้นที่ การใช้พื้นที่ในการใช้ประโยชน์ประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า มีร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของ ขายสินค้า เกษตร ก็จะอยู่ในบริเวณหมู่บ้าน และพื้นที่ที่อุทยานแห่งชาติจัดไว้...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...โดยส่วนใหญ่จะมีปัญหาขัดแย้งในการใช้พื้นที่ และยังมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ยังเสียผลประโยชน์ ในการใช้พื้นที่ในการใช้ประโยชน์เพื่อประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า มีร้านอาหาร ร้านขายของ ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน บางพื้นที่จะอยู่ในบริเวณหมู่บ้านและบริเวณรอบอุทยานฯ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านพื้นที่ สามารถสรุปได้ว่า พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิมิมีความอุดมสมบูรณ์ และในการเข้าถึงพื้นที่ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ในการเดินทางค่อนข้างสะดวก มีป้ายบอกทางบางพื้นที่ไม่ชัดเจน และจุดท่องเที่ยวบางแหล่ง นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็ก อาจจะไม่สามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากไม่ได้มีทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ อีกทั้งความขัดแย้งในการใช้พื้นที่ในการใช้ประโยชน์ของประชาชนเพื่อประกอบอาชีพยังมีอยู่

6. ด้านการจัดการ

6.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโคต พบว่า พบปัญหาในการจัดการนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมที่ใช้เสียงของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเสียงเพลง ร้องเพลงเสียงดัง หรือส่งเสียงรบกวนนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ซึ่งอุทยานฯ มีกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทำตามกฎระเบียบได้ดี แต่มีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ยังมีปัญหา ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...กิจกรรมที่ต้องใช้เสียง น้อยลงมาก สถานที่สะอาด ไม่มีเศษขยะ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทำตามกฎระเบียบได้ดี แต่มีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ยังมีปัญหาอยู่...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโคตคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

6.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า มีปัญหาด้านการจัดการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านร้านอาหาร เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง ทำให้มีร้านอาหารปิดบริการชั่วคราว ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาต้องนำ

อาหารจากข้างนอกมารับประทานเอง และการจัดการที่ฟักมีการทำความสะอาด แต่ก็มีส่วนสุดโทรม และอุทยานฯ ไม่มีร้านขายสินค้า OTOP ของที่ระลึก หรือของที่นักท่องเที่ยวประทับใจ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีรายได้จากส่วนนี้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ปัญหาการจัดการด้านร้านประกอบอาหาร เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลง ซึ่งจะมีเพียงร้านสวัสดิการของอุทยานฯ ยังบริการปกติ ทำให้นักท่องเที่ยวต้องนำอาหารจากข้างนอกมารับประทานเอง และการจัดการที่ฟัก มีบริการให้นักท่องเที่ยว แต่บางส่วนมีความทรุดโทรม ทำให้ต้องมีการปรับปรุงอยู่ แต่มีทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักอีกทาง มีจุดกางเต็นท์ และอุปกรณ์ให้เช่าบริการ แต่ยังขาดร้านสินค้า OTOP ของที่ระลึก หรือของที่นักท่องเที่ยวประทับใจ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีรายได้จากส่วนนี้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

6.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า มีปัญหาด้านความสะอาด ปริมาณขยะที่ล้น อีกทั้งในช่วงเทศกาลจะพบปัญหาเรื่องรถติดช่วงทางเข้าอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะห้องน้ำ และจุดกางเต็นท์ ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ช่วงเทศกาลจะมีปัญหาจราจรติดในช่วงทางเข้าอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะห้องน้ำ จุดกางเต็นท์ ถึงแม้อุทยานฯ จะมีการจำกัดในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าอุทยานฯ แต่ก็จะมีปัญหาด้านความสะอาด ปริมาณขยะที่ล้น ซึ่งก็เป็นปัญหาในการจัดการขยะ ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติป่าหินงามพยายามที่จะประชาสัมพันธ์เพื่อลดปริมาณขยะ เนื่องจากชุมชนก็จะกำจัดขยะโดยการเผาหรือฝัง บางที่จะนำขยะไปทิ้งตามขอบป่า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

6.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า พบปัญหาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ห้องพัก มีไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...พบปัญหาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ห้องพักต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

6.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่สามารถเข้าไปจัดการไม่ว่าจะเป็นด้านที่พัก ร้านอาหาร ด้านความปลอดภัย แต่จะเป็นการขอความร่วมมือในด้านมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อปฏิบัติของการที่ประชาชน นักท่องเที่ยว เข้ามาใช้บริการจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...เนื่องจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่สามารถเข้าไปจัดการไม่ว่าจะเป็นด้านที่พัก ร้านอาหาร ด้านความปลอดภัย แต่จะเป็นการขอความร่วมมือในด้าน มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อปฏิบัติของการที่ประชาชน นักท่องเที่ยว เข้ามาใช้ บริการจะต้องปฏิบัติตามระเบียบในการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบ...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

6.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า มีปัญหาด้านการ จัดการร้านอาหารในการจัดการด้านความสะอาดและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากทางร้านจะมีจุดบริการเจลแอลกอฮอล์ แต่ไม่มีเครื่องวัดอุณหภูมิ ซึ่งมีลูกค้าบางส่วนไม่ได้ ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 และในด้านการจัดการที่พัก การบริการ อาจจะไม่ครอบคลุมมาก เช่น ไม่มีอาหารเช้า ที่จอดรถมีไม่เพียงพอในช่วงเทศกาล ซึ่งตัวอย่าง บางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ทางร้านมีการจัดการด้านความสะอาดเป็นประจำอยู่แล้ว ซึ่งมีลูกค้าบางส่วน ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ปัญหาด้านการจัดการที่พัก มีการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าพัก ในเรื่อง การบริการอาจจะไม่ครอบคลุมมาก เช่น อาหารเช้า ที่จอดรถ ในช่วงเทศกาลจะมีบริเวณที่จอดรถมีไม่ เพียงพอ...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

6.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ในการจัดการด้านพื้นที่ มีปัญหาเกี่ยวกับกา จอดรถในพื้นที่ตลาดนัดขายสินค้าทางการเกษตรอยู่บริเวณทางผ่านหมู่บ้าน เนื่องจากบางจุดก็อยู่ใน พื้นที่หมู่บ้าน ซึ่งอาจจะทำให้เส้นทางคับแคบและเกิดอันตรายได้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้ สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ด้านการจัดการ ในชุมชนก็จะมีพื้นที่ตลาดนัดขายสินค้าทางการเกษตรอยู่ บริเวณทางผ่านหมู่บ้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ดูและเลือกซื้อสินค้า แต่บางพื้นที่ก็ไม่สามารถจะจอด รถข้างถนนได้ เพราะบางจุดก็อยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน ซึ่งอาจจะทำให้เส้นทางคับแคบและเกิด อันตรายได้...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ด้านการจัดการพื้นที่ เนื่องจากไม่ได้มีจุดขายที่ชัดเจน เพราะจะเน้นขายตาม หมู่บ้าน เส้นทางผ่านตามหน้าบ้าน...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการจัดการ สามารถสรุปได้ว่า มี ปัญหาการจัดการในอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ในด้านการจัดการขะที่ยังมีขยะบริเวณรอบ อุทยานฯ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอต่อการรองรับ นักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล มีปัญหาด้านการจัดการร้านอาหารของผู้ประกอบการในการจัดการด้านความ สะอาดและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังมีลูกค้าบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 รวมทั้งสถานที่จอดรถมีไม่เพียงพอในช่วงเทศกาล และ บริเวณชุมชนมีปัญหาในด้านพื้นที่จำหน่ายสินค้า

7. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

7.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโตน พบว่า อุทยานแห่งชาติ ตาโตน ได้มีการงดกิจกรรม ซึ่งเกิดจากปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีการงดจัดกิจกรรม เนื่องจากปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด- 19 ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

7.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า อุทยานแห่งชาติไทรทองไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาด จะมีกิจกรรมที่หลากหลายและเข้ามาใช้สถานที่ได้คุ้มค่าสมประโยชน์ และในระยะช่วงหลังๆ มีกิจกรรมวิ่งเทรล การปั่นจักรยาน ซึ่งอุทยานมีมาตรการในการจัดกิจกรรมและมีมาตรการป้องกันและแนวทางปฏิบัติในช่วงสถานการณ์ขณะนี้ โดยจะต้องอยู่ในเขตบริการหรือเขตนันทนาการเท่านั้น เพื่อไม่เกิดการรุกร้าเข้าพื้นที่ของสัตว์ป่า ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติไทรทองไม่สามารถจัดกิจกรรมที่รวมกลุ่มเยอะๆ ไม่ได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ค่อนข้างที่จะมีกิจกรรมที่หลากหลายและเข้ามาใช้สถานที่ได้คุ้มค่าสมประโยชน์ และช่วงหลังๆ จะมีกิจกรรมวิ่งเทรล การปั่นจักรยาน ทำให้การเข้มงวดในการใช้พื้นที่อาจจะออกนอกเส้นทาง ซึ่งทางอุทยานได้มีการสั่งการไว้ว่าการจัดกิจกรรมจะต้องอยู่ในเขตบริการหรือเขตนันทนาการเท่านั้น การที่จะเข้าไปในป่าหรือนอกเขตที่จะเข้าไปในแหล่งที่อยู่ของสัตว์ป่า ซึ่งเท่าที่ผ่านมายังไม่มีปัญหาตรงนี้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า มีปัญหาในการจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งก่อนหน้านี้จะมีการจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เช่น กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมการวิ่งเทรล ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีปัญหาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ ก่อนหน้านี้ในการจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จะมีการจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เช่น กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมการวิ่งเทรล...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า มีปัญหาในการจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติภูแลนคา เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ไม่มีการจัดกิจกรรมในอุทยานฯ ซึ่งก่อนหน้านี้จะจัดเป็นกิจกรรม เช่น กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี มีพื้นที่รองรับในการจัดกิจกรรมไม่ว่าที่พัก บริเวณพื้นที่ในการจัดกิจกรรม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีปัญหาในการจัดกิจกรรมในอุทยานฯ เนื่องจากการจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติภูแลนคา จะเป็นกิจกรรม เช่น กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งจะมีพื้นที่รองรับในการจัดกิจกรรมไม่ว่าที่พัก บริเวณพื้นที่ในการจัดกิจกรรม และทางอุทยานฯ ก็จะมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางศึกษาระรรมชาติ แต่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การจัดกิจกรรมลดลง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

7.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่มีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้ต้องส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์มากขึ้น เพื่อทดแทนการจัดกิจกรรม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่มีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ จึงต้องเปลี่ยนแปลงปฏิบัติงานในด้านส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์มากขึ้น เพื่อทดแทนการจัดกิจกรรม...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

7.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า การร่วมกิจกรรมในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีน้อย เนื่องจากไม่ทราบมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอะไรบ้าง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรม เพราะผู้ประกอบการห่างจากแหล่งท่องเที่ยว เพราะที่ไม่รู้ว่ามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอะไรบ้าง แต่ก็เห็นมีกิจกรรมปลูกป่า...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรม เพราะที่ไม่รู้ว่ามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอะไรบ้าง...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ปัญหาด้านการร่วมกิจกรรม ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดี เช่น ปลูกป่า และป้องกันไฟฟ้า หรือกิจกรรมอื่นๆ แต่ยังคงพบปัญหาในด้านขอความร่วมมือในการจัดการขยะ พบว่ายังมีการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...มีส่วนร่วมของชาวบ้านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะร่วมกิจกรรมใด เช่น ปลูกป่าและป้องกันไฟฟ้า หรือกิจกรรมอื่น ๆ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีกิจกรรมบางส่วนที่ต้องยังขอความร่วมมือ คือ กิจกรรมการจัดการขยะที่เหมาะสม บางพื้นที่ยังมีการกำจัดขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการเผา ทิ้งตามข้างทาง ที่ยังมีให้เห็นอยู่...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านกิจกรรมและกระบวนการสามารถสรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะงดการจัดกิจกรรมลง และผู้ประกอบการ ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมเท่าที่ควร อีกทั้งมีกิจกรรมที่ต้องขอความร่วมมือจากคนในชุมชน ในกิจกรรมการกำจัดขยะ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

8. ด้านการมีส่วนร่วม

8.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดีด พบว่า มีปัญหาด้านการมีส่วนร่วม เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือที่ดีต่ออุทยานแห่งชาติตาดีด แต่ยังมีกลุ่มคนบางส่วนยังเสียผลประโยชน์และไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ให้ความร่วมมือดีอยู่แล้ว แต่ก็ไม่ได้ทั้งหมด เพราะจะมีชุมชนกลุ่มเล็กๆ ที่ยังเสียผลประโยชน์...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดีดคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

8.2 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบว่า พบปัญหาในการขอความร่วมมือในด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ ชุมชนบริเวณรอบอุทยานฯ มีปัญหาเรื่องพื้นที่ทำกิน เกิด

จากการเข้าไปใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับการอนุญาต ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...พบปัญหาในเรื่องพื้นที่ทำกิน เกิดจากการเข้าไปใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับการอนุญาต เช่น การเก็บหาของป่า ซึ่งจะเป็นเฉพาะปัจเจกบุคคลในชุมชน ในระดับชุมชน ไม่ได้มีปัญหาเนื่องจากอุทยานฯ มีชุมชนที่อยู่ใจกลางพื้นที่ 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านปากดง และหมู่บ้านหลังสัน และมีชุมชนที่ขยายเขตเข้าไปทำกิน ทำให้การพัฒนาต่างๆ อาจเกิดขึ้นยาก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว ยังไม่ได้มีกฎหมายรองรับหรืออนุญาตให้ทำกิน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.3 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม พบว่า พบปัญหาในด้าน การมีส่วนร่วมในสวนของชาวบ้านในชุมชน ในการจัดการขยะ เนื่องจากพบว่ามีคนนำขยะมาทิ้ง บริเวณรอบอุทยานฯ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ในด้านการมีส่วนร่วมในสวนของชาวบ้านในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ เนื่องจากพบว่ามีคนนำขยะมาทิ้งบริเวณรอบอุทยานฯ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.4 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พบว่า ปัญหาในการมีส่วนร่วม กับชุมชน เนื่องจากชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือที่ดีแต่ยังมีบาง ส่วนที่ยังมีชุมชนบางแห่งไม่ได้ร่วมกิจกรรมมากนัก ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...การมีส่วนร่วมกับชุมชน ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ดีกับ อุทยานแห่งชาติภูแลนคา แต่ยังมีบางแห่งที่ยังมีชุมชนบางแห่งไม่ได้ร่วมกิจกรรมมากนัก...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

8.5 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัญหา ในการมีส่วนร่วม โดยให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนอื่นๆ ในการศึกษา วิเคราะห์ ร่วมวางแผน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิที่ดี แต่อาจจะต้องให้ภาคประชาชนเข้าร่วม ด้วย ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...การมีส่วนร่วม โดยให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนอื่นๆ ในการปรึกษา วิเคราะห์ ร่วมวางแผน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิที่ได้อยู่แล้ว แต่อาจจะต้องให้ภาคประชาชนเข้าร่วมด้วย เพื่อได้ทราบถึงความต้องการ และรวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

8.6 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการรองรับนักท่องเที่ยว ในด้านการบริการร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ที่พัก เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการลดลง ทำให้ร้านจำหน่ายอาหาร ที่พัก ต้องปิดบริการ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ทางอุทยานแห่งชาติ จะเปิดให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น ร้านจำหน่ายอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก เข้าไปจำหน่าย เพื่อเป็นการสร้างรายได้กับคนในชุมชน และมีรถรางบริการนักท่องเที่ยว โดยสามารถเก็บเงินได้โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริการและรองรับนักท่องเที่ยว แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการลดลง ทำให้ร้านจำหน่ายอาหารต้องปิดบริการ...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...การเข้าไปมีส่วนร่วมกับอุทยานแห่งชาติ จะไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม เนื่องจากอุทยานแห่งชาติจะมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอยู่แล้ว และที่ผ่านมานักท่องเที่ยวทางเลือกในการที่จะพักในที่พักข้างนอกอุทยานแห่งชาติ หรือเลือกที่จะพักในห้องพักในอุทยานแห่งชาติ และในอุทยานแห่งชาติก็มีจุดกางเต็นท์บริการ แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการลดลง ซึ่งก็มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวบ้าง แต่เท่าที่เห็นจะเป็นลักษณะไป-กลับ ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวเข้าพักแรม...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.7 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ประชาชนในพื้นที่ ให้ความร่วมมือที่ดีในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในการดับไฟป่า และการทำแนวกันไฟ แต่จะมีบางส่วนที่การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ที่ยังมีการจัดการที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ชาวบ้านจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาป้องกันไฟป่า ก็จะมีส่วนในการทำแนวกันไฟช่วยทางอุทยานแห่งชาติ เพื่อป้องกันการลุกลาม และบางครั้งก็อุทยานแห่งชาติขอความร่วมมือกับชาวบ้านช่วยกันดับไฟป่า...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บางครั้งถ้าต้องการความช่วยเหลือ ชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือที่ดี แต่จะมีบางส่วนที่การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ที่ยังมีการจัดการที่ไม่ถูกต้อง...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และผู้ประกอบการต่างๆ ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือที่ดีต่ออุทยานแห่งชาติ ในการมีส่วนร่วมในการปรึกษา วิเคราะห์ ร่วมวางแผน ปฏิบัติตาม ได้รับผลประโยชน์ แต่จะมีคนในชุมชนบางส่วนที่ยังเสียผลประโยชน์ และมีบางส่วนที่การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ที่ยังมีการจัดการที่ไม่ถูกต้อง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

1. ด้านการสื่อข้อความ

1.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ในการนำนโยบายต่างๆ ควรมีการจัดอบรมและสัมมนา ให้ผู้ปฏิบัติและการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรเชิญหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้ามาสนับสนุนในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...ควรมีการจัดอบรมและสัมมนา เกี่ยวกับการนำนโยบายต่างๆ มาพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งคงไม่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น ซึ่งทุกแห่งมีความต้องการที่จะพัฒนา แต่เมื่องบประมาณมีไม่เพียงพอ ก็ส่งผลกระทบต่อในการดำเนินงานได้...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไถนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...การประชาสัมพันธ์มีการจำกัดอยู่ แต่จะเน้นประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวที่ได้มาสัมผัส ซึ่งไม่มีใครประชาสัมพันธ์ได้ดีเท่าคนในภายนอกช่วย และควรเชิญการท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว วิสาหกิจ ชุมชน ท้องถิ่น นายก ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ ให้เข้ามาสนับสนุนในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ในบางครั้งจะได้รับนโยบายอื่นๆ ให้ปฏิบัติตาม อุทยานแห่งชาติป่าหินงามที่รับนโยบายมาบางครั้ง ไม่ได้มีความเกี่ยวข้อง เช่น คุณธรรมจริยธรรม หน่วยงานต้นแบบ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานภูแลนคาแล้ว ได้ไปท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานอื่นๆ ในจังหวัดชัยภูมิด้วย...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านสื่อข้อความ สามารถสรุปได้ว่า ควรมีการจัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับนโยบาย เพื่อให้สามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของนโยบายได้ถูกต้องและลึกซึ้ง

2. ด้านทรัพยากร

2.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ควรมีงบประมาณที่เพียงพอ ในส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีจุดเด่นในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ต้องมีการปรับทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ควรมีงบประมาณที่เพียงพอในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากเราเอาธรรมชาติมาขาย ขายให้คนที่มาสัมผัสได้ชื่นชม จะต่างจากที่พัก รีสอร์ท ที่มีการปรับให้สวยและทันสมัยอยู่ตลอด เพราะเขามีงบประมาณที่เพียงพอ ถ้าได้รับงบประมาณที่เพียงพอจะส่งผลให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ มากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีงบประมาณ เพื่อปรับภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว และคมนาคมการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ในการปรับปรุงเส้นทางในการเข้าถึง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีงบประมาณ เพื่อมาพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามา สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างห้องน้ำจะไม่เพียงพอ ถึงแม้จะมีการจำกัดคนเข้า อุทยานฯ แล้วก็ตาม...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการให้จัดสรรงบประมาณในด้านการพัฒนา และจำนวนบุคลากรให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนโยบายนส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านทรัพยากรสามารถสรุปได้ว่า ควรมีงบประมาณที่เพียงพอ ในส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมีจุดเด่นในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสได้ชื่นชม ซึ่งแตกต่างจากที่พัก รีสอร์ท ของภาคเอกชนที่มีการปรับให้สวยและทันสมัยอยู่ตลอด เนื่องจากมีงบประมาณที่เพียงพอ ถ้าอุทยานแห่งชาติทุกแห่งได้รับงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอจะทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

3.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ในการปฏิบัติงาน ควรมอบหมายงานให้ชัดเจนและตรงตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจงานจะถามผู้ปฏิบัติงานท่านอื่นที่ทราบข้อมูล โดยอาจจะสอบถามผู้ปฏิบัติในกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ เนื่องจากมีผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ตรงตามสายงาน หรือมีผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทำให้ผลตกมาอยู่ที่ผู้ปฏิบัติที่ได้รับการมอบหมายงานที่อาจจะไม่มีความถนัดในงานนั้นๆ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...บางครั้งได้รับมอบหมายงานมาก็ทำได้ แต่ถ้าทำแล้วไม่เข้าใจจะสอบถามผู้รู้ โดยอาจจะถามผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ว่าต้องทำอย่างไร เพื่อไม่ให้งานล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไถ่คนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ทัศนคติมุมมองของผู้ปฏิบัติงานในอุทยานแห่งชาติ ไม่มีทัศนคติเชิงลบ อุทยานแห่งชาติทุกแห่งจะมีทัศนคติเชิงบวกมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ตัวขับเคลื่อน ซึ่งจะเป็นการนำการท่องเที่ยวมาหน้า อาจจะเป็นการไปขัดแย้งกับการตั้งบริบทของการจัดตั้งอุทยาน เดิมคือเพื่ออนุรักษ์คุ้มครองพื้นที่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพัฒนาจะทำให้เป็นการปล่อยปะละเลยในเรื่องของการอนุรักษ์ ซึ่งการอนุรักษ์ก็ยังเป็นหัวใจสำคัญ แต่ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวจะเป็นการเสริมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ทัศนคติมุมมองของผู้ปฏิบัติงานบางครั้งได้รับนโยบายมาปฏิบัติ ช่วงแรกๆ ผู้ปฏิบัติอาจจะมีความคิดเห็นว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น ซึ่งสุดท้ายก็ต้องนำมาปฏิบัติอยู่ดี...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมและเห็นด้วยกับแนวทางนโยบายที่ทำ ซึ่งก็ยังไม่มีการขัดแย้งหรือมาต่อต้าน...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มีทัศนคติที่ดีในการนำนโยบายมาปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายจะกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง เพราะแต่ละจังหวัดมีทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำมาปรับตามบริบทของจังหวัดไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการทัศนคติของผู้ปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า ควรมอบหมายงานให้ชัดเจนและตรงตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากมีผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ตรงตามสายงาน หรือมีผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ทำให้ผลตกมาอยู่ที่ผู้ปฏิบัติที่ได้รับการมอบหมายงานที่อาจจะไม่มีความถนัดในงานนั้นๆ ทำให้การทำงานมีความล่าช้า

4. ด้านโครงสร้างระบบราชการ

4.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ควรจะมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน และต้องมีการติดตามงานทุกระยะเพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานที่ไม่เป็นตามเป้าหมายหรือการทำงานที่ไม่ตรงตามความเชี่ยวชาญที่ต้องมีการติดตามเพิ่มขึ้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ควรมีการทำงานแบ่งตามสายงานและมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ เนื่องจากยังมีผู้ปฏิบัติงานไม่ตรงตามความเชี่ยวชาญของงานที่รับผิดชอบ หรืออาจจะต้องขอความช่วยเหลือหน่วยงานอื่นๆ ว่าวิธีการทำอย่างไร ส่งผลให้การทำงานเกิดความล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไถ่คนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...มองว่าโครงสร้างระบบราชการอยู่ในจุดที่ดีอยู่แล้ว มีโครงสร้างขั้นตอนการทำงานที่ดี ซึ่งควรมีการติดตามงานทุกระยะให้การทำงานไม่เกิดความล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการติดตามการทำงานให้มากขึ้น ถึงแม้จะมีโครงสร้างในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และติดตามการทำงาน แต่ก็เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติเกิดความล่าช้า...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการติดตามการทำงานของผู้ปฏิบัติ ซึ่งในการปฏิบัติงานบางครั้งการทำงานเกิดความล่าช้า และผู้ปฏิบัติงานต้องทราบนโยบายและแผนในการทำงานสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการแบ่งการทำงานให้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากในการปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และส่งเสริมด้านกีฬา ซึ่งจะทำงานร่วมกันทั้งด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการกีฬา...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการโครงสร้างระบบราชการ สามารถสรุปได้ว่า ควรมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและมีแผนปฏิบัติงาน และมีการติดตามงานประจำ ในบางครั้งการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงตามความเชี่ยวชาญอาจส่งผลให้ต้องมีการติดตามการทำงานมากขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ที่อาจจะส่งผลต่อการทำงานที่จะทำให้งานล่าช้า

5. ด้านพื้นที่

5.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ควรมีการพัฒนาในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งเพาะพันธุ์ดอกกระเจียวให้มีความสวยงาม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...พื้นที่ในอุทยานแห่งชาติตาดโตนมีการพัฒนาพื้นที่ที่อยู่เสมอ ไม่ว่าจะในด้านระบบสาธารณูปโภค ด้านความสะดวก ด้านการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...อุทยานแห่งชาติไทรทอง มีโครงการการพัฒนาพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำวังน้ำเขียว สร้างเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ซึ่งจากเกิดการพังทลายการกระจายของดินตะกอนไหลเข้ามาทับถมปีละหลายๆ หมื่นตัน เนื่องจากแหล่งทำกินของชุมชนกลางป่าบนเขาต้นน้ำ ทำให้แหล่งภูมิทัศน์ของอ่างเก็บน้ำตื้นเขิน มีวัชพืชน้ำ ทำให้ต้องมีการปรับภูมิทัศน์พอสมควร โดยเจตนาารมณ์ต้องการทำหาดทรายเพื่อการท่องเที่ยว อีกทั้งเพื่อสร้างเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ ปัจจุบันสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ฝนอาจจะไม่ตกตามฤดูกาล โดยจะสำรวจหาพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำเหนือน้ำตก เพื่อให้ช่วงหน้าแล้งได้ปล่อยน้ำมีน้ำตกตลอด ในการเอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว อีกทั้งเพื่อในคนในชุมชนใกล้อุทยานฯ ได้ใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตร...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ด้านพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีข้อจำกัดในด้านจุดท่องเที่ยวที่เป็นจุดชมดอกเจียว ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะมีดอก ทำให้อุทยานแห่งชาติป่าหินงามต้องมีการปลูกเสริม มีการเพาะพันธุ์ เพราะถ้าปล่อยให้เกิดตามธรรมชาติอาจจะไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการพัฒนาเพาะพันธุ์เพื่อให้มีดอกกระเจียวที่สวยงามและสามารถแบ่งบานได้สมบูรณ์...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ในการเข้าถึงพื้นที่ ควรมีป้ายในการบอกทางที่เป็นป้ายสีฟ้าอาจจะไม่ได้มีมากนัก นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาจะต้องใช้แอปพลิเคชันจีพีเอส ในการเดินทางเข้ามา ควรต้องมีป้ายในการเข้ามาอุทยานฯ เพิ่ม ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางสังเกตได้ง่าย...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการหาพื้นที่จัดกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ในสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิอยู่ในอำเภอเมือง ในการจัดกิจกรรมอาจจะต้องใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิบ่อยครั้ง ถ้ามีการหาพื้นที่จัดกิจกรรมอื่นๆ จะทำให้จัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีความหลากหลายมากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

5.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ควรปรับปรุงพื้นที่ในร้านอาหารและจัดสรรที่ของที่พักให้เหมาะสม และรักษาความสะอาดบริเวณรอบพื้นที่ในการบริการนักท่องเที่ยว และขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวในมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ในการบริการนักท่องเที่ยวให้มีความสะอาด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการอีกครั้ง...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ในด้านพื้นที่ เนื่องจากที่พักจะอยู่ใกล้อุทยานแห่งชาติไม่มาก นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการจะมาด้วยรถยนต์อยู่แล้ว ซึ่งบริเวณที่พักก็จะมีลานจอดรถ ที่นั่งเล่น ซึ่งถ้าอยู่ในช่วงเทศกาลบริเวณที่เป็นจุดจอดรถจะมีไม่พอ...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

5.3 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ควรมีการจัดระเบียบพื้นที่ให้พ่อค้าแม่ค้าในชุมชนใช้พื้นที่เพื่อขายสินค้าต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และพื้นที่ที่อุทยานแห่งชาติจัดไว้ ควรมีการดูแลปรับปรุงและรักษาความสะอาด ไม่ให้มีขยะที่เป็นผลกระทบต่อบริเวณรอบอุทยานฯ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ส่วนใหญ่จะมีชาวบ้านใช้พื้นที่ในการใช้ประโยชน์ประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า เกิดขยะบริเวณข้างทาง ควรมีการดูแลปรับปรุงและรักษาความสะอาด ไม่ให้มีขยะส่งผลกระทบต่อบริเวณรอบอุทยานฯ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...เส้นทางเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ควรมีการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ในการใช้ประโยชน์ประกอบอาชีพพ่อค้าแม่ค้า มีร้านอาหาร ร้านขายของ ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน อยู่บริเวณข้างทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว และในบริเวณหมู่บ้าน ซึ่งจะมีขยะที่ถูกทิ้งข้างทาง...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านพื้นที่ที่สามารถสรุปได้ว่า พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิจึงมีความอุดมสมบูรณ์ ควรมีการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งต้องมีการดูแลปรับปรุงและรักษาความสะอาด เพื่อไม่ให้มีขยะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6. ด้านการจัดการ

6.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า การจัดการของอุทยานแห่งชาติ ควรมีการจัดการที่มีข้อปฏิบัติไว้ชัดเจนที่ดี เช่น พื้นที่ในอุทยานแห่งชาติ ร้านค้า ที่พัก ความสะอาด แต่ควรรักษามาตรฐานให้ดีขึ้น เพื่อไม่ให้ก่อให้เกิดผลกระทบ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...การจัดการในอุทยานแห่งชาติคาดโตน ในการจัดการจะมีข้อระเบียบต่างๆ ในเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อจำหน่าย ซึ่งร้านค้า ร้านอาหาร ก็ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามที่อุทยานได้กำหนดไว้ได้ดี ซึ่งอุทยานแห่งชาติคาดโตนมีการจัดการแบ่งโซน แบ่งพื้นที่ และการใช้พาชนะต้องทำจากวัสดุธรรมชาติ และต้องการให้รักษามาตรฐานให้ดีขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติคาดโตนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...อุทยานพยายามจัดการในการดูแลพื้นที่ ให้พื้นที่ให้ดูดีและสะอาด เนื่องจากอุทยานฯ ต้องการเน้นการท่องเที่ยวแบบไป-กลับ ซึ่งไม่ได้คาดหวังว่าจะต้องมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเท่าไร...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการจัดการในด้านความสะอาดให้ดีขึ้น ถึงจะมีการจัดการขยะโดยมีโครงการขยะคืนถิ่น เพื่อเป็นการลดการทิ้งขยะในอุทยานฯ ซึ่งก็ทำได้บางส่วน แต่ก็ยังมีขยะเกิดขึ้นอีกอยู่ดี...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการจัดการในด้านการปรับปรุงและเพิ่มพื้นที่ในการสร้างในด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดด้านการบริการห้องน้ำ แก่พนักงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากทางอุทยานฯ มีจุดบริการห้องน้ำไม่ครอบคลุม...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

“...เนื่องจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ ไม่สามารถเข้าไปจัดการไม่ว่าจะเป็นด้านที่พัก ร้านอาหาร ด้านความปลอดภัย แต่จะเป็นการขอความร่วมมือในด้านมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อปฏิบัติของการที่ประชาชน นักท่องเที่ยว เข้ามาใช้บริการจะต้องปฏิบัติตามระเบียบในการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบ...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ในการจัดการร้านอาหารและที่พัก มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ดี แต่ต้องเน้นทำความสะอาดอยู่เสมอ แต่ยังมีบางส่วนที่ผู้รับบริการไม่ได้ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ที่ร้านจะมีมาตรการป้องกันโควิด-19 อยู่แล้ว อาจจะเพิ่มเติมในเรื่องการจัดการด้านความสะอาด และขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมีมาจากต่างจังหวัดที่เข้ามาใช้บริการด้วย...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ในแต่ละห้องก็จะทำความสะอาดทุกครั้งก่อนที่จะมีนักท่องเที่ยวต่างจังหวัดเข้ามาพัก เพื่อความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการ...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

6.3 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ควรมีการจัดการเกี่ยวกับพื้นที่ขายสินค้าบริเวณทางผ่านหมู่บ้าน อยู่ในระหว่างทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชนมากขึ้น ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ด้านการจัดการในชุมชนก็จะมีพื้นที่ขายสินค้าทางการเกษตรอยู่บริเวณทางผ่านหมู่บ้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ดูและซื้อสินค้า โดยอาจจะเพิ่มการดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชนมากขึ้น...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ในชุมชนมีพื้นที่ขายสินค้าทางระหว่างทางเข้าอุทยานแห่งชาติ การจัดการในด้านพื้นที่จำหน่ายสินค้ายังไม่ชัดเจน ทำให้ร้านค้าต่างๆ จะไม่เปิดบริการ และมีบางร้านที่ยังมีเปิดบริการแต่จะอยู่บริเวณในชุมชน...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการจัดการ สามารถสรุปได้ว่า ควรมีการจัดการด้านพื้นที่จุดจำหน่ายสินค้า ในการรักษาความสะอาดในพื้นที่รอบอุทยานแห่งชาติ ควรรักษามาตรฐานให้ดีขึ้น ในการจัดการร้านอาหารและที่พัก มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ดี แต่ต้องเน้นทำความสะอาดอยู่เสมอ และขอความร่วมมือจากผู้ใช้บริการให้ปฏิบัติตาม รวมทั้งควรดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

7. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

7.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น สร้างฝายชะลอน้ำ 113 ฝาย ปลูกต้นไม้ 5 สี ทำผ้าป่าต้นไม้ เส้นทางจักรยาน กางเดินท์ ดูนก รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งปี ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...อุทยานแห่งชาติตาดโตน มีกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น สร้างฝายชะลอน้ำ 113 ฝาย ปลูกต้นไม้ 5 สี ในพื้นที่ 7,000 กว่าไร่ ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว และมีจิตอาสา ทำผ้าป่าต้นไม้ รวมทั้งมีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เป็นเส้นทางจักรยาน กางเดินท์ ดูนก ในช่วงฤดูหนาว และพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสร้างศูนย์บริการ เนื่องจากต้องการงบประมาณในการติดตั้งแผงโซลาร์ ซึ่งยังขาดงบประมาณ โดยจะติดตั้งห่างจากอุทยานแห่งชาติตาดโตน ประมาณ 20 กิโลเมตร ซึ่งการเดินทางมีความลำบาก ซึ่งยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาดโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรให้ส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งปี เพราะมีจุดท่องเที่ยวที่เป็นจุดชมวิว น้ำตก สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้ แต่เนื่องจากขาดการนำเสนอ ขาดการสร้างบรรยากาศ ขาดการ

ประชาสัมพันธุ์ และที่ผ่านมา ทางอุทยานแห่งชาติไทรทองได้เข้ามาไปแก้ไขพื้นที่ชุมชนจนขาดการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันมีแผนงานในการทำการเปิดแหล่งท่องเที่ยวทั้งป้อมอย่างเต็มที่ ซึ่งอยู่ในการดำเนินการขอเสนอในการปิดอุทยานฯ เพื่อพัฒนาปรับปรุงอุทยานแห่งชาติไทรทอง...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมวิ่ง กิจกรรมปั่นจักรยาน ซึ่งมีวิทยากรสนับสนุนกิจกรรมด้านการให้ความรู้ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนในการให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีกิจกรรมที่มีการจัดในอุทยานฯ ที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรม เช่น กิจกรรมค่ายลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งจะต้องกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแล่นคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีการจัดกิจกรรมในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจจะมีกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

7.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมมากขึ้น อาจจะทำให้มีการบอกต่อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการได้ทราบหรือมีป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการได้ทราบการจัดกิจกรรม ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ควรมีการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมมากขึ้น อาจจะทำให้มีการบอกต่อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการได้ทราบ...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ถ้ามีกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องหรือต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ก็พร้อมให้การสนับสนุน อาจจะมีป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการได้ทราบ

การจัดกิจกรรม...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

7.3 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงควรให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่ได้รับมีการประชาสัมพันธ์มาในกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลและรักษาสภาพแวดล้อม หากคนในชุมชนไม่ร่วมมือกันรักษาอาจจะส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติอาจจะเกิดความทรมาน ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

“...คนในชุมชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในด้านกิจกรรมต่างๆ ที่ได้มีการประชาสัมพันธ์มา พร้อมช่วยเหลือและพร้อมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการจัดการขยะที่เหมาะสม เพื่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม อีกทั้งการร่วมกิจกรรมปลูกป่า ทำแนวกันไฟ หรือมีกิจกรรมอื่นๆ คนในชุมชนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการกิจกรรมและกระบวนการ สามารถสรุปได้ว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายมากขึ้น และขอความร่วมมือคนในชุมชน ให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมมากขึ้น อีกทั้งควรส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติในด้านการจัดการขยะที่เหมาะสม เพื่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม

8. ด้านการมีส่วนร่วม

8.1 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ พบว่า ควรมีการพบปะชุมชนให้มากขึ้น รับฟังความคิดเห็น และผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากมีชุมชนกลุ่มเล็กๆ ที่ยังเสียผลประโยชน์ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ชุมชนให้ความร่วมมือที่ดีกับอุทยานแห่งชาติตาโตน แต่ก็จะมีกลุ่มบางกลุ่มที่ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาโตนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรให้ชุมชนความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และการปรึกษาหารือร่วมกันกับอุทยานฯ เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ จะไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบๆ อุทยานฯ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมากขึ้น ในชุมชนบางที่จะมีการกำจัดขยะโดยการเผาหรือฝัง หรือทิ้งขยะตามขอบป่า ถึงแม้ทางอุทยานฯ มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในกลุ่มนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในโครงการขยะคืนถิ่น แต่ก็ยังพบปัญหาเรื่องการจัดการขยะ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรมีส่วนร่วมกับชุมชนมากขึ้น ทั้งด้านการพบปะคนในชุมชนและการร่วมการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพราะชุมชนบางแห่งมีส่วนร่วมน้อยในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ...”

(เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่มากขึ้น ในการปรึกษาวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ...”

(เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1, สัมภาษณ์: 23 กุมภาพันธ์ 2565)

8.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก พบว่า ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการลดลง ทำให้ร้านจำหน่ายอาหาร ที่พัก ต้องปิดบริการ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...ควรให้มีส่วนร่วมในด้านการแก้ไขปัญหาหรือหาทางออก เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการ ทำให้ร้านจำหน่าย

อาหารบางร้านต้องปิดบริการ...”

(ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรเข้าไปมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เนื่องจากต้องการเสนอปัญหาเพื่อที่จะหาทางออก เนื่องจากอุทยานแห่งชาติจะมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอยู่แล้ว แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการลดลง ซึ่งก็มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวบ้าง แต่เท่าที่เห็นจะเป็นลักษณะไป-กลับ ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวเข้าพักแรม...”

(ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

8.3 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนในพื้นที่ ควรให้ความร่วมมือที่ดีในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในการดับไฟป่า และการทำแนวกันไฟมากขึ้น รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางอุทยานฯ ได้ขอความร่วมมือ ซึ่งตัวอย่างบางส่วนของคำให้สัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

“...คนในชุมชนควรให้ความร่วมมือในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์: 18 กุมภาพันธ์ 2565)

“...ควรให้ความร่วมมือกับทางอุทยานฯ มากขึ้น หรือเสนอการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน...”

(ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์: 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ว่า ควรให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมที่จัดในอุทยานฯ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้น และควรให้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศ
ในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการศึกษา
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศ
ในจังหวัดชัยภูมิ มีดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ (1) ด้านสื่อข้อความ พบว่า อุทยานแห่งชาติสามารถนำนโยบายไปถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน (2) ด้านทรัพยากร พบว่า อุทยานแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้จำนวนผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนลดลง (3) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ พบว่า ผู้ปฏิบัติมีทัศนคติเชิงบวก และเห็นถึงประโยชน์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (4) ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน พบว่า อุทยานแห่งชาติมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยมีการแบ่งงาน การติดตามการทำงาน

และการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ (5) ด้านพื้นที่ พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีจุดเด่นและความสวยงามที่แตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวในแต่ละแห่งได้ตลอดทั้งปี (6) ด้านการจัดการ พบว่า อุทยานแห่งชาติ มีระบบการจัดการที่ดีในการดูแลนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวก (7) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน กิจกรรมวิ่งเทรล กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมปลูกป่า และสร้างฝาย และ (8) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า อุทยานแห่งชาติได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดูแลสอดส่องพื้นที่ป่า

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ (1) ด้านสื่อข้อความ พบว่า ในบางกรณีผู้ปฏิบัติเข้าใจคำสั่งของผู้บังคับบัญชาคลาดเคลื่อน และก่อให้เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติ (2) ด้านทรัพยากร พบว่า อุทยานแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ (3) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ พบว่า ในบางกรณีผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในสำนักงานและภาคสนามมีทัศนคติที่ไม่ตรงกัน (4) ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน พบว่า อุทยานแห่งชาติมีโครงสร้างการทำงานที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานหลายหน้าที่ ส่งผลให้การทำงานเกิดความล่าช้า (5) ด้านพื้นที่ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีป้ายบอกทางบางพื้นที่ไม่ชัดเจน และในจุดท่องเที่ยวบางแหล่งการเข้าถึงของนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ (6) ด้านการจัดการ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีการจัดการในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลไม่เพียงพอ (7) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า อุทยานแห่งชาติมีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และ (8) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในด้านการจัดการปัญหาด้านขยะค่อนข้างน้อย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ (1) ด้านสื่อข้อความ ควรมีการจัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับนโยบาย เพื่อให้สามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของนโยบายได้ถูกต้องและลึกซึ้ง (2) ด้านทรัพยากร ควรมีการจัดหางบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว (3) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาควรมีการอธิบายและโน้มน้าวให้ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติเชิงบวกกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติให้มากขึ้น (4) ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน ควรมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานและมีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน (5) ด้านพื้นที่ ควรมีการดูแลและรักษาความสะอาดให้มากขึ้น (6) ด้านการจัดการ ควรรักษามาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการร้านอาหารและที่พักให้ดีขึ้น (7) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายมากขึ้น และขอความร่วมมือคน

ในชุมชนให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมมากขึ้น และ (8) ด้านการมีส่วนร่วม ควรให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมที่จัดในอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศ ในจังหวัดชัยภูมิ มีดังต่อไปนี้

1. ด้านสื่อข้อความ

อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญ โดยรับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการนำนโยบายมาปฏิบัติจะมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของพื้นที่เป็นแผนงานต่างๆ โดยระบุแผนปฏิบัติให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดมีปัญหาในการนำนโยบายมาปฏิบัติ และมีการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ป้ายสื่อความหมาย ป้ายความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า การนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยระบุวัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติให้ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในการนำนโยบายมาปรับใช้ ทำให้การดำเนินนโยบายมาใช้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก จันทร์เกตุ (2560) ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านการสื่อข้อความในปัจจุบันด้านนโยบายที่มีผลต่อทิศทางการจัดการการท่องเที่ยวในกระบวนการและกิจกรรม ในการจัดการและควบคุมพื้นที่ทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อม

2. ด้านทรัพยากร

อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ทรัพยากรด้านงบประมาณ และบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยได้รับอบรมเพิ่มทักษะในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า การขาดงบประมาณส่งผลต่อการพัฒนาการปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งจำนวนของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนันท์ คำทอง, เพชรรัตน์ โล้วิชากรติกุล (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่เพียงพอ ซึ่งทางรัฐบาลไม่สามารถให้การสนับสนุนได้เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากต้องใช้งบประมาณที่สูง

3. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความพร้อมและเห็นด้วยกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติ แต่หลายงานจะมีทัศนคติมุมมองในการปรับใช้นโยบายให้ตรงนโยบายของหน่วยงาน และนโยบายที่ได้รับมามากจะกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเพิ่มความคิด เพิ่มทัศนคติ ซึ่งไม่ได้ขัดแย้งกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติ แต่บางครั้งผู้ปฏิบัติงานอาจจะมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทำงานในภาคสนาม ซึ่งผู้ที่กำหนดนโยบายอาจจะยังไม่เห็นภาพจริง ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า นโยบายที่นำมาปฏิบัติมักจะกำหนดนโยบายเป็นภาพกว้าง ผู้ปฏิบัติงานสามารถเพิ่มความคิด เพิ่มทัศนคติ แต่บางครั้งผู้ปฏิบัติงานอาจจะมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทำงานในภาคสนาม ซึ่งผู้ที่กำหนดนโยบายอาจจะยังไม่เห็นภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูมิพัฒน์ พลราช (2560) ศึกษาเรื่อง ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ด้านทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่การแสดงทัศนคติมักแสดงออกในแนวทางกลางๆ ไม่แสดงออกแบบสุดโต่งทั้งด้านทางบวกและทางลบ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่ง

4. ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน

โครงสร้างระเบียบปฏิบัติงานมีความชัดเจน โดยมีการแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบเป็นฝ่ายต่างๆ และจะมีการประชุม ติดตามงาน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการทำงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และมีการร่วมประชุมกับหน่วยงานภายนอก ในการปรึกษาหารือในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว และมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานและมีแผนปฏิบัติงาน และมีการติดตามงานเป็นประจำ ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า โครงสร้างของหน่วยงาน มีระเบียบการปฏิบัติงาน มีการแบ่งงานความรับผิดชอบเป็นฝ่ายต่างๆ ให้การติดตามไม่มีความซับซ้อน และติดตามงานเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร โยธารักษ์ และ กิตติ บุณนาค (2559) ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ กรณีศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่ออกแบบและกำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแต่ละด้าน ถ้าไม่ชัดเจน มีความกำกวมต้องนำไปสู่การตีความอยู่ตลอดเวลา ย่อมทำให้ระเบียบปฏิบัตินั้นๆ ยากต่อการนำไปปฏิบัติ

5. ด้านพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น อุทยานแห่งชาติตาดโตน มีน้ำตกตาดโตนสามารถให้นักท่องเที่ยวได้มาชมได้ตลอดทั้งปี อุทยานแห่งชาติไทรทอง จะมีทุ่งบัวสวรรค์หรือทุ่งดอกเจียว ที่สามารถเข้าชมในช่วงเดือน มิถุนายน-สิงหาคม และมีน้ำตกไทรทอง จุดชมวิวกาฬาคาด ลานหินเทิน และอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จะมีทุ่งดอกเจียว

สามารถเข้าชมในช่วงเดือน มิถุนายน-สิงหาคม และลานหินงาม และอุทยานแห่งชาติภูแลนคา มีจุดท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ จุดชมวิวกุแลนคา ผาหัวนาค เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ในการเดินทางค่อนข้างสะดวก มีป้ายบอกทางชัดเจน แต่ในจุดท่องเที่ยวบางแหล่ง นักท่องเที่ยวที่เป็น คนพิการ ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก อาจจะไม่สามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากไม่ได้มีทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ แต่จุดท่องเที่ยวบางแหล่งก็จะมีทางพื้นเรียบเพื่อให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้เข้าถึงจุดท่องเที่ยว ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชัยภูมิ แต่ละแห่งมีจุดท่องเที่ยวเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ถ้าขาดการพัฒนาและขาดการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว อาจจะทำให้ นักท่องเที่ยวลดน้อยลง เพราะไม่มีอะไรดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริขวัญ ปัญญาเรียนและคณะ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน (แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง) พบว่า มีการมุ่งส่งเสริมการนำทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด เพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจให้กับพื้นที่ มีการกำหนดเรื่องราวที่ช่วยให้เสริมจุดเด่นของจังหวัด รวมทั้งมุ่งนำเสนอประสบการณ์ และการปลูกจิตสำนึกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

6. ด้านการจัดการ

อุทยานแห่งชาติมีการจัดสรรพื้นที่คนในชุมชนใช้ประโยชน์ที่อุทยานแห่งชาติเป็นการสร้างรายได้ เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ โดยอุทยานแห่งชาติจัดสรรพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และในการควบคุม จะมีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแล เช่น ราคาสินค้าคุณภาพอาหารจะต้องสด ใหม่ และไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น และผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่พัก มีการจัดการในการปฏิบัติภายใต้มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดโควิด-19 ในการบริการจะมีจุดคัดกรองก่อนเข้าใช้บริการ ผู้นำในชุมชน จัดการในเรื่องความสะอาดในชุมชน เพราะบางพื้นที่จะมีจุดจำหน่ายสินค้า ร้านอาหารข้างทาง อาจจะทำให้เกิดขยะบริเวณอุทยานแห่งชาติ ได้ให้ความร่วมมือในการจัดการพื้นที่ตั้งของร้านอาหาร ที่พัก ในการรักษาความสะอาด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการจัดการการรองรับนักท่องเที่ยว ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือที่ดี ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า อุทยานแห่งชาติที่มีแหล่งท่องเที่ยวได้ให้ชาวบ้านได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพื่อชุมชนได้มีรายได้เลี้ยงชีพ โดยได้มีการจัดการที่เป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับความร่วมมือที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล ยางงาม และ วดี วรรณ (2563) ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติกรณีศึกษา : การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท จังหวัดจันทบุรี พบว่า การนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองมาใช้ ส่งผลให้ชุมชนมีการกระจายรายได้ในระดับท้องถิ่น และชุมชนมีการพัฒนาจากเดิมเพิ่มมากขึ้น

7. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ จะมีการจัดกิจกรรม เช่น ค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมเดินทางศึกษาธรรมชาติ การจัดกิจกรรมวิ่งเทรล กิจกรรมนักเรียนนักศึกษาช่วยเหลืองานอุทยานแห่งชาติ กิจกรรมปลูกป่าและป้องกันไฟป่าซึ่งร่วมกับคนในชุมชน ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้การจัดกิจกรรมลดลง ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นไปได้ยากในการจัดกิจกรรมเนื่องจากงดรวมกลุ่มจำนวนมาก อีกทั้งการจัดกิจกรรมจะอยู่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ควรที่จะจัดกิจกรรมที่สามารถจัดโดยไม่ต้องรวมกลุ่ม เช่น การปลูกป่าออนไลน์ การทำคลิปประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูวดล บัวบางพลู, อติราช เกติทอง และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยทุกกิจกรรมให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ

8. ด้านการมีส่วนร่วม

ชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือให้กับอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลสอดส่องพื้นที่ป่า และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในร่วมวางแผนติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุง โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เนื่องจากชุมชน ผู้ประกอบต่างๆ ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือที่ดีต่ออุทยานแห่งชาติ ในการมีส่วนร่วมในการปรึกษา วิเคราะห์ ร่วมวางแผน ปฏิบัติตาม ได้รับผลประโยชน์ ซึ่งการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่า ชุมชนให้ความร่วมมือที่ดี และมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน ติดตาม ให้คำปรึกษาชี้แนะในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุง ส่งผลให้การพัฒนาในด้านต่างๆ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งดาว อาจคงหาญ, พศวรรตร์ วรพันธ์ และ สุชาสินี วิทยาภรณ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษา: เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชนมีบทบาทให้คนในชุมชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้รู้สึกรักและหวงแหน ไม่ไปบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากับคนในชุมชน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านสื่อข้อความ อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิได้รับนโยบายจากต้นสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และนำมาการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิเป็นแผนงานต่างๆ โดยระบุแผนปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจและนำไปปฏิบัติ แต่ผู้ปฏิบัติงานได้นำนโยบายมาปฏิบัติจากหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการจัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับนโยบาย เพื่อให้สามารถวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของนโยบายได้ถูกต้องและลึกซึ้ง

1.2 ด้านทรัพยากร อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ยังขาดงบประมาณในการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อที่จะพัฒนา ปรับปรุง ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาได้ประทับใจและน่าชื่นชมอยู่เสมอ

1.3 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ผู้ปฏิบัติมีทัศนคติที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติ ถึงแม้แต่ละสายงานจะมีทัศนคติที่ไม่ตรงกัน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติควรจะมีการอธิบายรายละเอียดให้สอดคล้องกับนโยบายที่นำมาปฏิบัติให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น

1.4 ด้านโครงสร้างปฏิบัติงาน อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ มีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีการแบ่งงานแต่ละฝ่าย ทำให้การทำงานมีความราบรื่น มีหัวหน้างานแต่ละฝ่ายติดตามการทำงานอยู่ประจำ จะทำให้งานประสบผลสำเร็จ จะเห็นว่าจำนวนของแต่ละฝ่าย ถ้ามีจำนวนน้อยอาจทำให้บทบาทหน้าที่ ภารกิจ ในการจะรับนโยบายมาปฏิบัติอาจจะแคบ และถ้ามีจำนวนของแต่ละฝ่ายมาก อาจส่งผลต่อการประสานงาน

1.5 ด้านพื้นที่ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ มีจุดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวของคนในประเทศมากกว่าชาวต่างชาติ ทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวบางแหล่งควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุง เพื่อดึงดูดชาวต่างชาติได้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติ และได้ประทับใจมากขึ้น

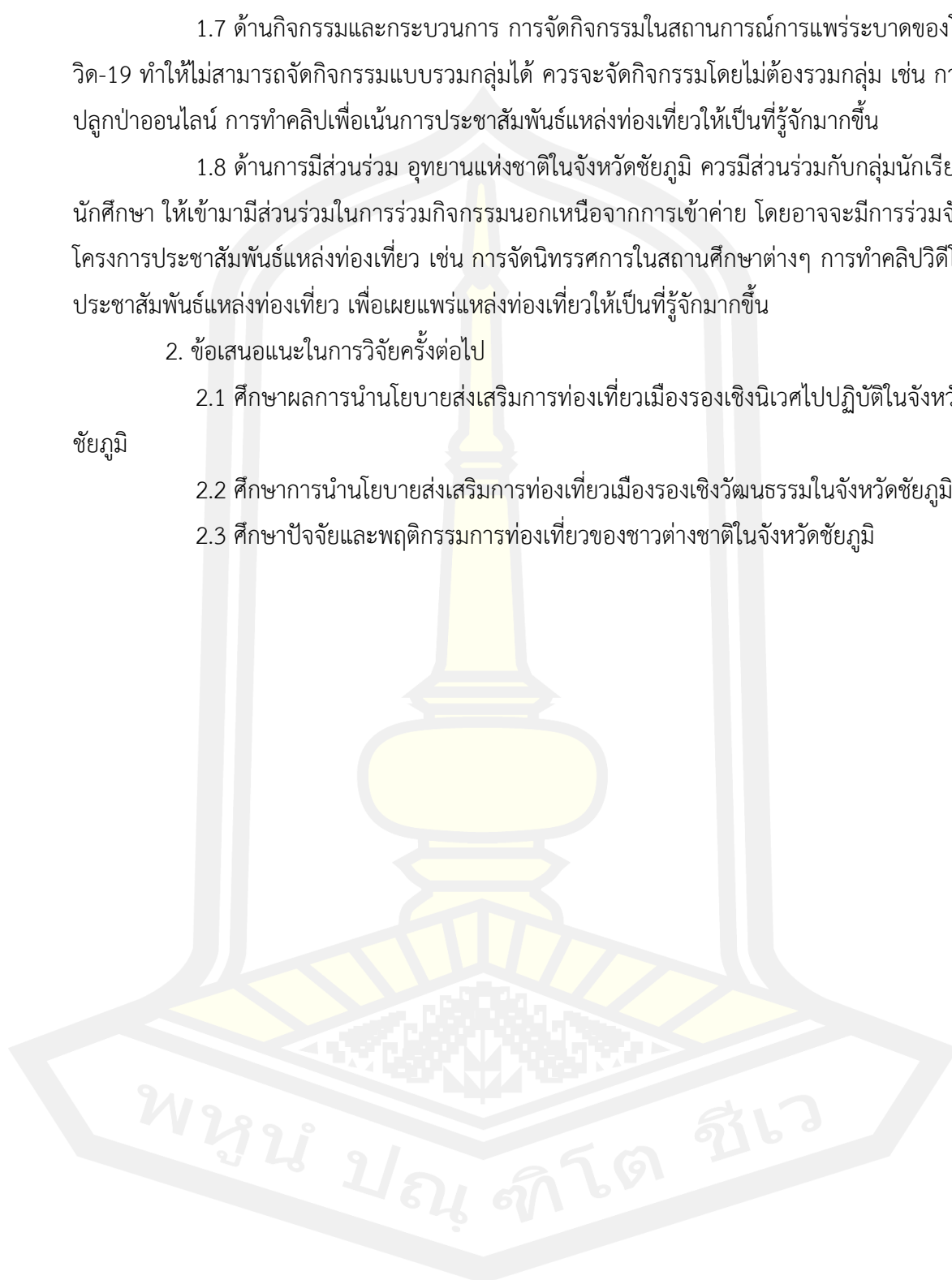
1.6 ด้านการจัดการ อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิมีระบบการจัดการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการรองรับนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรรักษามาตรฐานให้ดีขึ้น ในการจัดการร้านอาหารและที่พัก มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ดี แต่ต้องเน้นทำความสะอาดอยู่เสมอ และขอความร่วมมือจากผู้ใช้บริการให้ปฏิบัติตาม รวมทั้งควรดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

1.7 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ การจัดกิจกรรมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมแบบรวมกลุ่มได้ ควรจะจัดกิจกรรมโดยไม่ต้องรวมกลุ่ม เช่น การปลูกป่าออนไลน์ การทำคลิปเพื่อเน้นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

1.8 ด้านการมีส่วนร่วม อุทยานแห่งชาติในจังหวัดชัยภูมิ ควรมีส่วนร่วมกับกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมนอกเหนือจากการเข้าค่าย โดยอาจจะมีการร่วมจัดโครงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดนิทรรศการในสถานศึกษาต่างๆ การทำคลิปวิดีโอประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ศึกษาผลการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ
- 2.2 ศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ
- 2.3 ศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติในจังหวัดชัยภูมิ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลชนก จันทร์เกตุ. (2560). *การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565. จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903010014_8197_8295.pdf.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). *รายงานประจำปี 2561 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.mots.go.th/download/AnnualReport/AnnualReport2561resize.pdf>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี 2563 (จำนวนยอดสะสม เบื้องต้น) (International Tourist Arrivals to Thailand 2020)*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565. จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=599.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). *เชื่อมโยงเมืองหลักส่งต่อเมืองรองไปมาเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *ทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย ชุดภาคอีสาน (ชัยภูมิ)*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2564. จาก https://www.2ebook.com/new/library/book_detail/free/01000432.
- กิงดาว อัจจงหาญ พศวรรตร์ วริพันธ์ และสุธาสินี วิทยาภรณ์. (2563). *แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา: เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564. จาก http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2564Vol14No1_56.pdf.
- ณัฐนันท์ คำทอง และเพชรรัตน์ โลวิษากรติกุล. (2561). *แนวทางในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. *วารสารสิ่งแวดล้อม*, 22(1), 16-24.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). *โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.thairath.co.th/news/society/1551041>.
- ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2555). *นโยบายสาธารณะ*. เชียงใหม่: คณิงนิการพิมพ์.
- ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2554). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (เล่มที่ 2)*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ประภัสสร โยธารักษ์ และกิตติ บุณนาค. (2559). *การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, (2), 119-140.

- ภูมิพัฒน์ พลราช. (2560). *ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565. จาก <http://lib.mnre.go.th/lib/achievement/a2146-1618.pdf>.
- ภูวดล บัวบางพลู อติราช เกิดทอง ชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์ และอรอนงค์ ผ่องมณี. (2559). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2559. จาก <http://www.eresearch.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=1939&depid=3>.
- รักพงษ์ ขอลือ เสรี วงษ์มณฑา ชวลีย์ ณ ถลาง และผกาภาศ ชัยรัตน์. (2564). *รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง*. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(1), 56-69. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564. จาก http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/40053/DL_30491.pdf?t=637734836586607367.
- ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล. (2563). *การพัฒนากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564. จาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1638/1/57604812.pdf>.
- วดี วรรณ และดวงกมล ยางงาม. (2563). *การนำนโยบายการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติกรณีศึกษา: การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท จังหวัดจันทบุรี*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564. จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/husorbrujournal/article/view/242459/166355>.
- วรเดช จันทรศร. (2542). *การบริหารโครงการพัฒนาของรัฐ*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ศิริขวัญ ปัญญาเรียน และคณะ. (2563). *การศึกษาผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองภาคเหนือตอนบน (แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง)*. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 9(3), 41-52, สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2564. จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBJ/article/view/251584/170907>.
- เศกสรรค์ ยวงนิษฐ์. (2555). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2560). *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ (เล่มที่ 29)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และอนรรักษ์ อนันธนาธร. (2555). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: เอ็น.ที.เพรส.

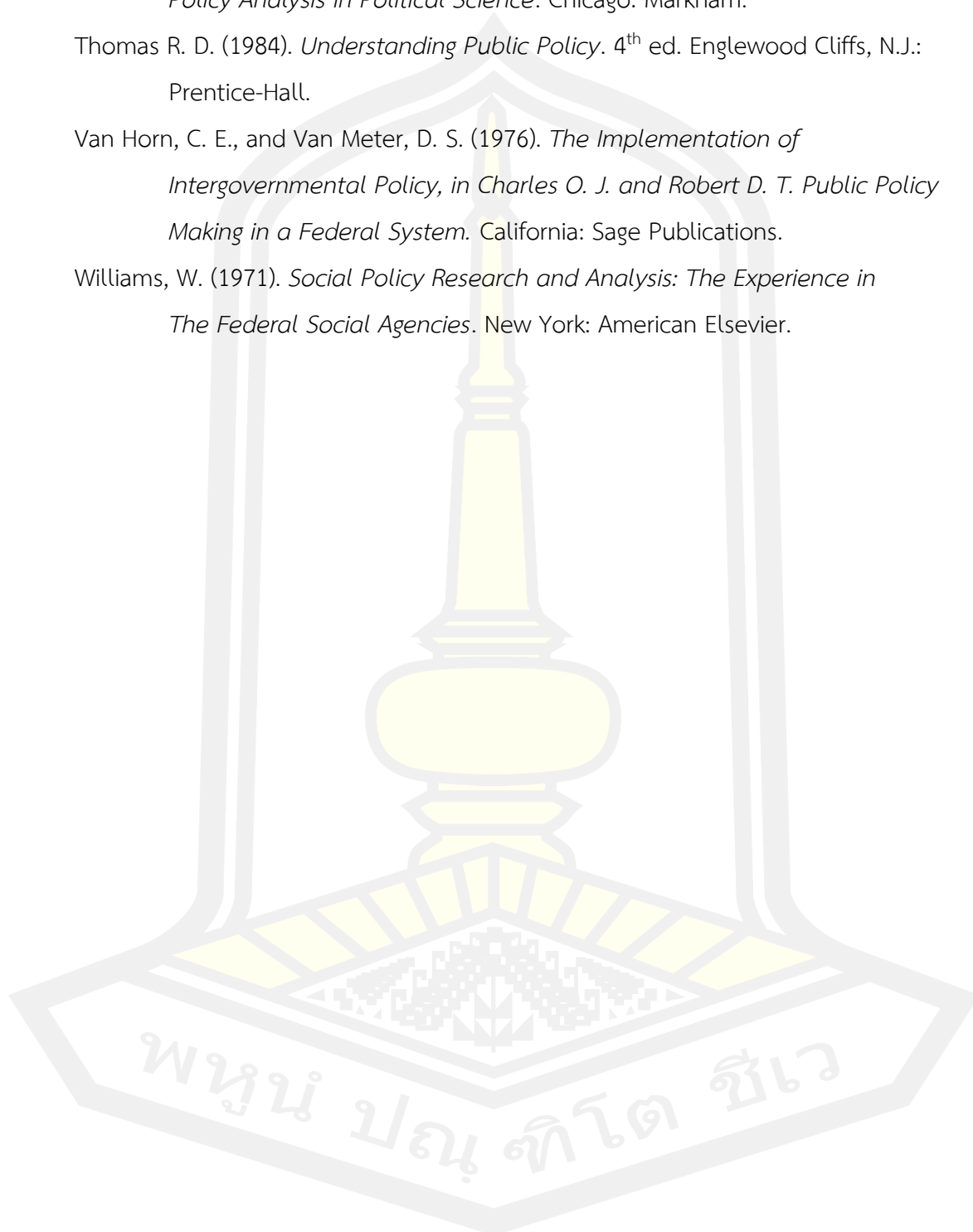
- สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2564). *ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2564. จาก https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=989.
- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยภูมิ. (2565). *สถิตินักท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565. จาก <https://chaiyaphum.mots.go.th/>.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564. จาก https://www.mots.go.th/ewtadmin/ewt/mots_web57/download/article/article_20170320150102.pdf.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2564. จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20191025094442.pdf.
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. (2564). *รายงานประจำปี 2564 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช*. กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2565 จาก [http://park.dnp.go.th/guidebook/F03_14%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B52564\(Annual%20Report%202021\).pdf](http://park.dnp.go.th/guidebook/F03_14%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B52564(Annual%20Report%202021).pdf).
- Anderson, J. E. (1975). *Public Policy-Making*. Great Britain: THOMAS Nelson and Sons.
- Anderson, J. E. (1994). *Public Policy-Making*. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Cheema, G. S. and Dennis A. R. (1983). *Decentralization and Development: Policy Implementation in Developing Countries*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Edwards, G. C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press.
- March, J. G. and Olesen, J. P. (1983). The New Institutionalism: Organizational Factors in Political Life. *The American Political Science Review*, 78(3), 734-749.
- Mazmanian, D. A. & Sabatier, P. A. (1989). *Implementation and Public Policy: with a New Potscript*. Latham, MD: University Press of America.

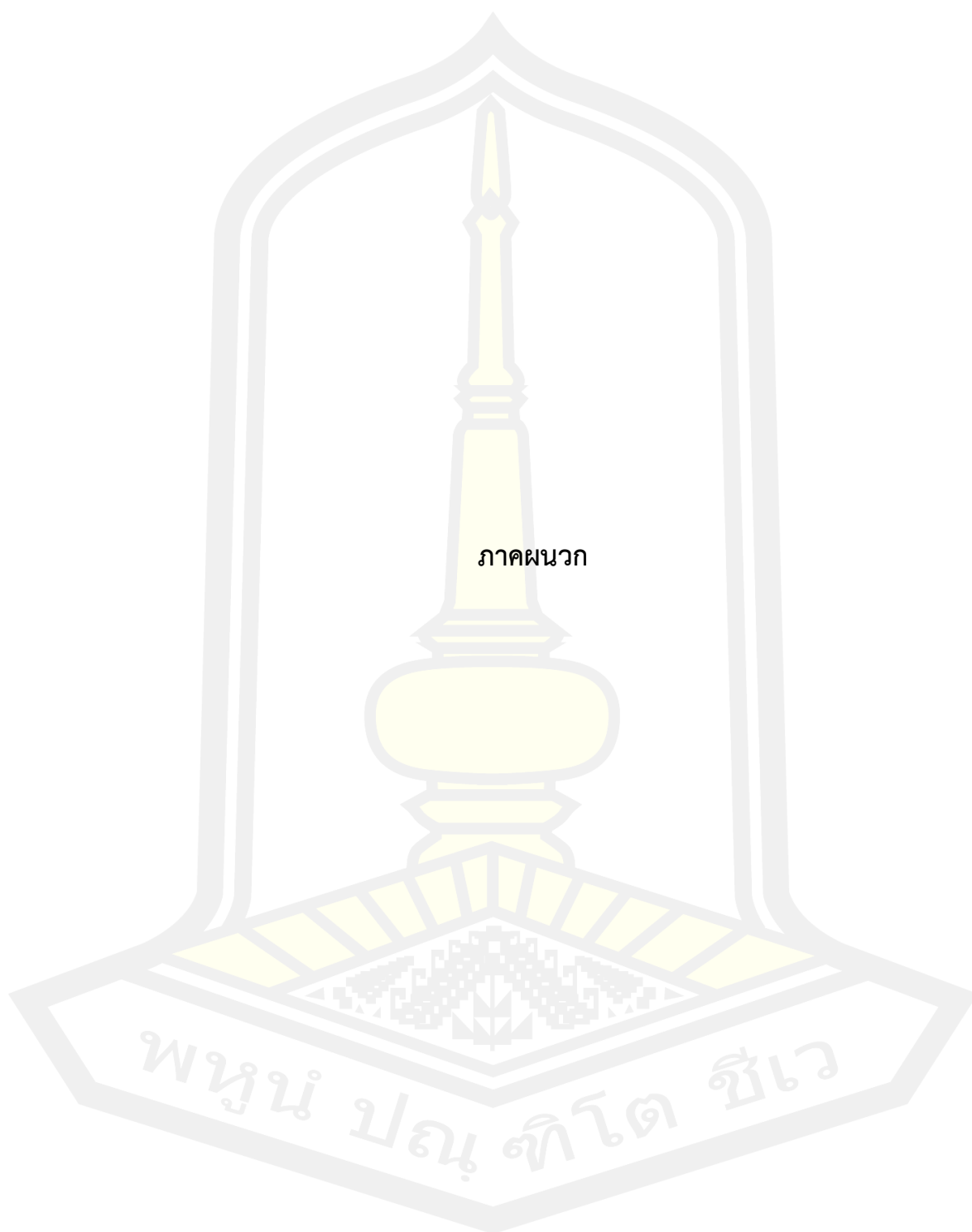
Sharkansky, I. (1970). *The Political Scientist and Policy Analysis: An Introduction, in Policy Analysis in Political Science*. Chicago: Markham.

Thomas R. D. (1984). *Understanding Public Policy*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Van Horn, C. E., and Van Meter, D. S. (1976). *The Implementation of Intergovernmental Policy, in Charles O. J. and Robert D. T. Public Policy Making in a Federal System*. California: Sage Publications.

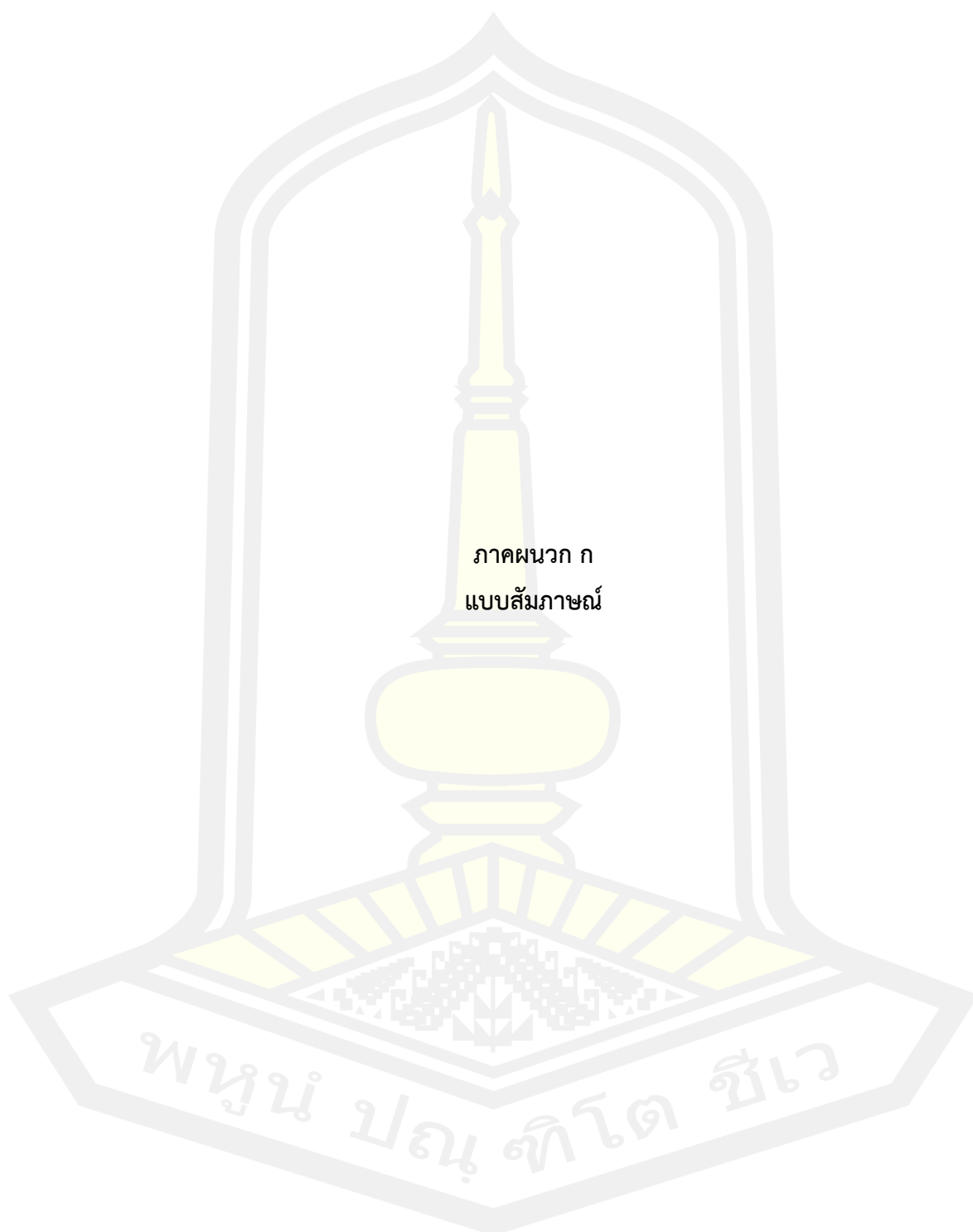
Williams, W. (1971). *Social Policy Research and Analysis: The Experience in The Federal Social Agencies*. New York: American Elsevier.

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติ : นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ (ชื่อ-นามสกุล).....ตำแหน่ง.....

1.2 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ผู้ประกอบการ

ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.3 วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

1.4 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิไปปฏิบัติ

2.1 ด้านการสื่อข้อความ

2.1.1 วัตถุประสงค์และการดำเนินนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศ มาปฏิบัตินำมาสื่อข้อความ มีความชัดเจน เทียงตรง หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.1.2 การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติ ได้มุ่งเน้นการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เป็นที่รู้จักและมุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ด้านทรัพยากร

2.2.1 ความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิง นิเวศไปปฏิบัติ เช่น ความบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ปฏิบัติ มีความเพียงพอหรือไม่

.....

.....

.....

2.2.2 มีการส่งเสริมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน เช่น การดูงาน ฝึกอบรม ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการบริการนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

2.3.1 ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.3.2 ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถและมีความเข้าใจในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติ ตรงตามที่ถูกกำหนดนโยบายหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ด้านโครงสร้างระบบราชการ

2.4.1 การแบ่งส่วนงานตามหน้าที่มีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

2.4.2 การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติ มีโครงสร้างการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ด้านพื้นที่

2.5.1 ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.5.2 มีความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

2.6 ด้านการจัดการ

2.6.1 การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการรองรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

2.6.2 การจัดการของที่พักร้านอาหาร ร้านขายของต่าง ๆ ระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

2.7 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

2.7.1 มีการจัดกิจกรรมในการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไร

2.7.2 การจัดกิจกรรมของการท่องเที่ยว สามารถสร้างประโยชน์แก่ชุมชนในท้องถิ่น อย่างไร

2.8 ด้านการมีส่วนร่วม

2.8.1 ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

2.8.2 ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างไร

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิไปปฏิบัติ

3.1 ด้านการสื่อข้อความ

3.1.1 หน่วยงานของท่านมีอุปสรรคในการรับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากร และนำนโยบายหรือแผนมาปฏิบัติในหน่วยงานหรือไม่

3.1.2 เนื้อหาของนโยบายหรือแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ได้รับมา ในการนำมาปฏิบัติมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจนหรือไม่

3.2 ด้านการสื่อข้อความ

3.2.1 หน่วยงานของท่าน มีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของทรัพยากร ในด้านบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ งบประมาณ สถานที่หรือไม่

3.2.2 หน่วยงานของท่าน ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะใด ยังขาดทักษะ ซึ่งอาจจะเกิดความล่าช้าในการทำงานหรือไม่

3.3 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

3.3.1 ในการนำนโยบายหรือแผนเกี่ยวกับส่งเสริมการท่องเที่ยวมาปฏิบัติมีความขัดแย้งกับทัศนคติของผู้ปฏิบัติหรือไม่

.....

.....

.....

3.3.2 ความมุ่งมั่นของผู้ปฏิบัติในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองเชิงนิเวศไปปฏิบัติเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.4 ด้านโครงสร้างระบบราชการ

3.4.1 หน่วยงานของท่าน มีอุปสรรคในการติดตามหรือว่ากำกับการทำงานของผู้ปฏิบัติงานหรือไม่

.....

.....

.....

3.4.2 กฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติหรือไม่

.....

.....

.....

3.5 ด้านพื้นที่

3.5.1 มีปัญหาหรืออุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสะดวกในการเดินทางป้ายบอกเส้นทางมีความชัดเจนหรือไม่

.....

.....

.....

3.5.2 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานมีความโดดเด่น และมีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ส่งผลกระทบในด้านทรัพยากรทางธรรมชาติหรือไม่

.....

.....

.....

3.6 ด้านการจัดการ

3.6.1 หากอยู่ในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก จะมีมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้อย่างไร

.....

.....

.....

3.6.2 มีปัญหาในการจัดการที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของต่าง ๆ หรือไม่

.....

.....

.....

3.7 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

3.7.1 มีปัญหาในการจัดกิจกรรมในการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.8 ด้านการมีส่วนร่วม

3.8.1 มีปัญหาในชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานหรือไม่

.....

.....

.....

3.8.2 มีปัญหาในชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์หรือไม่

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติในจังหวัดชัยภูมิ

4.1 ด้านการสื่อข้อความ

.....

.....

.....

4.2 ด้านทรัพยากร

.....

.....

.....

4.3 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

.....

.....

.....

4.4 ด้านโครงสร้างระบบราชการ

.....

.....

.....

4.5 ด้านพื้นที่

.....

.....

.....

4.6 ด้านการจัดการ

.....

.....

.....

4.7 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

.....

.....

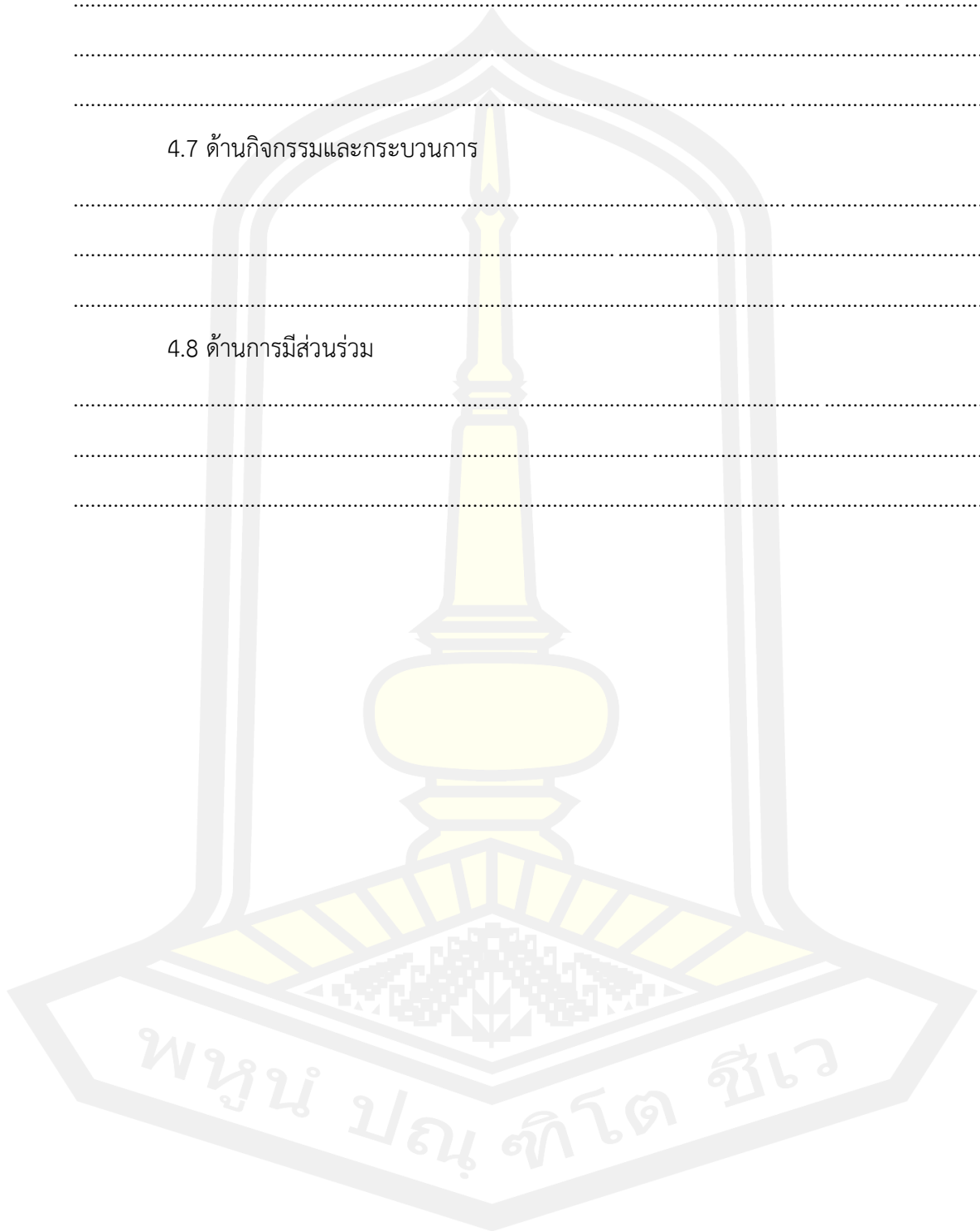
.....

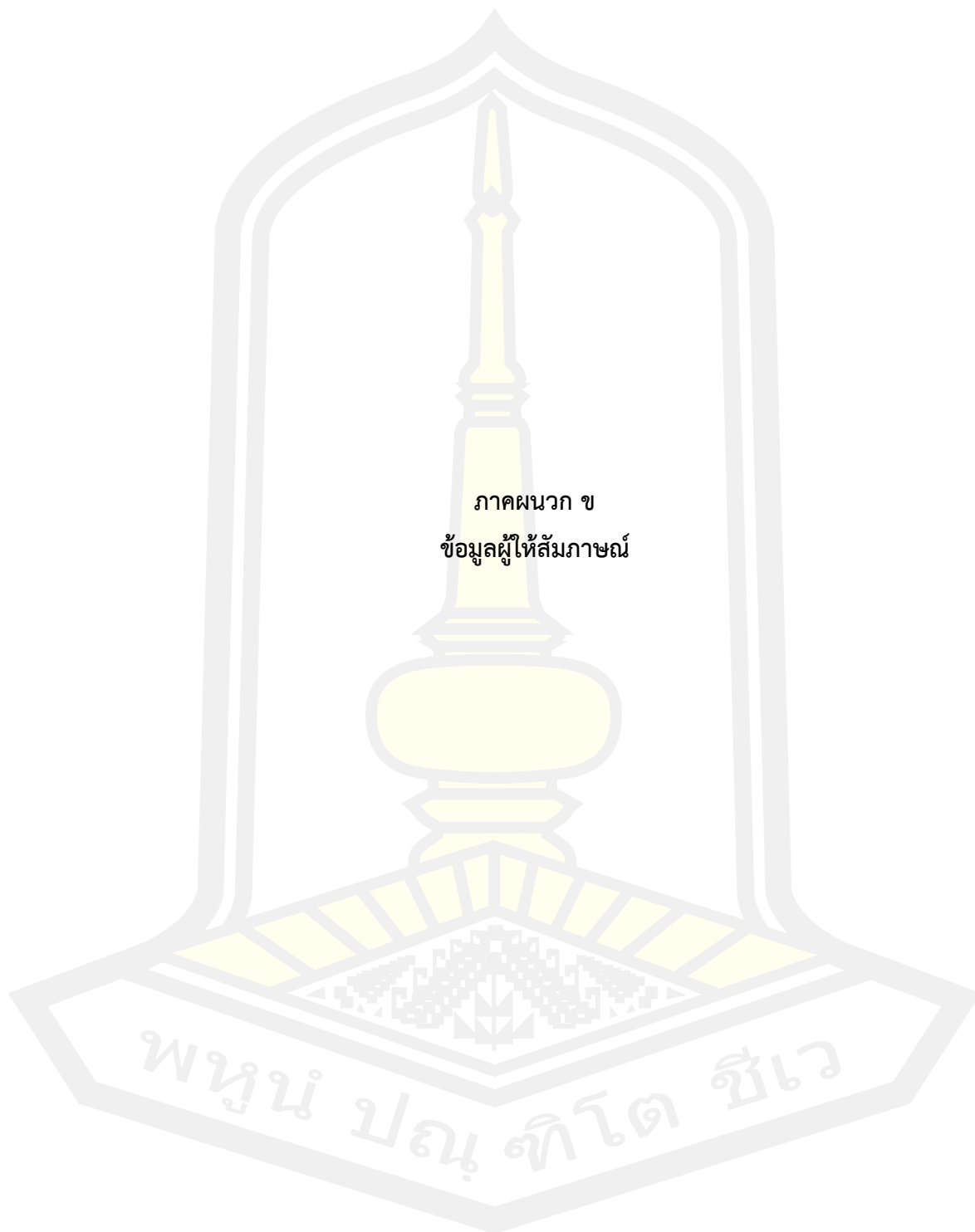
4.8 ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

พหุณฺ ปรณฺ จิตฺ ชีเว

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชม มาแดง, เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน, เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองคนที่ 1.

สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2565.

เด่น รัตนชัย, นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ, เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาคนที่ 1.

สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2565.

ประชาชนที่เกี่ยวข้องคนที่ 1, ผู้นำชุมชน: ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ.

ประชาชนที่เกี่ยวข้องคนที่ 2, ผู้นำชุมชน: ตำบลวังตะเฆ่ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ.

ผู้ประกอบการที่พักคนที่ 1, ผู้ประกอบการ: ตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ.

ผู้ประกอบการร้านอาหารคนที่ 1, ผู้ประกอบการ: ตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ.

ศตพร ไชยศรี, นักวิชาการป่าไม้, เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 2.

สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2565.

ศิธาธร เนตรวิเศษ. นักวิชาการเผยแพร่, เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไถ่คนที่ 2.

สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2565.

สมลักษณ์ สมบัติมี, นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ, เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและ

กีฬาจังหวัดชัยภูมิคนที่ 1. สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2565.

เสกสรรค์ เทียงพลับ, นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ, เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามคนที่ 1.

สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2565.

อาทิตย์ เพชรล้ำ, พนักงานพิทักษ์ป่า ระดับ ส3., เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไถ่คนที่ 1.

สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2565.

พหุ อนุ ทิโต ชีเว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกนกพร ทับสีแก้ว
วันเกิด	วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2541
สถานที่เกิด	อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 142 หมู่ที่ 6 บ้านห้วยโจด ตำบลบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) โรงเรียนวานิชวิทยา ตำบลบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2558 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) โรงเรียนบัวใหญ่ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2563 ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2565 ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนวิจัย	ทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจาก งบประมาณเงินรายได้ของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ประจำปี 2565
ผลงานวิจัย	-

พูน ปณู ทิโต ชีเว